

آزمون شماره (۲۶)

جمعه

۱۴۰۵/۰۵/۲۳

دفترچه
شماره ۱آزمون‌های سراسر
کاج

گزینه درسیه را انتخاب کنید.

سال تحصیلی ۱۴۰۵-۱۴۰۴

دوازدهم انسانی

دوره دوم متوسطه

جهت دریافت
پاسخنامه
اسکن کنید.

نام و نام خانوادگی:	شماره داوطلبی:
تعداد سؤالاتی که باید پاسخ دهید: ۸۰	مدت پاسخگویی: ۸۵ دقیقه

عناوین مواد امتحانی آزمون گروه آزمایشی علوم انسانی، تعداد سؤالات و مدت پاسخگویی

ردیف	مواد امتحانی	وضعیت پاسخگویی	تعداد سؤال	شماره سؤال		مدت پاسخگویی
				از	تا	
۱	ریاضی	اجباری	۲۰	۱	۲۰	۳۰ دقیقه
۲	زبان و ادبیات فارسی	اجباری	۳۰	۲۱	۵۰	۳۰ دقیقه
۳	علوم اجتماعی	اجباری	۱۵	۵۱	۶۵	۲۵ دقیقه
۴	روان‌شناسی	اجباری	۱۵	۶۶	۸۰	

ریاضی

- ۱- اگر α و β ریشه‌های معادله $x^2 - (3-m)x + 72 = 0$ باشند به طوری که اعداد α ، β و $\alpha + \beta$ به ترتیب جملات متوالی یک دنباله حسابی را تشکیل دهند، مجموع مقادیر ممکن برای m کدام است؟

(۴) -۸ (۳) ۶ (۲) ۸ (۱) -۶

- ۲- معادله $\frac{3x}{k} = \frac{x-2(k-1)}{2k+x}$ دارای جواب $x = -1$ است. مقدار k کدام است؟

(۴) ۴ (۳) ۲ (۲) ۳ (۱) ۱

- ۳- طول یک مستطیل از دو برابر عرض آن ۳ واحد بیش تر است. اگر توابع محیط و مساحت این مستطیل را برحسب عرض آن به ترتیب با $P(x)$ و $S(x)$ نمایش دهیم، بیش‌ترین مقدار تابع $P-S$ کدام است؟

(۴) ۷/۸۷۵ (۳) ۶/۱۲۵ (۲) ۶/۸۷۵ (۱) ۷/۱۲۵

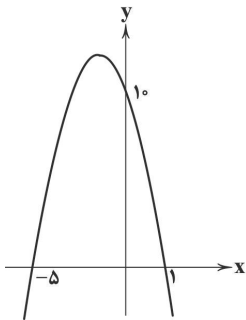
- ۴- توابع خطی $f(x) = ax + 8$ و $g(x) = \frac{-x}{4} - b$ در نقطه‌ای به طول -۴ روی محور x ها متقاطع هستند. اگر تابع خطی گذرنده از

نقاط $(a, -b)$ و $(b, -a)$ به صورت $y = mx + h$ باشد، مقدار $m+h$ کدام است؟

(۴) ۲ (۳) ۴ (۲) -۴ (۱) -۲

- ۵- معادله سهمی زیر به صورت $y = cx^2 + bx + a$ است. مقدار $\frac{a+c}{b}$ کدام است؟

(۴) -۱ (۳) ۲ (۲) -۳ (۱) ۱

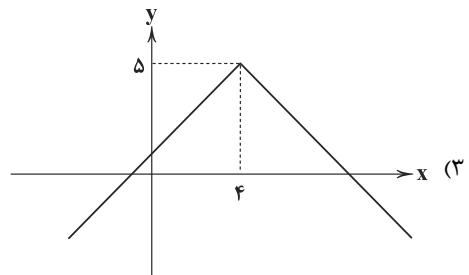
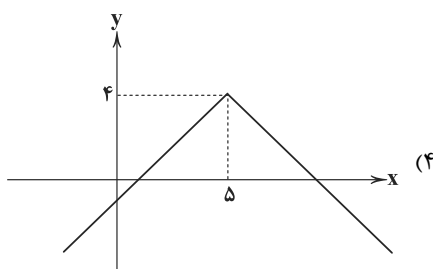
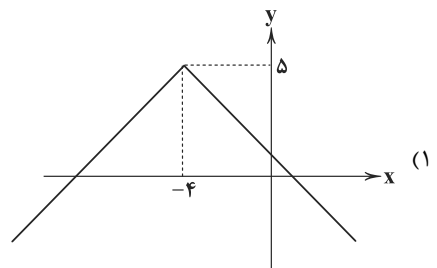
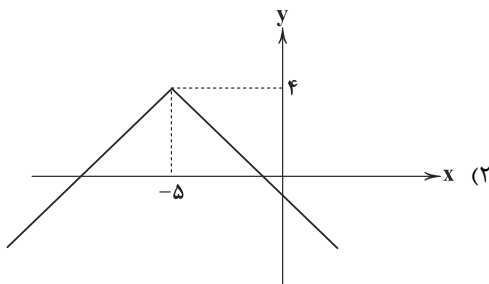

- ۶- اگر نقاط $(18, a^2 - 3a)$ و $(13b - b^2, 36)$ روی نیمساز ناحیه اول و سوم و نقطه $(a+b, -15)$ روی نیمساز ناحیه دوم و چهارم باشد،

حاصل $\left[\frac{a-b}{2} \right]$ کدام است؟ ([] نماد جزء صحیح است.)

(۴) ۲ (۳) -۲ (۲) -۳ (۱) -۱

- ۷- اگر تابع $f(x) = 5x - x[x]$ به ازای بزرگ‌ترین بازه $m \leq x < n$ یک تابع همانی باشد، کدام نمودار، تابع $g(x) = m - |x+n|$ را نشان می‌دهد؟ ([] نماد جزء صحیح است.)

- ۸- توابع $f(x) = x^2 - 3x$ و $g(x) = |x - 4|$ با دامنه $1 < x < 4$ را در نظر بگیرید. بُرد تابع $f + g$ کدام است؟
 (۱) $1 < y < 4$ (۲) $1 < y < 2$ (۳) $0 \leq y < 4$ (۴) $0 \leq y < 2$
- ۹- میانگین و واریانس داده‌های $x_1, x_2, x_3, \dots, x_n$ به ترتیب ۱۲ و ۴ است. ضریب تغییرات داده‌های $4 - 2x_1, 4 - 2x_2, \dots, 4 - 2x_n$... و $4 - 2x_n$ چقدر با ضریب تغییرات داده‌های اولیه اختلاف دارد؟
 (۱) $\frac{11}{30}$ (۲) $\frac{13}{30}$ (۳) $\frac{11}{20}$ (۴) $\frac{13}{30}$
- ۱۰- از جمعیت ۱۶ سال به بالای یک شهر بزرگ ۱۷ میلیون نفر شاغل و ۳ میلیون نفر بیکار هستند. اگر وزارت کار تعداد یک میلیون شغل در این شهر ایجاد کند، نرخ بیکاری چند درصد کاهش می‌یابد؟
 (۱) ۵ (۲) ۱۰ (۳) ۷/۵ (۴) ۲/۵
- ۱۱- اعداد طبیعی فرد یک رقمی را در نظر بگیرید. اگر از دو تای اول آن‌ها دو واحد کم کنیم و به دو تای آخر آن‌ها دو واحد اضافه کنیم، نمودار زیر نحوه توزیع این داده‌ها را نشان می‌دهد. مقدار $(b - a)^2$ کدام است؟
 (۱) $21/2$ (۲) $20/8$ (۳) $20/2$ (۴) $21/8$
-
- ۱۲- اگر گزاره‌های $p \Leftrightarrow (s \Leftrightarrow r)$ و $q \Rightarrow p$ نادرست باشند، گزاره $[r \Rightarrow (q \Leftrightarrow s)] \Leftrightarrow [(p \wedge r) \Rightarrow s]$ با کدام گزینه هم‌ارز است؟
 (۱) $p \wedge r$ (۲) $p \Leftrightarrow s$ (۳) $q \vee s$ (۴) $\sim r \Rightarrow q$
- ۱۳- به چند طریق می‌توان از میان ۶ دانش‌آموز رشته انسانی، ۴ دانش‌آموز رشته تجربی و ۲ دانش‌آموز رشته ریاضی یک کمیته ۴ نفره انتخاب کرد به طوری که ریاست کمیته به عهده دانش‌آموزان رشته انسانی باشد و در میان سه نفر دیگر حتماً دانش‌آموزان رشته ریاضی و تجربی حضور داشته باشند؟
 (۱) ۳۲۴ (۲) ۳۳۶ (۳) ۳۴۲ (۴) ۳۲۶
- ۱۴- با حروف کلمه *golestan* یک کلمه ۸ حرفی ساخته‌ایم. با چه احتمالی این کلمه با حرف صدادار آغاز شده و به حرف بی‌صدا ختم می‌شود؟
 (۱) $\frac{13}{56}$ (۲) $\frac{1}{4}$ (۳) $\frac{2}{7}$ (۴) $\frac{15}{56}$
- ۱۵- در پرتاب ۳ تاس با هم با چه احتمالی برآمدها به ترتیب سه عدد متوالی هستند؟
 (۱) $\frac{1}{54}$ (۲) $\frac{1}{8}$ (۳) $\frac{1}{24}$ (۴) $\frac{1}{27}$
- ۱۶- در رابطه بازگشتی $\begin{cases} a_1 = 2/5 \\ a_{n+1} = 0/5n [2^{a_n}] \end{cases}$ مقدار جمله چهارم کدام است؟ ([نماد جزء صحیح است.)
 (۱) ۴۸ (۲) ۳۶ (۳) ۴۲ (۴) ۲۴
- ۱۷- ریشه دوم مثبت عدد ۶۴ و ریشه سوم عدد ۶۴ به ترتیب جملات پنجم و نهم یک دنباله حسابی هستند. مجموع بیست جمله اول این دنباله کدام است؟
 (۱) ۴۰ (۲) ۵۰ (۳) ۶۰ (۴) ۳۰
- ۱۸- جملات چهارم، هفتم و نوزدهم یک دنباله حسابی، سه جمله متوالی یک دنباله هندسی هستند. نسبت مشترک این دنباله کدام است؟
 (۱) ۲ (۲) ۳ (۳) ۴ (۴) ۶
- ۱۹- اگر حاصل عبارت $\frac{5\sqrt{5} \times 12\sqrt{625^{-7}}}{25^8 \times 3125^5 \times \sqrt[4]{125}}$ به صورت 5^m باشد، مقدار m کدام است؟
 (۱) -۱ (۲) ۲ (۳) -۲ (۴) ۱
- ۲۰- جمعیت یک شهرک با نرخ رشد سالانه ۵ درصد در حال افزایش است. جمعیت این شهرک پس از ۱۲ سال چند درصد افزایش می‌یابد؟
 $(1/0.5)^6 = \frac{6}{5}$
 (۱) ۴۴ (۲) ۴۲ (۳) ۴۰ (۴) ۳۸

زبان و ادبیات فارسی

۲۱- کدام عبارت فاقد ویژگی‌های موجود در «کلیله و دمنه» است؟

- (۱) هر چند که جای آن نیست اما ممکن است که خوانندگان را از آن فایده‌ای باشد.
- (۲) پارسامردی بود و در جوار او بازارگانی بود که شهد و روغن فروختی.
- (۳) این است داستان کسی که پیش از قرار عزیمت کاری به امضا رساند و خردمند باید که این تجارب را امام سازد.
- (۴) که شیطان از شما گروهانی انبوه بی‌راه کرد و این بر طریق تسبب است.

۲۲- «نثر فنی» و «نثر مصنوع»، به ترتیب عناوین دیگر کدام دوره‌های سبک نثر فارسی‌اند؟

- (۱) غزنوی و سلجوقی اول - سلجوقی دوم و خوارزمشاهیان
- (۲) سلجوقی دوم و خوارزمشاهیان - غزنوی و سلجوقی اول
- (۳) عراقی - غزنوی و سلجوقی اول
- (۴) سلجوقی دوم و خوارزمشاهیان - عراقی

۲۳- هر یک از عبارات زیر به ترتیب، کدام شخصیت ادبی را معرفی می‌نماید؟

(الف) از غزل‌پردازان برجسته قرن هشتم که غزل‌های او بر حافظ تأثیرگذار بوده است.

(ب) مثنوی‌هایی به پیروی از نظامی سروده که تحفة الاحرار یکی از آنهاست.

(ج) وی با به کار بردن مضمون‌های ابداعی فراوان «خلاق‌المعانی ثانی» لقب گرفت.

(ب) شعر او حدّ واسط سبک دوره عراقی و دوره بعد یعنی سبک هندی است.

(۱) خواجه کرمانی - جامی - محتشم کاشانی - وحشی بافقی

(۲) ابن یمین - جامی - محتشم کاشانی - وحشی بافقی

(۳) ابن یمین - عبید زاکانی - کلیم کاشانی - بابافغانی شیرازی

(۴) خواجه کرمانی - جامی - کلیم کاشانی - وحشی بافقی

۲۴- کدام ابیات ویژگی‌های سبکی یکسانی دارند؟

(الف) زلف را نبود سرانجامی که می‌باید مرا

(ب) غلام آن سر و پایم که از لطافت حسن

(ج) نیست امروز از لب او قسمت ما حرف تلخ

(د) با تهی چشمان چه سازد نعمت روی زمین؟

(ه) میان عاشق و معشوق اگر باشد بیابانی

- (۱) «ب»، «ج»، «ه» (۲) «الف»، «ج»، «د» (۳) «الف»، «د»، «ه» (۴) «ب»، «د»، «ه»

۲۵- همه عبارات، بیانگر «ویژگی‌های ادبیات سبک هندی» است؛ به جز

(۱) کوشش شاعر این سبک یافتن فکری جزئی اما تازه و نگفته و بیان آن به صورتی اعجاب‌انگیز است.

(۲) کاربرد شعرهای ضعیف در متن کتاب‌های نثر رواج داشته و نگارش کتاب‌هایی با عنوان فرهنگ لغت در این دوره رواج یافت.

(۳) توجه به صفا و پالایش درون و برتری عشق بر عقل و امثال اینها از مفاهیم و اندیشه‌های شعر این دوره است.

(۴) «کاربرد وجه وصفی» و «جمع بستن با (ات)» و «آوردن جملات طولانی» از ویژگی‌های نثر این دوره است.

۲۶- در میان عبارات زیر، کدام موارد از دیدگاه «تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی» درست است؟

(الف) «مجله نوبهار» به وسیله میرزا یوسف خان اعتصامی و پس از آن دو مجله «دانشکده» و «بهار» با مدیریت ملک‌الشعرا بهار در سال‌های اول مشروطه به چاپ می‌رسید.

(ب) در دوره بازگشت شاعرانی چون صبای کاشانی و قآنی شیرازی به قصیده‌سرایی به سبک شاعران خراسانی و شاعرانی چون مجمر اصفهانی و فروغی بسطامی به غزل‌سرایی به سبک حافظ و سعدی پرداختند.

(ج) در عصر مشروطه رویکرد نویسندگان به رمان‌های سیاسی بود و از میان رمان‌نویسان می‌توان به محمدباقر میرزا خسروی با رمان «شمس و طغرا» اشاره کرد.

(د) یکی از ضعف‌های تکنیکی در اغلب داستان‌های دوران مشروطه، حضور راوی سوم‌شخص در بعضی صحنه‌های داستان و سخن‌گفتن او با خواننده است که امروزه کاربرد چندانی ندارد.

- (۱) «الف» - «ب» (۲) «ب» - «د» (۳) «ب» - «ج» (۴) «الف» - «د»

۲۷- انتساب چند اثر به پدیدآورنده آن، درست ذکر شده است؟

- (ارزیابی شتاب‌زده: جلال آل احمد) - (شهری چون بهشت: سلمان هراتی) - (طوفان در پرانتز: قیصر امین پور) - (آینه‌های دردار: اسماعیل فصیح) -
(مدار صفر درجه: احمد محمود) - (جای پای خون: سید مهدی شجاعی) - (دو کبوتر، دو پنجره، یک پرواز: سید مهدی شجاعی)
(۱) هفت (۲) شش (۳) پنج (۴) چهار

۲۸- همه عبارات به ترتیب، «ویژگی‌های زبانی - ادبی» شعر دوره انقلاب اسلامی هستند؛ به جز آزمون وی ای پی

- (۱) زبان واژگان شعری در قصاید دوره انقلاب به سبک عراقی نزدیک است. - شیوه نیمایی از رونق افتاد.
(۲) واژگان متناسب با دین، جبهه و جنگ، شهادت و ... در شعر و نثر بیشتر شد. - در سال‌های نخستین این دوره از تمثیل و نمادگرایی کمتر بهره گرفته شد.
(۳) آشنایی‌زدایی زبانی و روی آوردن به ترکیب‌های بدیع و بی‌سابقه یکی از مشخصه‌های شعر این دوره است. - در شعر سنتی این دوره تقلید از سبک عراقی و خراسانی و تمایل به آنها زیاد است.
(۴) باستان‌گرایی و علاقه فراوان به استفاده از واژگان کهن در زبان شعر این دوره محسوس است. - به تدریج با الهام از فرهنگ اسلامی، تمثیل و نماد در ادبیات راه پیدا کرد.

۲۹- کدام بیت فاقد «مجاز» است؟

- (۱) حسن می‌باید که باشد عشق هرگز گو مباش
(۲) ز رنگ و بوی این گلزار برچین دامن همت
(۳) بحر و کان در نظرش آبله پرخونی است
(۴) به سراغم همه جاگریه‌کنان می‌آیی

۳۰- برخی آرایه‌های مقابل کدام بیت نادرست است؟

- (۱) از روشنان چرخ سخاوت طمع مدار
(۲) به کام نشانه‌شناسان شیوه معشوق
(۳) سخنی کز لب خاموش تراود بکر است
(۴) نقش تو ای شمع چگل، بیرون دهم زین آب و گل

۳۱- آرایه‌های «تشبیه - تلمیح - ایهام - تناقض - مجاز» به ترتیب، در کدام ابیات یافت می‌شود؟

- الف) در چین زلف خویش مرا ره نمی‌دهی
ب) خدمت دور به نزدیک نمی‌فرمایند
ج) دست از مس وجود چو مردان ره بشوی
د) در جهان گر اهل دل خواهی نشانت می‌دهم
ه) خضر اگر غوطه به سر چشمه حیوان دهم

- (۱) «ج» - «ه» - «الف» - «د» - «ب»
(۲) «الف» - «ه» - «د» - «ج» - «ب»
(۳) «الف» - «ب» - «ه» - «د» - «ج»
(۴) «الف» - «ه» - «د» - «ج» - «ب»

۳۲- نوع سجع در کدام گزینه متفاوت است؟

- (۱) بهترین گلی که در بوستان اخلاق بشکفتد و به نسیم آن مشام عقل معطر گردد، سپاس‌داری و شکرگزاریست.
(۲) و بدان که آن عیب که از یک دروغ گفتن بنشیند به هزار راست برنخیزد.
(۳) این افسانه از بهر آن گفتم که هر که آشنایی با بدان دارد، بدی به هر هنگام آشنای او گردد.
(۴) گاه در چشمش خیال غمزه خوبان دیدی گاه بر گردش زیور حسن دلبران بستی.

۳۳- آرایه‌های مقابل ابیات «همگی» درست است؛ به جز

- (۱) ز اشک و آه خود سرگشته‌ام در بحر و بر دایم
(۲) یاقوت سرشکم خورد از جای دگر آب
(۳) بس جبهه که بر خاک است از طلعت فیروزت
(۴) گردم گرفته دامنست امدادی ای باد صبا

۳۴- همه ابیات آراسته به «ایهام» هستند؛ به جز

- (۱) حال و استقبال دنیا انفعالی بیش نیست
(۲) در مبنی این خانه تاریک را یکبارگی
(۳) چشم ز دوری تو دور از تو خون فشاند
(۴) نشئه می‌آدمی را تازه رو دارد مدام

خواه حاصل کرده باشی خواه خواهی یافتن
چشم عبرت باز کن از دل چو بینا نیستی
دور فلک مبادا کاین شربتت چشاند
گر کند عمر طبعی دختر رز پیر نیست

۳۵- موارد «جناس اشتقاق - جناس همسان - ذوقافیتین - تکرار - سجع» به ترتیب، در کدام ابیات یافت می‌شود؟

- (الف) با وجود سر کوبیت هوس حور و قصور
(ب) تا منظر زیبای تو شد از نظرم دور
(ج) بفشان گل که گلشنی همه را چشم روشنی
(د) سیرت آزاده‌وارش ناظر آزادگی است
(ه) جای من پیش خویشتن فرمود
- (۱) «ب» - «ه» - «د» - «الف» - «ج»
(۲) «د» - «الف» - «ج» - «ه» - «ب»
(۳) «ب» - «الف» - «ه» - «د» - «ج»
(۴) «د» - «ه» - «ب» - «الف» - «ج»

۳۶- علامت‌های هجایی کدام گزینه، از تکرار چهار باره «ل - ل» ساخته شده است؟

- (۱) ای خوشا آن دل، که آزاری نمی‌آید از او
(۲) امشب تا جان به تن باقی است شاد از وصل کن
(۳) عاشقی مایه شادی بود و گنج مراد
(۴) همچنان عاشق نباشد و بود صادق نباشد
- غیر کار عاشقی، کاری نمی‌آید از او
گر فرا آید اجل، فردا نمیداند که چیست
دل خالی ز محبت، صدف بی‌گهر است
هر که درمان می‌پذیرد یا نصیحت می‌نیوشد

۳۷- وزن کدام مصراع‌ها، به ترتیب، «همسان - دولختی» است؟

- (۱) (نه چون سروت نهالی در چمن هست) - (به چشم با سر زلفش ز دور راز کنم)
(۲) (آنگه روا شود که تو حاجت روا کنی) - (جمعی ز وصل سوزند خلقی ز هجر میرند)
(۳) (عاشق از دست شد نیست شد و هست) - (میر خوبان را دگر منشور خوبی در رسید)
(۴) (مرغ خرد را به زمین بوس کشم) - (خاک چه دارد غیر غباری)

۳۸- اختیارات شاعری مقابل کدام بیت «همگی» درست است؟

- (۱) هول برانگیختند به هم درآویختند
(۲) تو را که صورت جسم تو را هیولایی است
(۳) یا ز ره وفا بیا، یا ز دل رهی برو
(۴) یا که کسی ناگهان بعد از هجری دراز
- ز یکدگر ریختند خون ز تن خون‌فشان: (دو قلب - یک بلندبودن هجای پایانی)
چو جوهر ملکی در لباس انسانی: (سه ابدال - دو بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه)
سوخت در انتظار تو، جان به لب رسیده‌ام: (قلب - بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه)
به عاشق سوخته مؤده جانان برد: (قلب - ابدال - بلند بودن هجای پایانی)

۳۹- کدام بیت به دو شکل دسته‌بندی هجایی می‌شود و در هر دو شکل وزن «همسان دو لختی» به دست می‌آید؟

- (۱) می‌کند بیخیم از جا اشکی که می‌فشانم
(۲) پر صورت و نقش است همه روی زمین پاک
(۳) کنج قفس چو نیک بیندیشی
(۴) خواهی اگر وصل یار از غم هجران منال
- بر لب رسید جانم تا خدمتش رسیدم
فته است مگر ابر برین نقش و صور بر
چون گلشن است مرغ شکیبا را
ز آن که وصول بهار تن به خزان دادن است

۴۰- نام بحر مقابل کدام مصراع، درست است؟

- (۱) گنجینه نهداند به ماران همه رفتند: (رجز مثنی محذوف)
(۲) زهر نزدیک خردمندان اگر چه قاتل است: (رمل مثنی محذوف)
(۳) مریز آبروی برادر به کوی: (مقارب مثنی سالم)
(۴) ای کاش برفتادی برقع ز روی لیلی: (رجز مثنی سالم)

۴۱- با توجه به اختیارات شاعری، کدام مورد در رباعی زیر، مصداق پیدا نمی‌کند؟

- «آنی که بر دلشدگان دیر آیی
گاه آهو و گه به صورت شیر آیی
- و آنگاه چو آیی نفسی سیر آیی
هم نرم و درشت همچو شمشیر آیی»

(۱) در هر مصراع رباعی «ابدال» وجود دارد.

- (۲) در رباعی دو بار «قلب» و دوبار «بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه» دیده می‌شود.
(۳) در رباعی «کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند» و سه بار «قلب» وجود دارد.
(۴) در رباعی «کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند» و «حذف همزه» وجود دارد.

۴۲- اختیارات شاعری «ابدال - حذف همزه - کوتاه تلفظ کردن هجای بلند - آوردن فاعلاتن به جای فعلاتن» همگی در کدام بیت وجود دارد؟

- (۱) چشم جادوی تو خود عین سواد سحر است
- (۲) بانوان اشکفشان لیک چو یاقوت روان
- (۳) نکته‌ای دلکش بگویم خال آن مه‌رو ببین
- (۴) ای خداوندی که خاک درگهت را ز اعتقاد

۴۳- تعداد پایه‌های آوایی (ارکان) در کدام ابیات برابر است؟

- (الف) گر درآید عاقلی گو راه نیست
 - (ب) زین خلق پرشکایت گریان شدم ملول
 - (ج) از یک نظرت قیامتی خاست
 - (د) شد دژه آفتابی از خوردن شرابی
 - (ه) در هوس بحر تو دارم لبی
- (۱) «ب» - «د» (۲) «الف» - «ه» (۳) «ب» - «ج» (۴) «د» - «ه»

۴۴- نام بحر کدام سروده نادرست است؟

- (۱) در نارم از گلزار تو بیزارم از آزار تو: (رجز مثنی سالم)
- (۲) چون سرشک از شوق بودم خاکبوس درگهی: (رمل مثنی محذوف)
- (۳) به یک دست جام و به یک دست چنگ: (هزج مثنی محذوف)
- (۴) نقد صد دل بایدم در هر زمانی: (رمل مسدس سالم)

۴۵- با توجه به سروده زیر کدام مورد نادرست است؟

- «مصنوع حقیم و صید صانع باشیم
صد بره برای بندگان قربان کرد
- (۱) در ابیات «تلمیح - جناس - استعاره - اشتقاق» وجود دارد.
- (۲) اختیارات شاعری «بلند تلفظ کردن هجای پایانی - قلب - ابدال» در ابیات وجود دارد.
- (۳) ابیات را به دو شکل می‌توان دسته بندی هجایی کرد و وزن (همسان و ناهمسان) به دست آورد.
- (۴) قافیه‌ها مطابق قاعده ۲ و الگوی (مصوّت + صامت + صامت) است.

۴۶- همه ابیات هم‌مفهوم هستند؛ به جز

- (۱) عجب که راه به سر وقت من برد درمان
- (۲) نیست درد عشق را صائب به درمان احتیاج
- (۳) مزین حوصله گو لاف خستگی در عشق
- (۴) به جانم درد عشق یار خوش‌تر

۴۷- مفهوم همه ابیات «تمجید از سخن خود» است؛ به جز

- (۱) نظم شیرین وفایی به گهر می‌ماند
- (۲) اسب سخن بیش مران در ره جان گرد مکن
- (۳) ز حسن لفظ تو غیرت بود سالک لثالی را
- (۴) حافظ این گوهر منظوم که از طبع انگیخت

۴۸- بیت زیر با کدام گزینه تناسب معنایی دارد؟

- «شب تاریک و بیم موج و گردابی چنین هایل
- (۱) خبر کسی که از آن حسن عالم‌آرا یافت
- (۲) خبر از حسرت سرشار من زان لب کسی دارد
- (۳) زبان حال عاشق گر دعایی دارد این دارد
- (۴) یک جمع پراکنده آن سنبل پیچان
- کجا دانند حال ما سبکباران ساحل‌ها؟»
- به هر طرف که کند روی، رو به او دارد
که خالی آورد از چشمه حیوان سبویش را
که یارب مهربان گردان دل نامهربانش را
یک شهر جگرخسته آن نرگس بیمار

۴۹- ابیات کدام گزینه با بیت زیر کاملاً تناسب مفهومی دارد؟

- «مرا، کز جام عشقت مست گشتم
 (الف) تو مشغولی به حسن خود، چه غم داری ز کار ما؟
 (ب) شب هجرانت، ای دلبر، شب یلداست پنداری
 (ج) بیا که فرقت تو چشم من چنان در بست
 (د) در وصال و هجر، داغ عشقبازان تازه است
 (ه) یک نفس از دیدنش فارغ مباش
- (۱) «ج» - «ه» (۲) «الف» - «ج»
 (۳) «ب» - «د» (۴) «د» - «ه»

۵۰- مفهوم کدام گزینه در مقابل بیت نادرست نوشته شده است؟

- (۱) چند چون آب گهر باشم گره در یک مقام؟
 (۲) ز بی قراری ما فارغ است خاطر یار
 (۳) بیشتر در طبع پیران آشیان دارد امل
 (۴) دوام عشق اگر خواهی، مکن با وصل آمیزش
- خضر راهی کو، که موج خوش عنان سازد مرا: (پیروی از مرشد)
 دل گهر چه خبر دارد از تپیدن موج: (آسودگی معشوق)
 حرص سودا پیشه را قد دو تا زنجیر پاست: (حرص و آز در سالخوردگی)
 که آب زندگی هم می کند خاموش آتش را: (ارزش بخشی عشق)

علوم اجتماعی

۵۱- به ترتیب «ویژگی مدل لیبرال از رویکردهای موجود نسبت نابرابری اجتماعی»، «فایده تقسیم بندی پدیده های اجتماعی به خرد و کلان»،

«اشتراک بحران اقتصادی و چالش فقر و غنا» و «پیامدهای تعارض میان دانش عمومی و دانش علمی یک جهان اجتماعی» کدام است؟

- (۱) رقابت را در زندگی اجتماعی ضروری می دانند - بررسی میزان اثرگذاری و اثرپذیری کنش از پدیده های اجتماعی - مستمر و کلان - طرح ایده های جدید
 (۲) نابرابری اجتماعی برای بقای جامعه ضرورت دارد - بررسی میزان اثرگذاری و اثرپذیری کنش از پدیده های اجتماعی - هویت اقتصادی - رها کردن بخشی از ذخیره دانشی به نفع بخشی دیگر
 (۳) نابرابری اجتماعی از تفاوت ها یا نابرابری های طبیعی ناشی می شود - شناسایی پدیده های اجتماعی - مقطعی و متناوب - رها کردن بخشی از ذخیره دانشی به نفع بخشی دیگر
 (۴) قشر بندی پدیده های است که در همه زمان ها و مکان ها وجود داشته است - مقایسه پدیده های اجتماعی - هویت اقتصادی - دانش علمی از رشد و رونق لازم باز می ماند.

۵۲- در ارتباط با نقاط قوت و ضعف رویکردهای مختلف جامعه شناسی کدام گزینه درست است؟

- (۱) جامعه شناسان انتقادی به توصیف و تبیین نابرابری های اجتماعی بسنده نمی کنند بلکه به داوری ارزش پدیده های مورد مطالعه می پردازند و آن را با ملاک های ارزشی و هنجاری ارزیابی می کنند. - جامعه شناسی نسبی گرایی معتقد است که علوم اجتماعی با تشخیص و افشای سلطه در مناسبات انسانی می تواند به رهایی انسان کمک کند و نمی خواهد به این وضعیت تن دهد که داوری ارزش ها بیرون از دایره علم صورت گیرد.
 (۲) در رویکرد تفسیری همه دانش ها تولیداتی اجتماعی و فرهنگی هستند و فرهنگ های گوناگون، تفسیرهای مختلفی از زندگی دارند و هر کدام دانش های خاص خود را تولید می کنند - رویکرد تبیینی با تمرکز بر آن چه مشاهده می شود نه تنها به توصیف و تمایل کنش انسان می پردازد بلکه برای مقایسه ارزش ها و پدیده های معنادار ملاک و معیاری به دست می آورد.
 (۳) جامعه شناسان تبیینی بر ساختارهای اجتماعی و تأثیر این ساختارها بر زندگی افراد تأکید می کنند و معتقدند گاهی جهان اجتماعی و ساختارهای آن که به دست خود انسان ها ایجاد شده اند سازندگان خود را به زیر سلطه درمی آورند. - جامعه شناسی تفسیری در تقابل با جامعه شناسی تبیینی بر این باور است که کنشگران براساس معنایی که در ذهن دارند دست به عمل می زنند. بنابراین برای فهم زندگی اجتماعی باید از ظاهر پدیده های اجتماعی عبور کرد.
 (۴) در رویکرد نسبی گرایی (پسامدرن) بخشی از یک حقیقت مغفول آشکار می شود که هر نظریه ای درون فرهنگ و تاریخ خود تولید می شود و هر فرهنگ و هویتی می تواند نظریه های متناسب با خود را تولید کند - رویکرد انتقادی هیچ گونه حقیقت یا فضیلتی را کشف نمی کند تا براساس این حقایق و فضایل به نقد کنش ها و روابط میان انسان ها و جوامع بپردازد، بلکه برای دفاع از اراده افراد، گروه ها و فرهنگ ها معتقد است نباید اراده فرد یا گروهی بر فرد یا گروه دیگری تحمیل شود یا فرهنگی از گستره جغرافیایی و محدوده تاریخی خود فراتر رود و بر فرهنگ دیگری اعمال سلطه کند.

۵۳- کدام گزینه به ترتیب در رابطه با به خدمت گرفتن مبلغان مذهبی و سازمان‌های فراماسونری درست نیست و در رابطه با انواع استعمار و ویژگی‌های آن درست است؟ آزمون وی ای پی

(۱) دولت‌های سکولار غربی از تبلیغ مسیحیت برای گسترش جهانی قدرت خود استفاده کردند و در حمایت از آنان با انگیزه‌های دینی و ایجاد سیاست سکولار بر نخبگان سیاسی جوامع غیرغربی نیز تأثیر می‌گذاشتند - در استعمار نو، استعمارگران پنهان و مجریان آشکارند و کشور استعمارگر با اتکا به قدرت اقتصادی خود و با استفاده از نهادها و سازمان‌های اقتصادی و سیاسی بین‌المللی و از طریق دولت‌های دست‌نشانده، کنترل بازار و سیاست کشورهای دیگر را در اختیار می‌گیرد.

(۲) کشورهای غربی برای تخریب جامعه جهانی پیشین و ساختن جامعه جهانی جدید در وهله نخست از مبلغان مذهبی و سازمان‌های فراماسونری استفاده کردند، آنان ابتدا از طریق سازمان‌های فراماسونری، فرهنگ عمومی غیرغربی را دچار اختلال می‌کردند و از طریق مبلغان مذهبی بر نخبگان سیاسی جوامع تأثیر می‌گذاشتند - جهان غرب در استعمار فرانو بیش از ابزارهای فرهنگی و علمی، از ابزارهای نظامی، سیاسی و اقتصادی استفاده می‌کند و هویت فرهنگی دیگر کشورها را هدف قرار می‌دهد.

(۳) دولت‌های سکولار غربی برای تأمین منافع اقتصادی خود نیازمند در هم شکستن مقاومت فرهنگی اقوامی بودند که سلطه و نفوذ آن‌ها را تحمل نمی‌کردند، آن‌ها برای رسیدن به این هدف در وهله نخست از مبلغان مذهبی و سازمان‌های فراماسونری استفاده می‌کردند - مفاهیمی چون تهاجم فرهنگی و شبیخون فرهنگی و ناتوی فرهنگی با استعمار نو مرتبط است که برای به قدرت رساندن نیروهای وابسته به خود از کودتای نظامی استفاده می‌کردند.

(۴) کشورهای غربی همان‌گونه که در ابتدا برای حذف قدرت کلیسا و ایجاد سیاست سکولار حرکت‌های پروتستانی را به خدمت گرفتند، در تکوین نظام جهانی نیز از مبلغان مذهبی برای بسط جهانی قدرت خود استفاده کردند. - در استعمار قدیم استعمارگران و مجریان هر دو آشکارند و با شکل‌گیری جنبش‌های استقلال‌طلبانه کشورهای مستعمره آغاز می‌شود.

۵۴- به ترتیب هر عبارت نشانگر کدام مفهوم یا موضوع است؟

- در رویکرد آنان مسائل جهان اسلام از نوع مشکلاتی بود که در اثر عقب‌ماندگی تاریخی از جوامع غربی پیش آمده بود.

- مجموعه روش‌هایی است که هر واحد اجتماعی برای تحقق اهداف جمعی به شیوه کارآمد و مؤثر به کار می‌گیرد.

- توضیح جامعه و نظم اجتماعی براساس مناسبات بیرونی و مبتنی بر قرارداد.

- وجود تداوم تاریخی بالا و عدم وجود گستره جغرافیایی وسیع.

- مقبولیت و مرجعیت علم فقه در فرهنگ عمومی جامعه ایران.

(۱) نسل اول روشنفکران - سیاست - جامعه‌شناسی پوزیتیویستی - افتراق فرهنگ مسیحیت با فرهنگ ژاپن - افتراق انقلاب اسلامی ایران و انقلاب مشروطه

(۲) منورالفکران غرب‌گرا - قدرت - رویکرد تبیینی - افتراق فرهنگ ژاپن با فرهنگ اینکاها - افتراق انقلاب اسلامی ایران و انقلاب‌های آزادی‌بخش

(۳) منورالفکران غرب‌گرا - سیاست - جامعه‌شناسی تبیینی - افتراق فرهنگ ژاپن و فرهنگ اینکاها - اشتراک انقلاب اسلامی ایران و انقلاب مشروطه

(۴) نسل اول روشنفکران - امر سیاسی - وحدت روش علوم - اشتراک فرهنگ ژاپن با فرهنگ اینکاها - اشتراک انقلاب اسلامی ایران و انقلاب مشروطه

۵۵- هر یک از عبارات زیر به ترتیب، توسط کدام اندیشمند مطرح شده است؟

- جامعه آرمانی او از فردگرایی لیبرالیستی و اقتصاد سرمایه‌داری عبور می‌کرد.

- ابن عربی و غزالی را که در مواجهه با فلسفه یونان به ابداع و نوآوری پرداخته‌اند مورد انتقاد قرار می‌دهد.

- روش او در علوم اجتماعی مشابه روشی است که چهارصد سال بعد کنت در جامعه‌شناسی تبیینی به کار گرفت.

- در دسته‌بندی انواع حکومت‌ها از حکومت تیرانی و الیگارشسی نام برده است.

- شهر را زیستگاهی که دارای قلعه و برج و بارو و بازار و دادگاه مستقل است تعریف می‌کند.

(۱) مارکس - طه عبدالرحمن - ابوریحان بیرونی - ارسطو - گیدنز

(۲) مارکس - محمد عابد الجباری - ابن خلدون - ارسطو - ماکس وبر

(۳) آیزایا برلین - محمد عابد الجباری - ابن خلدون - فارابی - ماکس وبر

(۴) مارکس - طه عبدالرحمن - ابن خلدون - ارسطو - ماکس وبر

۵۶- به ترتیب کدام گزینه با جدول زیر مرتبط است؟

رویکرد جامعه‌شناسی انتقادی	(د)	(ج)	رابطه دو سویه نظم و آزادی
(الف)	علوم انسانی و علوم اجتماعی را پدید می‌آورد.	در نویسندگی از رعایت قوانین ادبی، برای ترغیب دیگری به نوشتن استفاده می‌کنیم.	(ب)

- ظرفیت مطالعه فضیلت‌ها و رذیلت‌های
- سیاسی را در قلمرو حقیقی ندارد.
- عقل عملی
- عقل ابزاری
- پیامدهای الزامی هر جهان اجتماعی

(۱) الف - د - ج - ب (۲) الف - ج - د - ب (۳) ب - د - ج - الف (۴) الف - ب - د - ج

۵۷- به ترتیب پاسخ پرسش‌های زیر کدام است؟

- در دوره پسادردن افراد مسائل خود را بر چه اساسی پی می‌گیرند؟
- در صورتی که اعضای کل جهان اجتماعی واقعیت‌ها و آرمان‌های آن را فراموش نکنند و واقعیت‌ها و آرمان‌های آن مطابق حق باشند، هویت این جهان اجتماعی از چه نوع است؟
- به ترتیب تمرکز «جامعه‌شناسی تفسیری» و «جامعه‌شناسی تبیینی» بر چیست؟
- اندیشه‌های پسادردن کدام ظرفیت را نداشتند؟

- (۱) هویت و دانش - هویت واقعی - «ذهنیت» و «آنچه مشاهده‌پذیر است» - توجیه علمی حضور جهانی سیاست و اقتصاد جهان غرب
- (۲) علاقه‌های فرهنگی و هویتی - هویت حقیقی - «مشاهده» و «ذهنیت» - توان معرفتی لازم برای دفاع از ابعاد گسترده اقتصادی و سیاسی جهان غرب
- (۳) علاقه‌های فرهنگی و هویتی - هویت حقیقی - «ذهنیت» و «آنچه مشاهده می‌شود» - توجیه علمی حضور جهانی سیاست و اقتصاد جهان غرب
- (۴) علاقه‌های فرهنگی و هویتی - هویت تاریخی - «ذهنیت» و «امور قابل مشاهده» - توجیه علمی ناسازگاری بین عملکرد اقتصادی و سیاسی غرب

۵۸- به ترتیب، کدام پاسخ در رابطه با مطالب مطرح شده درست است؟

- دنیاگرایی رایج در سطح هنجارها، رفتارها و زندگی مردم، زمینه‌گسترش آن را فراهم آورد.
- از شیوه‌ها و ابزارهای فرهنگی مانند هنر و رسانه برای مهندسی رضایت عمومی و توجیه برتری جویی خود استفاده می‌کند.
- پیدایش، قوام و دوام ارزش‌ها، محصول آگاهی، خواست و عمل مردم است.
- مردم حقیقت و عدالت را می‌شناسند یا امکان شناخت آن را دارند ولی براساس آن عمل نمی‌کنند.
- (۱) فلسفه‌های روشنگری - سلطه هژمونیک - قلمرو آرمانی و واقعی - مدینه ضاله
- (۲) فلسفه‌های روشنگری - سلطه هژمونیک - قلمرو آرمانی و واقعی - مدینه فاسقه
- (۳) سکولاریسم - هژمونی - قلمرو آرمانی و حقیقی - مدینه فاسقه
- (۴) تفاسیر پروتستانی از دین - هژمونی - قلمرو حقیقی و واقعی - مدینه ضاله

۵۹- در ارتباط با مسئله مدارس غیرانتفاعی به ترتیب «هدف جامعه‌شناسی تبیینی»، «موضوع جامعه‌شناسی انتقادی»، «روش جامعه‌شناسی تفسیری» و «موضوع جامعه‌شناسی تبیینی» کدام است؟

- (۱) کنترل مسئله مدارس غیرانتفاعی همانند بدن انسان و اجزای ماشین - پرداخت هزینه‌های مدارس غیرانتفاعی و نتایج آن - مطالعه مدرسه غیرانتفاعی با نگاه از درون و ارزیابی آن با ملاک‌های ارزشی و هنجاری - مطالعه مدارس غیرانتفاعی همانند بدن انسان
- (۲) پیش‌بینی پیامدهای مدارس غیرانتفاعی - تحصیل در مدارس غیرانتفاعی و معنای آن - مطالعه مدرسه غیرانتفاعی با نگاه از بیرون - بررسی مدارس غیرانتفاعی همانند اجزای خودرو
- (۳) پیش‌بینی و کنترل هزینه‌های مدارس غیرانتفاعی - تدریس در مدارس غیرانتفاعی و پیامدهای آن - محقق تمام ابعاد مدرسه غیرانتفاعی را مطالعه می‌کند و عمق پنهان و منحصر به فرد آن را نشان می‌دهد - مطالعه مدرسه غیرانتفاعی و معنای آن
- (۴) پیش‌بینی و کنترل از یاد مدارس غیرانتفاعی - تحصیل کردن در مدارس غیرانتفاعی و سلطه ساختارهای آن - جامعه‌شناس مدتی با دانش‌آموزان مدارس غیرانتفاعی زندگی می‌کند و خود را در شرایط فرهنگی آن‌ها قرار می‌دهد و کنش‌هایشان را تجربه می‌کند تا آن‌ها را بشناسد. - بررسی مدارس غیرانتفاعی همانند بدن انسان

۶۰- به ترتیب در کدام گزینه، عبارت اول درست و عبارت دوم نادرست است؟

(الف) دنیای غرب برای رفع نیازهای اقتصادی و سیاسی ناگزیر است با حرکت مستقلى که در جهان اسلام شکل گرفته، مقابله کند. مانند تبلیغ معنویت‌های کاذب و سکولار - برخی جهان‌های اجتماعی، حق و باطل بودن پدیده‌ها را به خواست و عمل افراد در موقعیت‌ها، زمان‌ها و مکان‌های متفاوت وابسته می‌دانند و هیچ حقیقتی را ورای خواست افراد به رسمیت نمی‌شناسند.

(ب) زبان فارسی به دلیل مشارکت فعال ایرانیان در حیات فکری جهان اسلام از محدودهٔ زبان سیاسی مشترک اقوام ایرانی فراتر رفت - نظریهٔ جنگ تمدن‌های هانتینگتون نظریه‌ای بود که عملیات نظامی قدرت‌های غیرغربی در مقابله با مقاومت کشورهای غربی را توجیه می‌کرد.

(ج) فضای مجازی سبب می‌شود که کاربر از زمان و مکان خودش جدا شود و با وجود آزادی و قدرت تحت کنترل قرار گیرد و با وجود سرگرم شدن سطحی شود - عقلانیت جهان اسلام با تعامل در فرهنگ و سنت‌های تاریخی محیط خود، ارزش‌ها و اعتبار روشن‌گرانهٔ خود را از متن فرهنگ و کنش‌های عاملان می‌گیرد و به ارزیابی فرهنگ و تاریخ مربوط به خود می‌پردازد.

(د) اهمیت انقلاب اسلامی ایران فقط به این دلیل نبود که مهم‌ترین قدرت حامی اسرائیل در منطقه یعنی شاه را ساقط کرده بود بلکه در راهکاری بود که برای مبارزه با صهیونیسم ارائه می‌داد - از خودبیگانگی تاریخی و حقیقی از یک‌دیگر مستقل نیستند، اگر جهان اجتماعی به یکی از معانی از خودبیگانگی دچار شود ناگزیر به دیگری هم مبتلا می‌شود.

(ه) وقتی علوم اجتماعی برای مطالعهٔ هر فرهنگ مجبور باشد که آن فرهنگ را فقط از منظر مردمی که آن را پذیرفته‌اند، ببیند و بررسی کند، امکان مقایسه و داوری فرهنگ‌ها و ارزش‌ها را نیز می‌یابد - با ظهور اسلام عقاید و ارزش‌های بنیادی جامعهٔ جاهلی نابود شد و لایه‌های سطحی آن در خدمت اسلام قرار گرفت و بدین ترتیب زبان عربی حامل کلام و بیان الهی شد.

(۱) الف - ج - د (۲) ب - د - ه (۳) ب - ج - د (۴) الف - ب - ج

۶۱- به ترتیب پیامد، پیامد علت، معنا و رویکرد جامعه‌شناسی هر عبارت کدام است؟

- جهانی شدن و توسعهٔ ارتباطات

- پیدایش فرهنگ فایده‌گرایی

- انقلاب اسلامی

- شناسایی نظم در کنار بی‌نظمی

- عدم توانایی مطالعهٔ ارزش سیاسی قدرت در قلمرو واقعی

(۱) هویت‌ها به شدت دستخوش تغییر می‌شوند - شکل‌گیری جوامعی که در آن‌ها وضعیت اقتصادی افراد موقعیت اجتماعی آن‌ها را معین می‌کرد - شکل‌گیری یا گسترش اندیشه‌های پسامدرن - آشنایی‌زدایی، رویکرد جامعه‌شناسی تفسیری

(۲) شکل‌گیری جهانی بدون مرز - وابستگی ویژگی‌های هویتی افراد به وضعیت اقتصادی آن‌ها - بحران‌های معنوی و معرفتی جهان غرب - هویت‌زدایی - رویکرد جامعه‌شناسی تبیینی

(۳) درهم آمیختن فرهنگ - ارزیابی انسان‌ها با ملاک اقتصادی - از دست رفتن اعتبار ارزش‌های پس از رنسانس - آشنایی‌زدایی - رویکرد جامعه‌شناسی انتقادی

(۴) شکل‌گیری جنبش‌های زیست محیطی، اقلیت‌های قومی مذهبی - شکل‌گیری جوامع سرمایه‌داری، حضور تاریخ‌ساز فرهنگ‌های غیرغربی - آشنایی‌زدایی - رویکرد جامعه‌شناسی تفسیری

۶۲- به ترتیب گزینهٔ درست در رابطه با «چارچوب حرکت‌های اجتماعی روشنفکران چپ»، «مهم‌ترین ارزش اجتماعی نظام سیاسی لیبرال

دموکراسی»، «منابع سه گانهٔ قدرت» و «تزلزل فرهنگی» کدام است؟

(۱) سکولار و غیرتوحیدی - ثبات و رفاه - مالکیت مهم‌ترین منبع قدرت در جوامع امروزی است - ترجیح زندگی مجردی بر زندگی خانوادگی

(۲) ناسیونالیستی و سوسیالیستی و مارکسیستی - آزادی - شخصیت با قدرت اقتناعی (یعنی توانایی ترغیب یا ایجاد باور) نزدیکی بیش‌تری دارد - ترجیح زندگی مجردی بر زندگی خانوادگی

(۳) ناسیونالیستی و سوسیالیستی و مارکسیستی - سلطه بر طبیعت - مالکیت بیش‌تر با قدرت تشویقی قرابت دارد - ناسازگاری اغلب رفتارها و هنجارها آغاز می‌شود و به سطوح عمیق‌تر یعنی عقاید و ارزش‌ها می‌رسد.

(۴) روشنفکری التقاطی - آزادی - سازمان در درجهٔ نخست با قدرت اقتناعی خویشاوند است - جهان اجتماعی توان حفظ و دفاع از عقاید و ارزش‌های اجتماعی خود را ندارد.

۶۳- با توجه به متن زیر، به ترتیب مفاهیم جامعه‌شناسی مشخص شده کدام‌اند؟

«رزا پارکس، زن سیاهپوست آمریکایی که حاضر نشده بود جای خود را در اتوبوس به یک مرد سفیدپوست بدهد و به همین علت بازداشت و جریمه شد.»

(۱) انسانی، نابرابری طبیعی - اسمی، اجتماعی، ثابت - پدیدهٔ اعتباری - پیامد طبیعی کنش

(۲) اسمی، ثابت - اجتماعی، اکتسابی، ثابت - پدیدهٔ اجتماعی - کنش اجتماعی

(۳) اسمی، فردی - انتسابی، فردی، متغیر - پدیدهٔ اعتباری - پیامد ارادی کنش

(۴) اسمی، ثابت - انتسابی، اجتماعی، ثابت - پدیدهٔ اجتماعی - کنش اجتماعی

- ۶۴- به ترتیب «کارکرد علوم اجتماعی جهان اسلام»، «ویژگی استعمار نو»، «ویژگی اقتصاد مقاومتی» و «ویژگی فرهنگ مطلوب» جهانی کدامند؟
- (۱) درباره ارزشها، هنجارها و آرمانهای فرهنگهای مختلف می تواند داوری کند - در اختیار گرفتن کنترل بازار و سیاست کشورهای دیگر - اتکا به تولید داخلی و عدم مبادله با سایر کشورها - مسئولیت و تعهد و زمینه گسترش و تحقق عقاید و ارزشهای جهان شمول
- (۲) متناسب با معنای علم در جهان اسلام است - استفاده ویژه از رسانه ها و فناوری اطلاعات - درون زایی در عین برون گرایی - حقیقت و معیار و میزانی برای سنجش عقاید و ارزشهای مختلف
- (۳) درباره جامعه آرمانی سخن می گوید - استفاده از کودتای نظامی - منع خام فروشی ثروتهای طبیعی - عقلانیت و پاسخ به پرسشهای ثابت و متغیر بشر
- (۴) قدرت فهم و تفسیر و توصیف پدیده های اجتماعی را دارد - اتکا به قدرت اقتصادی خود - فروش نفت خام و تبدیل آن به مواد دارای ارزش افزوده بالاتر - آزادی و رهایی از یک امر و رسیدن به امری دیگر
- ۶۵- به ترتیب هر عبارت به کدام نوع جهان اشاره دارد؟

- شامل دانسته ها و تجربه ها و خلیات ویژه ماست که افراد دیگر با ما در آنها شریک نیستند.
- جامعه و فرهنگی است که در آن زندگی می کنیم.
- علوم نافع به علوم ابزاری محدود نمی گردند و علمی که درباره ارزشها و آرمانهای انسان صحبت کنند نیز علم نافع هستند.
- آدمیان متوجه اهداف دنیوی اند و برای رسیدن به این اهداف از علوم تجربی استفاده می کنند.
- محصول انحراف بشر از فرهنگ توحیدی است و انسان را از تناول گیاهان و حیوانات منع می کند.
- (۱) جهان ذهنی - جهان اجتماعی - جهان اسلام - جهان متجدد - جهان اساطیری
- (۲) جهان فردی - جهان انسانی - جهان اسلام - جهان متجدد - جهان معنوی
- (۳) جهان ذهنی - جهان اجتماعی - جهان معنوی - جهان بعد از تجدد - جهان اساطیری
- (۴) جهان فردی - جهان اجتماعی - جهان اسلام - جهان غرب - جهان معنوی

روانشناسی

- ۶۶- به ترتیب درستی یا نادرستی عبارات زیر کدام است؟
- اگر بتوان مسئله را تأیید کرد، تبدیل به نظریه می گردد.
- پس از آن که محقق به تعریف وسواس می پردازد، هدف بعدی ارائه راهکار برای کاهش آن خواهد بود.
- آخرین مفهوم در تعریف روش علمی، تابع قواعد مشخص بودن آن است.
- این که بگوییم خلافت نمره ای است که از آزمون خلاقیت تورنس به دست می آید، تعریفی انجام داده ایم که همه افراد با مطالعه آن به برداشت یکسان یا تقریباً یکسانی خواهند رسید.
- این که محمد با فکر به آینده، دچار دلشوره می شود، رفتار محسوب می گردد.
- (۱) درست - نادرست - درست - نادرست - درست
- (۲) نادرست - درست - نادرست - درست - نادرست
- (۳) درست - درست - درست - نادرست - نادرست
- (۴) نادرست - نادرست - نادرست - درست - نادرست
- ۶۷- حدود سنی و حوزه رشدی در هر یک از عبارات زیر به ترتیب کدام است؟
- مجتبی در اتفاقی که دوستان دیگرش هستند، ترجیح می دهد با ماشینهای خودش به تنهایی بازی کند.
- مینا به مادرش می گوید برایم یک عروسک بزرگ بخر به جای این که گوشواره کوچک طلا بخری.
- مسعود به تازگی عضو گروه سرود مدرسه خود شده است.
- حنا می گوید من انسان صادق، متعهد و ایثارگری هستم.
- (۱) ۳ ساله (اجتماعی) - ۵ ساله (شناختی) - ۱۶ ساله (اجتماعی) - ۱۷ ساله (درک اخلاقی)
- (۲) ۷ ساله (اجتماعی) - ۱۰ ساله (شناختی) - ۷ ساله (اجتماعی) - ۱۲ ساله (درک اخلاقی)
- (۳) ۳ ساله (جسمانی) - ۵ ساله (هیجانی) - ۱۶ ساله (درک اخلاقی) - ۱۲ ساله (اجتماعی)
- (۴) ۷ ساله (جسمانی) - ۱۰ ساله (هیجانی) - ۱۱ ساله (درک اخلاقی) - ۱۲ ساله (اجتماعی)

۶۸- کدام عبارت های زیر نادرست است؟

- (الف) به والدین نوجوانی که نسبت به انتقاد دیگران حساس است، باید توصیه شود که ویژگی های منحصر به فرد او پذیرفته گردد.
- (ب) فرد ۱۱ ساله می تواند در موقعیت های گوناگون از احتمال های مختلف بهره ببرد.
- (ج) میان سالی یعنی ۴۰ تا ۶۵ سالگی.
- (د) دختر خاله های مینا می توانند همسان یا ناهمسان باشند.

(۴) ب - ج

(۳) الف - د

(۲) الف - ب

(۱) ج - د

۶۹- کدام گزینه پیرامون متن زیر درست است؟

«نگین به دوستش می‌گوید چقدر داد می‌زنی!، او هنگام معاشرت با افراد به زبان بدن و تغییرات چهره‌ای دیگران توجه می‌کند، زیرا دانشجوی روان‌شناسی است. نگین به تازگی برادر خود را از دست داده و به دوستانش می‌گوید به تازگی شب‌ها برادرش با او صحبت می‌کند. علاوه بر این هنگام خرید گوشی تلفن همراه، چیزی را خریداری می‌کند که قبلاً با تبلیغ آن در دانشگاه آشنا شده است.»

(۱) توجه - کارکرد توجه (گوش به زنگی) - خطای ادراکی - آماده‌سازی

(۲) ادراک - منبع توجه (اطلاعات موجود در حافظه) - توهم - آماده‌سازی

(۳) ادراک - کارکرد توجه (جست‌وجو) - خطای ادراکی - ردیابی درست علامت

(۴) توجه - منبع توجه (اطلاعات موجود در حافظه) - توهم - ردیابی درست علامت

۷۰- میثم قبل از مطالعه تغذیه قابل قبولی دارد و هدی ساعت‌ها بی‌وقفه به مطالعه دروس خود می‌پردازد. در یک مسابقه معلم از آن‌ها می‌خواهد به محض دیدن تصویر مدرسه خود زنگ را فشار دهند، میثم تصویر مدرسه خود را می‌بیند و زنگ را فشار نمی‌دهد و هدی تصویر مدرسه دیگری را می‌بیند و زنگ را فشار می‌دهد، کدام گزینه پیرامون این افراد درست است؟

(۱) در میثم تمرکز ایجاد شده است ولی علامت حاضر را از دست داده است - در هدی خوگیری ایجاد شده است و علامت غایب را ردیابی کرده است.

(۲) در میثم فراگیری ایجاد شده است و علامت غایب را ردیابی کرده است - در هدی تمرکز ایجاد شده است و علامت حاضر را ردیابی کرده است.

(۳) در میثم مانع تمرکز وجود دارد و علامت حاضر را از دست داده است - در هدی تمرکز ایجاد شده است و علامت غایب را ردیابی کرده است.

(۴) در میثم تمرکز ایجاد شده است و علامت حاضر را ردیابی کرده است - در هدی خوگیری ایجاد شده است و علامت حاضر را از دست داده است.

۷۱- کدام گزینه پیرامون خطاهای حافظه درست است؟

(۱) خطای حذف کردن باعث ایجاد حافظه کاذب می‌شود.

(۲) حافظه کاذب یعنی یادآوری واقعی رویدادی که اتفاق افتاده است اما فرد به طور موقت آن را فراموش کرده است.

(۳) این که فردی در تعریف داستان خواستگاری خود چیزهایی را می‌گوید ولی همسرش بیان می‌کند که آن اتفاقات رخ نداده است، بیانگر خطای فراموشی است.

(۴) این که فردی هنگام خواندن شعر، بیتی را نمی‌خواند یعنی دچار فراموشی شده است.

۷۲- در متن زیر به ترتیب کدام فنون بهسازی حافظه به کار رفته است؟

«دانش‌آموزی برای توضیح مفهوم شخصیت از مثال‌های مختلف استفاده می‌کند. سپس فرق فرد بی‌شخصیت و باشخصیت را توضیح می‌دهد. او هنگام مطالعه، موارد مهم را در قالب نمودار و جدول جمع‌آوری کرده و سعی می‌کند به حفظ صرف مطالب نپردازد و به معانی نیز توجه نماید.»

(۱) تمایزبخشی - بسط معنایی - استفاده از چند روش حرکتی - یادگیری عمیق

(۲) بسط معنایی - تمایزبخشی - استفاده از چند روش حرکتی - یادگیری عمیق

(۳) بسط معنایی - استفاده از رمزگردانی معنادار - مطالعه چند حسی - کارآمدی مرور

(۴) تمایزبخشی - استفاده از رمزگردانی معنادار - مطالعه چند حسی - کارآمدی مرور

۷۳- به ترتیب هر عبارت زیر به کدام مفهوم مربوط می‌شود؟

- «پزشکی که با قاطعیت به دنبال راه حلی برای درمان بیمار خود است» به کدام ویژگی مسئله اشاره دارد؟

- در کدام مرحله از حل مسئله، فرد نمره‌های خود را قبل از به کارگیری مطالعه استراتژیک با بعد از آن مقایسه می‌کند؟

- چگونه تدریس کنیم که دانش‌آموزان بهترین بازخورد یادگیری را بگیرند؟

- کدام عامل مؤثر بر حل مسئله باعث می‌شود تا فردی که خیاطی بلد است، جواهردورزی را آسان‌تر یاد بگیرد؟

(۱) مسئله فرایند تحت کنترل است - مرحله سوم - مسئله خوب تعریف نشده - انتقال

(۲) مسئله هدفمند است - مرحله دوم - مسئله خوب تعریف شده - نهفتگی

(۳) مسئله فرایند تحت کنترل است - مرحله دوم - مسئله خوب تعریف نشده - نهفتگی

(۴) مسئله هدفمند است - مرحله سوم - مسئله خوب تعریف شده - انتقال

۷۴- اگر جهت برگزاری مسابقه ورزشی در یک مدرسه، معلم اول، بگوید از مسابقات مرسوم در مراسم دیگر مدرسه‌ها الگوبرداری کنیم، معلم دوم، بگوید با توجه به روحیه ضعیف بچه‌ها از ورزش‌های گروهی جهت بالا بردن نشاط آن‌ها استفاده کنیم و معلم سوم، بگوید از دانش‌آموزان بخواهیم هر روشی به ذهنشان می‌رسد را پیشنهاد دهند کدام گزینه پیرامون این افراد درست است؟

(۱) اعتبار روش‌های حل مسئله معلم اول و دوم با گذشت زمان متزلزل می‌شود و روش حل مسئله معلم سوم نیاز به پردازش عمیق اطلاعات دارد.

(۲) روش حل مسئله معلم اول و سوم زمان‌بر نیست و روش مورد استفاده معلم دوم نیاز به پردازش عمیق اطلاعات دارد.

(۳) روش حل مسئله معلم اول و سوم مبتنی بر احساس و تفکر شخصی است و روش مورد استفاده معلم دوم زمان‌بر نیست.

(۴) روش حل مسئله معلم دوم و سوم نیاز به پردازش عمیق اطلاعات دارد و روش معلم اول زمان‌بر است.

۷۵- به ترتیب درستی یا نادرستی عبارات زیر کدام است؟

- تصمیم‌گیری عالی‌ترین و در عین حال ساده‌ترین فعالیت شناختی انسان است.

- در حل مسئله، هر اولویتی فرد را به مقصد می‌رساند.

- انتخاب جوواب در یک مغازه، تصمیمی ساده، معمولی و فردی است.

- انتخاب شخصی با موقعیت اجتماعی بالا، بیانگر توجه به ملاک معنویت در تصمیم‌گیری است.

- روش‌های متنوع و متغیر تصمیم‌گیری را سبک می‌نامند.

(۱) نادرست - درست - نادرست - درست - نادرست (۲) درست - نادرست - درست - نادرست - درست

(۳) درست - درست - نادرست - درست (۴) نادرست - نادرست - درست - درست - نادرست

۷۶- در کدام گزینه زیر مراحل تصمیم‌گیری پشت سر هم و به ترتیب درست بیان شده است؟

(۱) فردی پس از در نظر گرفتن علاقه به غذای ایرانی، زرشک‌پلو با مرغ را در رستوران انتخاب می‌کند.

(۲) فردی می‌خواهد شغل انتخاب کند و پس از آن به بررسی ویژگی‌های دو شغل می‌پردازد.

(۳) فردی پس از انتخاب رشته علوم انسانی، ابراز رضایت خود را اعلام می‌دارد.

(۴) فردی که می‌خواهد از بین سه لباس موجود، یکی را انتخاب کند، بعد از آن لباس کتان را انتخاب می‌کند.

۷۷- کدام گزینه زیر تلاش برای رفع ناهماهنگی پس از تصمیم‌گیری را به درستی نشان می‌دهد؟

(۱) فردی از بین دو شهر مطلوب A و B برای زندگی شهر A را انتخاب می‌کند و پس از آن معایب شهر A و مزایای شهر B را برمی‌شمارد.

(۲) فردی از بین دو شغل محبوب حسابداری و مدیریت، حسابداری را انتخاب می‌کند و پس از آن مزایای مدیریت و حسابداری را برمی‌شمارد.

(۳) فردی از بین دو لباس جذاب قرمز و آبی، لباس آبی را برمی‌گزیند و پس از آن می‌گوید لباس‌های آبی با کیفیت و لباس‌های قرمز کم‌دوام هستند.

(۴) فردی از بین دو کارمند «الف» و «ب»، کارمند «ب» را برای شغل مورد نظر انتخاب می‌کند و پس از آن معایب و نقطه‌ضعف‌های هر دو کارمند را بررسی می‌کند.

۷۸- فردی علت شکست خود در کنکور را به سخت بودن سؤالات نسبت داده است. برای آن‌که انگیزه جبران شکست در او افزایش یابد، کدام

اسناد زیر مفیدتر خواهد بود؟

(۱) بگوید اگر هوش کافی برای یادگیری دروس داشتم، حتماً موفق می‌شدم.

(۲) بگوید باید اراده بیش‌تری برای تمرین و تسلط کافی به دروس داشته باشم.

(۳) بگوید اگر سؤالات آسان طرح شود، موفق می‌شوم.

(۴) بگوید اگر استعداد تست‌زنی داشته باشم، حتماً در کنکور قبول خواهم شد.

۷۹- کدام روش‌های مقابله سازگارانۀ زیر تماماً کوتاه‌مدت هستند؟

(۱) مراقبۀ ذهنی - رفتن به سینما - نفس عمیق

(۲) به خاطر آوردن خاطره خوشایند یک دوست قدیمی - تلقین جملات - شمردن اعداد

(۳) خاطره‌نویسی - رفتن به کوه - شنا

(۴) ترک موقعیت - دوچرخه‌سواری - گفت عبارت «بس است!»

۸۰- به ترتیب در متن زیر کدام علایم فشار روانی به کار رفته است؟

«مهدی به علت امتحان دچار سردرد شدید شده است، مونا نمی‌تواند قضاوت درستی در مورد سؤالات امتحان داشته باشد، رعنا گریه

می‌کند و مجید دچار دلشوره فراوان است.»

(۱) جسمانی - هیجانی - رفتاری - شناختی (۲) جسمانی - هیجانی - شناختی - جسمانی

(۳) جسمانی - شناختی - رفتاری - هیجانی (۴) شناختی - هیجانی - شناختی - شناختی

گاج

موفقیت با یک تیک!

مداد آزمون گاج

برای خرید آنلاین و اطلاع از آخرین عناوین منتشر شده به ما مراجعه کنید

گاج مارکت
gajmarket.com
فروشگاه آنلاین

با گاجه مارکت زود، تند، خرید...

بزرگترین فروشگاه خرید آنلاین لوازم دانش آموزی

gajmarket.com

آزمون شماره (۲۶)

جمعه

۱۴۰۵/۰۵/۲۳

دفترچه
شماره ۲آزمون‌های سراسر
کاج

گزینه درسه را انتخاب کنید.

سال تحصیلی ۱۴۰۵-۱۴۰۴

دوازدهم انسانی

دوره دوم متوسطه

نام و نام خانوادگی:	شماره داوطلبی:
تعداد سؤالاتی که باید پاسخ دهید: ۸۰	مدت پاسخگویی: ۷۵ دقیقه

عناوین مواد امتحانی آزمون گروه آزمایشی علوم انسانی، تعداد سؤالات و مدت پاسخگویی

ردیف	مواد امتحانی	وضعیت پاسخگویی	تعداد سؤال	شماره سؤال		مدت پاسخگویی
				از	تا	
۱	زبان عربی	اجباری	۲۰	۸۱	۱۰۰	۲۰ دقیقه
۲	تاریخ	اجباری	۱۳	۱۰۱	۱۱۳	۲۰ دقیقه
۳	جغرافیا	اجباری	۱۲	۱۱۴	۱۲۵	
۴	فلسفه و منطق	اجباری	۲۰	۱۲۶	۱۴۵	۲۰ دقیقه
۵	اقتصاد	اجباری	۱۵	۱۴۶	۱۶۰	۱۵ دقیقه

زبان عربی

■ عَيْنُ الْأَنْسَبِ لِلْجَوَابِ عَنِ التَّرْجُمَةِ أَوْ الْمَفْهُومِ مِنْ أَوْ إِلَى الْعَرَبِيَّةِ (۸۹ – ۸۱):

۸۱- ﴿يَقُولُونَ بِأَفْوَهِهِمْ مَا لَيْسَ فِي قُلُوبِهِمْ وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا يَكْتُمُونَ﴾

- (۱) با دهان‌های خود آن‌چه را می‌گویند که در دل‌هایشان نیست و الله به آن‌چه پنهان می‌کنند، داناست!
- (۲) می‌گویند با دهان‌هایشان چیزی را که در دل‌هایشان نبوده در حالی‌که خداوند آن‌چه را که پنهان می‌کنند، بهتر می‌داند!
- (۳) با زبان‌های خود چیزی را می‌گویند که در دل‌هایشان نیست و خداوند به چیزی که گمان می‌کنند، بسیار داناست!
- (۴) چیزی را که با دهان‌هایشان می‌گویند در دل‌هایشان نبوده و خداست که داناست به آن‌چه که گمان می‌کنند!

۸۲- «مَا أَجْمَلَ أَلَّا يَسْتَسْلِمَ الْمَرْءُ أَمَامَ صَعَابِ الدَّهْرِ اسْتِسْلَامًا وَ يَسْتَعِينُ بِرَبِّهِ كِي يَوَاصِلَ طَرِيقَهُ دَوَّيًّا»:

- (۱) زیباتر است که آدمی در زمان دشواری‌های روزگار اصلاً تسلیم نشود و از پروردگار خویش یاری بجوید و راه خود را با تلاش و پشتکار ادامه دهد!
- (۲) آن‌چه زیباتر است آن است که انسان در مقابل سختی‌های روزگار تسلیم نگردد و از پروردگار کمک بخواند تا بتواند راهش را با پشتکار دنبال کند!
- (۳) چقدر زیباتر است که آدمی در برابر سختی‌های روزگار اصلاً تسلیم نشود و از پروردگار یاری بجوید برای این‌که راه خود را با پشتکار ادامه دهد!
- (۴) چه زیباتر است که انسان زمان دشواری‌ها در برابر روزگار تسلیم نشود و از پروردگار خود کمک بگیرد برای این‌که با پشتکار راهش را دنبال کند!

۸۳- «قَدْ تَنْظُرُ أَنَّ الْجَهْلَ يَسَبِّبُ هَدْوُكَ لَكِنَّهُ لَا نَتِيجَةَ لَهُ إِلَّا النَّدَامَةَ فِي الْحَيَاةِ»:

- (۱) گاهی گمان می‌کنی که نادانی سبب آرامش تو است اما آن نتیجه‌اش فقط در پشیمانی زندگانی است!
- (۲) گمان کرده‌ای که شاید جهل باعث آرامش می‌گردد اما آن نتیجه‌ای ندارد جز پشیمانی در زندگی!
- (۳) احتمالاً گمان می‌کنی که نادانی است که سبب آرامش در زندگی می‌شود ولی آن هیچ نتیجه‌ای ندارد مگر ندامت!
- (۴) ممکن است گمان کنی که نادانی باعث آرامش می‌شود ولی آن هیچ نتیجه‌ای ندارد مگر پشیمانی در زندگی!

۸۴- «لَنْ يَفْهَمَ الْحَيَاةَ فَهْمًا عَمِيقًا مَنْ لَمْ يَنْظُرْ إِلَيْهَا مِنْ زَوَايَا مُخْتَلِفَةٍ دُونَ أَنْ يَهْتَمَّ بِمَنْفَعِ نَفْسِهِ»:

- (۱) کسی که بدون توجه به منافع خودش به زندگی از زوایای مختلفی نگاه نکند، هرگز آن را به شکل عمیقی نخواهد فهمید!
- (۲) زندگی را به شکل عمیقی نخواهد فهمید کسی که به آن از زوایای مختلفی نگاه نکرده بدون این‌که منافع خودش را مورد توجه قرار دهد!
- (۳) از زندگی فهم عمیقی نخواهد داشت کسی که به آن از زوایای مختلفی نگاه نکرده جز این‌که به منافع خودش توجه کرده است!
- (۴) زندگی را عمیقاً نخواهد فهمید هر آن‌کس که از زوایای مختلف آن را ندیده بدون این‌که منافع خویش را مورد توجه قرار دهد!

۸۵- «إِنَّهُ كَانَ تَعْلَمُ أَنَّ الْحَقِيقَةَ لَا تَقَاسُ بِكَثْرَةِ الْقَائِلِينَ بِهَا كَمَا أَنَّ الْبَاطِلَ لَا يَصِيرُ حَقًّا وَ إِنِ اتَّبَعَهُ كَثِيرٌ مِنَ النَّاسِ»:

- (۱) همانا او یاد می‌داد که حقیقت با زیادی گویندگان مقایسه نمی‌شود همان‌طور که باطل تبدیل به حق نمی‌شود اگر بسیاری از مردمان از آن تبعیت کنند!
- (۲) بی‌گمان وی بود که آموخت حقیقت با گویندگان بسیار آن سنجیده نمی‌شود همان‌طور که باطل حق نمی‌گردد اگرچه بیشتر مردم از آن پیروی کنند!
- (۳) او آموخته بود که حقیقت با فراوانی گویندگان آن سنجیده نمی‌شود همان‌گونه که باطل، حق نمی‌شود حتی اگر بسیاری از مردم از آن تبعیت نمایند!
- (۴) او یاد گرفته بود همانا حقیقت با بسیاری گویندگان آن مقایسه نمی‌شود همان‌گونه که باطل را حق نمی‌گرداند اگر بسیاری از مردم از آن پیروی کنند!

۸۶- عَيْنُ الصَّحِيحِ:

- (۱) إِنَّمَا قِيَمَتُكَ بِمَا تُحْسِنُهُ لَا بِمَا تُدْعِيهِ: ارزش تو تنها به چیزی است که آن را نیکو انجام می‌دهی نه به چیزی که آن را ادعا می‌کنی!
- (۲) لَيْتَ التَّرَاضَاتِ فِيمَا بَيْنَكُمْ تَحَلَّ بِالْعَقْلِ: کاش درگیری‌های میان شما با خرد حل می‌شدند!
- (۳) رَبِّ فِكْرَةٍ صَغِيرَةٍ غَيْرَتِ مَصِيرَ أُمَّةٍ كُلِّهَا: ای بسا اندیشه‌ای کوچک که مسیر همه یک امت را تغییر داد!
- (۴) لَوْ لَمْ يَكُنِ الصَّبْرُ لَمَا بَلَغَ أَحَدٌ غَايَتَهُ: اگر صبر نباشد، بی‌گمان کسی به هدفش نمی‌رسد!

۸۷- عَيْنُ الْخَطَأِ:

- (۱) إِنَّ فِي الصَّمْتِ كَلَامًا لَا يُقَالُ: قطعاً در سکوت، سخنی هست که گفته نمی‌شود!
- (۲) كَلَّمَا يَشْتَدُّ الْبَلَاءُ تَبَيَّنَتْ أَقْدَامُ الشَّخْصِ الصَّبَّارِ مَرَّةً أُخْرَى: هرگاه مصیبت و بلا شدت یابد، گام‌های شخص صبور یک‌بار دیگر استوار می‌گردد!
- (۳) الْمُعَقَّقُ مِنَ الْقِيُودِ حَرٌّ فِي أَدَاءِ أُمُورِهِ: رهایی‌یافته از نبردها در انجام کارهایش آزاد است!
- (۴) يَكَادُ التَّلَوُّثُ يَنْتَشِرُ انْتِشَارًا يَضُرُّ الْبَيْئَةَ: نزدیک است که آلودگی به‌گونه‌ای پخش شود که به محیط‌زیست آسیب برساند!

۸۸- «سَيِّ وَ هَشْتِ دَرْدِصْ از دَانَشْ أَمُوزَانِ دَرِ چَهَارْمِیْنِ امْتِحَانِ شَرِکَتِ کَرْدَنْدِ» عَيْنُ الصَّحِيحِ:

- (۱) ثَمَانُونَ ثَلَاثَةً فِي الْمِئَةِ مِنَ التَّلَامِيزِ شَارِكُوا فِي أَرْبَعَةِ امْتِحَانَاتٍ!
- (۲) ثَلَاثُونَ وَ ثَمَانِيَةٌ فِي الْمِئَةِ مِنَ التَّلَامِيزِ شَارِكُوا فِي الْامْتِحَانِ الرَّابِعِ!
- (۳) ثَمَانِيَةٌ وَ ثَلَاثُونَ مِنَ الْمِئَةِ مِنَ التَّلَامِيزِ شَارِكُوا فِي الْامْتِحَانِ الْأَرْبَعِ!
- (۴) ثَمَانِيَةٌ وَ ثَلَاثُونَ فِي الْمِئَةِ مِنَ التَّلَامِيزِ شَارِكُوا فِي الْامْتِحَانِ الرَّابِعِ!

۸۹- «رَبِّ كَلِمَةً تَقُولُ لِصَاحِبِهَا: دَعْنِي!» عَيْنُ الْمُنَاسِبِ لِلْمَفْهُومِ:

- (۱) الْكَلَامُ يَجُزُّ الْكَلَامَ!
- (۲) گنه کرد در بلخ آهنگری / به شوشتر زدند گردن مسگری
- (۳) اگر طوطی زبان می‌بست در کام / نه خود را در قفس می‌دید و نه دام
- (۴) میان دو کس جنگ چون آتش است / سخن‌چین بدبخت هیزم‌کش است

■ ■ ■ اقرأ النَّصَّ التالي بدقة ثمَّ أجب عن الأسئلة التالية بما يُناسب النَّصَّ (٩٤ - ٩٠):

إنَّ صَحةَ الإنسان لا تقتصر على سلامة أعضاء جسمه من الأمراض الظاهرة بل تشمل التوازن بين الجوانب الجسميَّة و النفسِيَّة العقلِيَّة. و قد أثبتت الدراسات الحديثة أنَّ قلة النوم تؤثر تأثيراً بالغاً في قوَّة النازعة (سيستم ايمني) و القدرة على التفكير. في تناول الأطعمة المصنَّعة ممارسة قد يسبب بعض المشاكل الصحيَّة في كذلك الإكثار الجسم. كما أنَّ ممارسة الرياضة بشكل منتظم تساعد على تحسين الدورة الدمويَّة و نشاط البدن. فيجب على الإنسان أن يلتزم بنظام حياة صحيَّ للحفاظ على صحته و نرى أنَّ المحافظة على الصَّحة تحتاج إلى الوعي (آگاهي) و الاعتدال في الحياة:

٩٠- عَيِّن الصحيح:

- (١) صَحةَ الجسم لا ترتبط إلَّا بالطعام و النوم!
(٢) العقل و الجسم يعملان بشكل منفصل!
(٣) الصَّحة تعني غياب الأمراض الجسميَّة!
(٤) إنَّ الصَّحة تتأثر بالعادات المكررة!

٩١- عَيِّن الأدقَّ لارتباط النوم و الغذاء و الرياضية في النَّصِّ: إنها... :

- (١) عناصر لها أهميَّة سواء في الصَّحة!
(٢) أمثلة متفرقة لفكرة واحدة!
(٣) أدلة متكاملة تدعم تعريفاً واحداً للصَّحة!
(٤) مراحل التطور لمفهوم الصَّحة!

٩٢- عَيِّن ما لم يذكُر مفهومه في النَّصِّ:

- (١) خبر الأمور أوسطها!
(٢) هر كه بامش بيش، برفش بيش تر!
(٣) العقل السليم في الجسم السليم!
(٤) هر كس باد بكار، طوفان درو می كند!

■ ■ ■ عَيِّن الخطأ في الإعراب و التحليل الصرفي (٩٣ و ٩٤):

٩٣- «لا تقتصرُ - الأمراض - التوازن - أثبتتُ»:

- (١) الأمراض: اسم - معرفة (بال) - جمع تكسير (مفرد: المريض) - معرب / من الأمراض: جارٌّ و مجرور
(٢) أثبتتُ: فعل ماضٍ - مبني للمعلوم - للغائب - مزيد ثلاثي (بزيادة حرف واحد) / فاعله المرفوع: الدراسات
(٣) لا تقتصرُ: فعل مضارع للنفي - مبني للمعلوم - لازم - مزيد ثلاثي (حروفه الأصليَّة: ق ص ر) / خبر الحرف المشبَّه بالفعل
(٤) التوازن: اسم - مفرد مذكَّر - معرب - مصدر (من المزيد ثلاثي) - معرفة / مفعول به و منصوب بالفتحة
٩٤- «بالغاً - المصنَّعة - منتظم - يلتزم»:

- (١) بالغاً: اسم - مذكَّر - اسم الفاعل (من المجزَّء الثلاثي) - نكرة - معرب / صفة و منصوب بالتبعية
(٢) منتظم: اسم - مفرد - نكرة - اسم المفعول (من باب (إفعال) / صفة و مجرور بالتبعية
(٣) يلتزم: فعل مضارع - للغائب - مزيد ثلاثي (حروفه الأصليَّة: ل ز م، ماضيه على وزن «افْعَلْ») - مبني للمعلوم / الفعل يعادل المضارع الإخباري في الفارسيَّة
(٤) المصنَّعة: اسم - مؤنث - معرب - معرفة - اسم المفعول (من باب «تفعيل») / صفة و مجرور

■ ■ ■ عَيِّن المناسب في الجواب عن الأسئلة التالية (١٠٠ - ٩٥):

٩٥- عَيِّن الخطأ في ضبط حركات الحروف:

- (١) المِسْكُ عِطْرٌ يُتَخَذُ مِنْ نَوْعٍ مِنَ الْغُرُلَانِ!
(٢) هذا الاقتراحُ حسنٌ و ستعاوُنُ جميعاً على العملِ بهِ!
(٣) إذا قالَ أحدٌ كلاماً يَفْرُقُ المُسْلِمِينَ فَهُوَ جاهِلٌ!
(٤) تنوَّعَ معالمُ إيران و استقرار الوضعِ الأمنيِ فيها يَشجِّعُ السَّاحِلِينَ إلى السَّفرِ إليها!

٩٦- عَيِّن الخبر ليس له الفاعل:

- (١) الَّذي لا يكرم نفسه لا يحترم بين الناس!
(٢) سَكَّانُ الهُنْدوراس يلاحظون غيمة سوداء في السماء!
(٣) المعلمون يؤصلون أعمالهم و هم لا يتعبون!
(٤) كلٌّ مليح وصفته كما تحب و ترضى!

٩٧- عَيِّن «الباء» تختلف (في المعنى):

- (١) بتناول الجزر تُعوَّضُ قلةُ فيتامين A!
(٢) برحمة من الله خرجنا من الظلمات!
(٣) ذاك المفكر وُلد بمنطقة صغيرة في الكويت!
(٤) قُمنَّا بحلِّ مسائل صعبة بالحاسوب!

٩٨- عَيِّن «ما» شرطية:

- (١) ما من طالبة إلَّا و هي تحبُّ أن تنجح في دروسها!
(٢) ما أحتاج إليه هي غرفة كبيرة لأداء أُموري!
(٣) ما تنمو تلك الأشجار في بلدنا لأنَّها أشجار استوائية!
(٤) ما تعلَّمت من العلوم أنقذك من الجهل!

٩٩- عَيِّن «اللام» تختلف (في المعنى):

- (١) لنصل إلى الملعب أسرع لأنَّ المباراة تكاد تبتدئ!
(٢) إنَّهم حَضَرُوا في الملعب ليشجَّعوا فريقهم المحبوب!
(٣) لنصل إلى خوزستان أسرع ذهبنا بالطائرة!
(٤) ليشجَّعوا فريقهم الفائز في الملعب قاموا من مكانهم!

١٠٠- «رأينا حيواناً مفترساً في الطريق...!» عَيِّن الخطأ عن الحال:

- (١) و نحن خائفون
(٢) خوفاً
(٣) خائفين
(٤) و نحن نخافُ

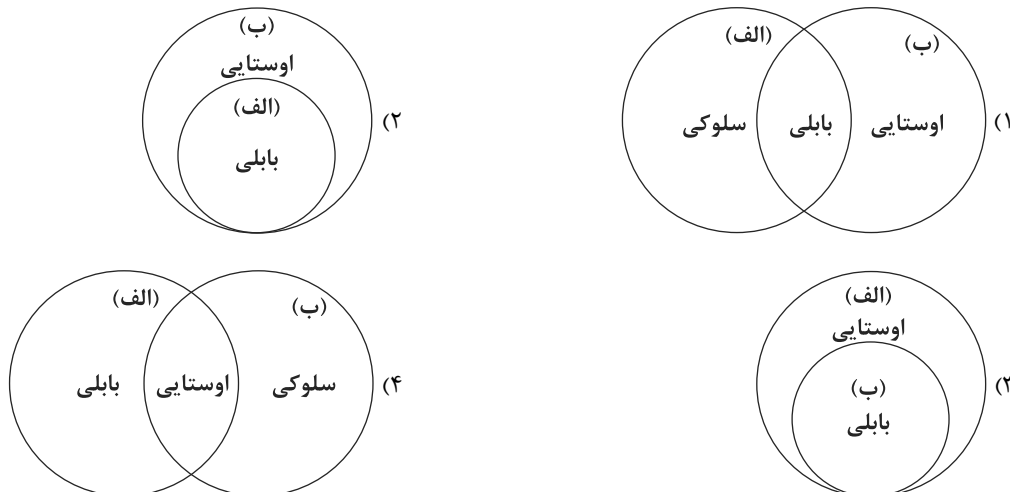
تاریخ

۱۰۱- عبارتهای زیر به دو دوره مختلف از تاریخ ایران باستان اشاره دارند. با توجه به آنها، کدام طرحواره درباره گاهشماریهای این دورهها به درستی ترسیم شده است؟

(الف) یکی از فرمانروایان این سلسله، دستور داد که متون پراکنده اوستا گردآوری شود.

(ب) در این دوره به زبان فارسی باستان سخن می گفتند.

۱۰۲- کدام گزینه درباره تمدن میسنی (الف) و تمدن مینوسی (ب) صحیح است؟

(۱) تمدن «ب» توسط طوایف بیابانگرد مهاجری که از دشتهای اروپای شرقی به یونان آمدند، تشکیل شد و «الف» را اولین دوره تمدن یونان می گویند.

(۲) «ب» به دنبال روی کار آمدن دولت - شهرهای یونانی و «الف» در اثر قدرت گیری تدریجی «ب» فرو پاشید.

(۳) نام تمدن «الف» از نام شاه افسانه ای جزیره کرت گرفته شده و تمدن «ب» با مصر و سایر مناطق همجوار خود، روابط بازرگانی داشتند.

(۴) مورخان دوره ضعف و انحطاط «الف» را عصر تاریکی نامیده اند و «ب» قرن ها پیش از مهاجرت اقوام هند و اروپایی به یونان، شهرهای خود را پایه گذاری کردند.

۱۰۳- چه تعداد از عبارتهای زیر درباره مدها صحیح است؟

(الف) تحقیقات تاریخی در دو قرن اخیر نشان می دهد که آنها نخستین حکومت آریایی در ایران بوده اند.

(ب) حکومت آنها در زمان ههوخشتر و در پی فتح بابل به اوج قدرت رسید.

(ج) دوره کوتاه فرمانروایی آنها را باید سرآغاز شکل گیری طبقات اجتماعی به معنای واقعی دانست.

(د) شواهد نشان می دهد که آنها اهورمزدا و برخی از خدایان کهن ایرانی همچون میترا را ستایش می کرده اند.

(ه) از آنها، آثار هنری مختلفی شامل اشیای زرین و سیمین و ظروف سفالی به دست آمده و از شهرهای مهم آنها می توان به هگمتانه، بیستون، اسپدانه و کنگاور اشاره کرد.

۲ (۴)

۳ (۳)

۴ (۲)

۵ (۱)

۱۰۴- کدام گزاره ها، عبارت زیر را به نادرستی کامل نمی کند؟

«با توجه به اطلاعاتی که درباره سپاه و جنگ افزارهای سلسله های پادشاهی در ایران داریم، می توان گفت که احتمالاً.....»

(الف) داریوش به کمک ارتش هخامنشی متشکل از اقوام ایرانی و غیرایرانی، بخش هایی از غرب و شمال غرب هند را به تصرف درآورده است.

(ب) در جنگ ماراتن، فرماندهی نیروی دریایی را یک نجیب زاده پارسی بر عهده داشته است.

(ج) در جنگ خسرو پرویز با امپراتوری بیزانس، سواره نظامان سبک اسلحه موسوم به «اسواران» فتوحات زیادی داشته اند.

(د) در جنگ حران، سورنا سردار معروف اشکانی با استفاده از صدای طبل موجب هراس در سپاه والریانوس رومی و در نتیجه، پیروزی بر آنها شد.

۴ - ب - د

۳ - الف - ج

۲ - ج - د

۱ - الف - ب

۱۰۵- با توجه به عبارت‌های زیر، کدام گزینه درباره کتاب‌های تاریخی و تاریخ‌نگاری دوره اسلامی صحیح است؟
 الف) مؤلفان این‌گونه آثار، نگارش تاریخ را از آفرینش عالم آغاز می‌کردند.

ب) تک‌نگاری‌ها به صورت متمرکز و ویژه، تاریخ زندگی پادشاهان را ثبت می‌کردند.

۱) مشهورترین تألیف مربوط به مورد «ب»، متعلق به ابن عرب‌شاه و متعلق به قرن هفتم هجری قمری است.

۲) تاریخ بلعمی نمونه‌ای از «الف» است و تاریخ‌های سلسله‌ای با «ب» در ثبت و ضبط زندگی فرمانروایان شباهت دارند.

۳) تاریخ‌های منظوم مانند «ب» و برخلاف «الف» از زمان تیموریان رواج یافت.

۴) تاریخ طبری نمونه‌ای از «الف» و تاریخ بیهقی نمونه‌ای از «ب» است.

۱۰۶- توالی درست رویدادهای زیر در کدام گزینه به درستی بیان شده است؟

الف) تصویرنگاری شاهنامه دموت

ب) تدوین فلسفه مشایی توسط فارابی

ج) تألیف کتاب «احسن التواریخ» توسط حسن بیگ روملو

۱) «الف» پس از «ب» و پیش از «ج»

۲) «ب» پیش از «الف» و پس از «ج»

۳) «ج» پیش از «الف» و پس از «ب»

۴) «الف» پس از «ج» و پیش از «ب»

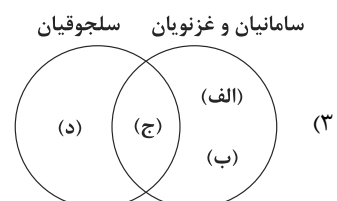
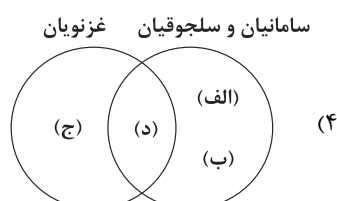
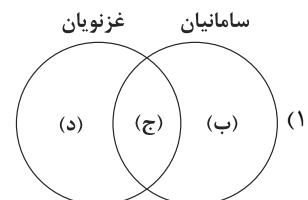
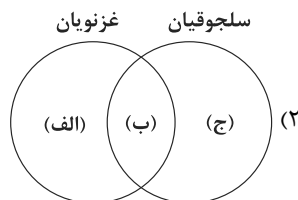
۱۰۷- با توجه به ویژگی‌ها و رویدادهای دوره حکومت سامانیان، سلجوقیان و غزنویان کدام طرح‌واره به درستی ترسیم شده است؟

الف) سکونت بخش عمده جمعیت در روستاها

ب) مخالفت مقامات حکومتی با یک فرقه مذهبی خاص

ج) کسب مشروعیت و قدرت از خلیفه عباسی

د) رونق و توسعه تجارت

۱۰۸- با توجه به واقعیات تاریخی، تاریخ اسلام و ایران دوران اسلامی احتمال وقوع کدام عبارت‌ها وجود ندارد؟

الف) موفقیت مسلمانان در جنگ خندق، عبدالله ابن ابی را ناگزیر به پذیرش دین اسلام کرد.

ب) در زمان مروان بن محمد اموی، دفاتر دیوانی به خط عربی نگارش می‌یافت.

ج) عظاملک جوینی در سلطانیه با هولاکوخان مغول دیدار کرد.

د) کمال‌الدین بهزاد، تعدادی از آثار نگارگری خود را در کتابخانه تبریز به نمایش درآورد.

۲) الف - ج

۱) الف - ب

۴) ب - د

۳) ج - د

۱۰۹- پژوهشگری در مطالعات تاریخی خود با مقایسه حکومت ساسانی و صفوی به نتایج زیر رسیده است. در بررسی این عبارات، کدام گزینه صحیح است؟

(الف) نحوه فروپاشی دو حکومت با هم متفاوت است.

(ب) هر دو از نظر رویکرد دینی و سیاست‌های دینی مشابه عمل کردند.

(ج) از نظر داشتن نیروی دریایی و عملیات‌های نظامی دریایی متفاوت‌اند.

(د) وضعیت هنر فلزکاری در هر دو دوره یکسان بود.

(۱) «الف» نادرست است؛ زیرا هر دو به دلیل تهاجم خارجی، یکی از غرب و یکی از شرق، از میان رفتند.

(۲) «ج» نادرست است؛ زیرا صفوی‌ها فاقد نیروی دریایی بودند اما ساسانیان اولین حکومت ایرانی بودند که نیروی دریایی تأسیس کرده و با استفاده از آن، باب‌المندب و خلیج عدن را به تسلط خود درآوردند.

(۳) «د» نادرست است؛ زیرا فلزکاری در عصر صفوی، نسبت به دوره‌های پیش از خود، دچار افول شد.

(۴) «ب» درست است؛ زیرا ساسانی‌ها دین زرتشتی و صفویان دین اسلام و مذهب شیعه دوازده امامی را رسمی اعلام کردند.

۱۱۰- مورخان، کدام اقدام مشروطه‌خواهان را انتقام استعمار از روحانیت ایران برای جبران شکست در نهضت تنباکو می‌دانند؟

(۱) ایجاد تقابل فکری و سیاسی در میان نمایندگان دور دوم مجلس شورای ملی

(۲) عدم محاکمه و مجازات محمدعلی شاه

(۳) تلفیق باورهای مذهبی با اندیشه‌های عدالت‌خواهی غربی

(۴) شهادت شیخ فضل‌الله نوری

۱۱۱- مبارز انقلابی‌ای که در قیام خونین ۱۹ دی ۱۳۵۶ به شهادت رسیده است؛ در زمان حیات خود، کدام‌یک از اخبار را نمی‌توانسته است، در روزنامه‌ها خوانده باشد؟

(الف) مرگ مشکوک دکتر علی شریعتی در لندن

(ب) انتشار مقاله توهین‌آمیز علیه امام خمینی (ره) در روزنامه اطلاعات

(ج) ملاقات مبارزان انقلابی با رهبری در نوفل لوشاتو

(د) اعلام حکومت نظامی توسط ارتشبد ازهاری

(۱) الف - ب (۲) ج - د (۳) ب - ج (۴) الف - د

۱۱۲- کدام گزاره‌ها عبارت زیر را به درستی کامل می‌کند؟

«با توجه به ویژگی‌ها و اقدامات امیرکبیر می‌توان گفت که شاید اگر او به قتل نرسیده بود،»

(الف) با تأسیس مدارس مدرن، همه کودکان از همه قشرها می‌توانستند درس بخوانند و سپس برای ادامه تحصیل به اروپا بروند.

(ب) واحد نظامی بریگاد قزاق که پیش از عصر ناصری تأسیس شده بود، منحل شده و ارتش حرفه‌ای، جای آن را می‌گرفت.

(ج) افغانستان، هرات و بخش‌هایی از سیستان و بلوچستان از ایران جدا نمی‌شد.

(د) با جلوگیری از ورود بی‌برنامه محصولات اروپایی و مستشاران خارجی، صنایع دستی ایران رونق می‌گرفت و تولید داخلی تقویت می‌شد.

(۱) الف - د (۲) الف - ب (۳) ج - د (۴) ب - ج

۱۱۳- با توجه به وقایع و رویدادهای تاریخ معاصر، کدام گزینه در رابطه با طرح‌واره زیر صحیح است؟

(۱) اگر «الف» را آغاز دور اول جنگ‌های ایران و روسیه و «ب» را انعقاد قرارداد گلستان در نظر بگیریم، در مسیر «الف» به «ب» عباس‌میرزا کوشید تا با استفاده از دانش و تجارب کارشناسان نظامی فرانسه، ارتش ایران را تجدید سازمان کند.

(۲) چنان‌چه «الف» انتصاب رضاخان به نخست‌وزیری و «ب» تأسیس مجلس مؤسسان باشد، در مسیر «الف» به «ب» سید ضیاءالدین طباطبایی استعفا داد و به اروپا رفت.

(۳) اگر «الف» آغاز جنگ جهانی دوم و «ب» ورود آمریکا به جنگ جهانی دوم در حمایت از متفقین باشد، در مسیر «الف» به «ب» نازی‌ها با نبردهای گسترده علیه انگلستان، وارد این کشور شدند.

(۴) چنان‌چه «الف» انتصاب محمد مصدق به نخست‌وزیری و «ب» شکایت انگلستان از ایران در مجامع بین‌المللی باشد، در مسیر «الف» به «ب» دولت ایران اقدام به قطع رابطه سیاسی با دولت انگلستان کرد.

جغرافیا

۱۱۴- با توجه به رابطه جغرافیا با سایر علوم، کدام عبارت‌ها در حوزه مطالعات «آب و هواشناسی» قرار می‌گیرند؟

(الف) عامل پرفشار جنب حاره‌ای موجب عدم صعود هوا و مانع ریزش باران می‌شود.

(ب) اختلاف شدید درجه حرارت روزانه و سالانه در نواحی مختلف ایران، سبب ایجاد تنوع فراوان در تولیدات باغی شده است.

(ج) در نواحی گرم و خشک به دلیل کمبود بارش و پوشش گیاهی ضعیف، پرورش شتر بیش از سایر انواع دام رواج دارد.

(د) در آب و هوای گرم و مرطوب، فشار هوا کم است.

(۱) الف - د (۲) ب - ج (۳) الف - ب (۴) ج - د

۱۱۵- چنانچه بخواهیم عبارت زیر را مسئله یک پژوهش قرار دهیم، کدام سؤال در رابطه با آن به درستی تدوین شده است؟

«سهم مترو در حمل و نقل عمومی در شهر تهران به نسبت شهرهای کرج و مشهد بسیار بیش تر است.»

(۱) چرا پدیده حمل و نقل عمومی شکل می‌گیرد؟

(۲) آیا میان کاهش استفاده از وسایل حمل و نقل شخصی با کاهش آلودگی هوا، ارتباط مستقیمی وجود دارد؟

(۳) چه نسبتی میان میزان درآمد و هزینه‌های حمل و نقل وجود دارد؟

(۴) دلایل تمایل شهروندان تهرانی به استفاده از مترو چیست؟

۱۱۶- با توجه به عبارت‌های زیر، کدام گزینه درست است؟

(الف) در قله یکی از کوه‌های آتشفشانی این منطقه، دریاچه‌های کوچک دائمی دیده می‌شود.

(ب) این منطقه کوهستانی در برخی از سال‌ها در ماه‌های گرم تحت تأثیر باران‌های سیلابی قرار می‌گیرد.

(۱) رشته‌کوه ارسباران (آلاداغ) در شمال منطقه کوهستانی «الف» قرار دارد.

(۲) منطقه کوهستانی «ب» مساحتی بین کوه جغتای، گردنه آوج و کوه خضر زنده را دربر می‌گیرد.

(۳) کوهستان‌های تالش با جهت شمالی - جنوبی، منطقه کوهستانی «الف» را از کناره‌های دریای خزر جدا کرده است.

(۴) گنبد‌های نمکی، یکی از زیباترین و فعال‌ترین پدیده‌های منطقه کوهستانی «ب» است.

۱۱۷- با توجه به طرح‌واره زیر، کدام گزینه عبارت زیر را به درستی کامل می‌کند؟

«چنانچه «الف» ، در مورد «ب» می‌توان گفت»

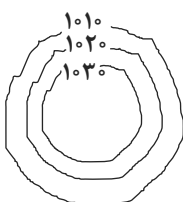
(۱) واحدی از تقسیمات کشوری باشد که در دوره ساسانیان خوره نامیده می‌شد - از به هم پیوستن چند دهستان همجوار تشکیل شده و توسط بخشدار اداره می‌شود.

(۲) بیانگر کشوری با نظام سیاسی تک‌ساخت باشد - اختیارات محدودی دارد و مجری تصمیمات دولت مرکزی است.

(۳) کشور استرالیا باشد - در امور و برنامه‌ریزی توسعه اقتصادی و اجتماعی و سیاست خارجی به طور مستقل از حکومت مرکزی عمل می‌کند.

(۴) واحدی از تقسیمات کشوری باشد که توسط فرماندار اداره می‌شود - محدوده جغرافیایی عینی است که از به هم پیوستن چند شهرستان همجوار تشکیل شده است.

۱۱۸- دو طرح‌واره زیر منحنی‌های فشار را در دو منطقه مختلف نشان می‌دهد. با توجه به آن‌ها کدام گزینه تحلیل درست‌تری را ارائه می‌دهد؟

شکل (ب)

شکل (الف)

(۱) در منطقه جنب حاره، تحت تأثیر نیروی کوریولیس، کانون فشار «الف» تشکیل می‌شود.

(۲) با توجه به افزایش فشار در مرکز شکل «ب» این منطقه قطعاً از منطقه «الف» گرم‌تر است.

(۳) جریان هوا از منطقه «ب» به سمت منطقه «الف» صورت گرفته و موجب پدید آمدن باد می‌شود.

(۴) با توجه به امکان بیشتر صعود هوا در منطقه فشار «ب»، احتمال بارش باران در این منطقه به نسبت «الف» بیش‌تر است.

۱۱۹- تصویر زیر که منحنی‌های میزان را نشان می‌دهد، نشان‌دهنده یکی از پدیده‌های سطح زمین است. با توجه به آن، کدام عبارت‌ها صحیح است؟

(الف) فعالیت‌های مربوط به تکتونیک ورقه‌ای از طریق ایجاد چین‌خوردگی‌ها، گسل‌ها یا بالا آمدن مواد مذاب و شکل‌گیری آتشفشان، آن را به وجود می‌آورد.

(ب) بیش از یک سوم زمین را پوشانده و از نواحی عمده سکونت، زندگی و فعالیت انسان به شمار می‌رود.

(ج) در کنار همه دریاها و دریاچه‌ها و رودهای پرآب کشور، دیده می‌شود.

(د) از جمله محدودیت‌های طبیعی مرتبط با آن می‌توان به مشکل بودن حمل و نقل و احداث راه‌ها و خطرات برف و یخبندان اشاره کرد.

(۴) الف - د

(۳) ج - د

(۲) ب - ج

(۱) الف - ب

۱۲۰- با توجه به انواع نواحی طبیعی، انسانی و سیاسی و ویژگی‌ها و کانون و مرزهای آن‌ها، چه تعداد از گزاره‌های داده‌شده از متن زیر قابل برداشت است؟

«برخی زبان‌ها در نواحی کوچکی رایج‌اند و کم‌تر از هزار نفر سخنگو دارند و برخی از آن‌ها در کشورها و قاره‌های مختلف جهان گسترده شده‌اند.»

(الف) متفاوت بودن قلمرو و وسعت نواحی

(ب) تغییر مرزهای نواحی در گذر زمان

(ج) عدم انطباق مرزهای نواحی سیاسی و انسانی

(د) دشوار بودن تعیین مرزهای نواحی انسانی

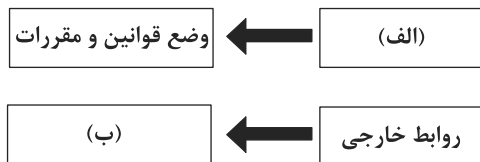
(۴) ۱

(۳) ۴

(۲) ۳

(۱) ۲

۱۲۱- با توجه به وظایف حکومت‌ها، کدام گزینه به ترتیب طرح‌واره زیر را به درستی کامل می‌کند؟

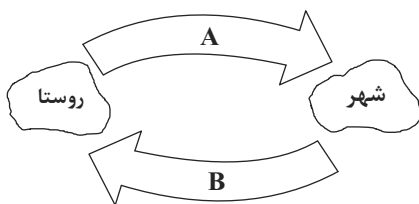
(۱) اداره امور سرزمین - همکاری با نهادهای بین‌المللی

(۲) اداره ساختار انسانی - پیشگیری از جنگ

(۳) حاکمیت - حراست از قلمرو و مرزهای کشور

(۴) مدیریت سیاسی فضای جغرافیایی - دفاع در برابر هجوم دشمنان

۱۲۲- با توجه به انواع فعالیت‌های اقتصادی و همچنین روابط بین شهر و روستا، کدام عبارت‌ها درباره طرح‌واره زیر نادرست است؟

(الف) صنایع دستی تولیدشده حاصل از فعالیت‌های نوع اول در مسیر A و خدمات رفاهی و بهداشتی حاصل از فعالیت‌های نوع سوم در مسیر B مبادله می‌شود.

(ب) خدمات درمانی، رفاهی و نیروی کار متخصص در مسیر B و مواد اولیه و تولیدات حاصل از فعالیت‌های نوع اول در مسیر A مبادله می‌شود.

(ج) مبادلات نابرابر در مسیرهای A و B موجب انباشت سرمایه و تمرکز فعالیت‌های اقتصادی در شهرها می‌شود.

(د) شکل و نوع مبادلات در مسیر A و B، بیانگر متداول‌ترین ملاک تشخیص شهر و روستا است.

(۴) ب - د

(۳) الف - ج

(۲) الف - د

(۱) ب - ج

۱۲۳- جغرافیای حمل و نقل به عنوان شاخه‌ای از دانش جغرافیا به بررسی ، به منظور می‌پردازد.

(۱) جابه‌جایی انسان، بار و اطلاعات در سطح زمین - گسترش تبادل فرهنگی بین نواحی مختلف

(۲) مکان‌گزینی واحدهای تولیدی، خدماتی و تجاری - رفع نیازهای مربوط به حمل و نقل و دسترسی عادلانه همه مردم به آن

(۳) الگوهای پراکندگی و شیوه‌های حمل و نقل و تأثیرات آن‌ها بر محیط زیست - برنامه‌ریزی و مدیریت مطلوب منطقه‌ای

(۴) نقش حمل و نقل در فعالیت‌های اقتصادی و اجتماعی - بهینه کردن سامانه‌های حمل و نقل

۱۲۴- عبارات‌های «الف» و «ب» به ویژگی‌های دو زلزله هرسین و سیریک اشاره دارند. با توجه به آن‌ها کدام گزینه درست است؟

(الف) زلزله ۴/۲ ریشتری در عمق ۹ کیلومتری زمین در هرسین

(ب) زلزله ۳/۷ ریشتری در عمق ۴ کیلومتری زمین در سیریک

(۱) عدد ۴/۲ در عبارت «الف» بیانگر شدت زمین‌لرزه بوده که از زمین‌لرزه سیریک بیش‌تر است.

(۲) مقدار انرژی آزادشده در مقیاس مرکالی در هرسین بیش‌تر از سیریک است.

(۳) مرکز سطحی زمین‌لرزه در هرسین به نسبت سیریک در فاصله دورتری از محل گسیختن گسل قرار گرفته است.

(۴) میزان تخریب حاصل از زلزله در سیریک، قطعاً از هرسین کم‌تر است.

۱۲۵- با توجه به گزاره‌های داده‌شده، کدام گزینه عبارت زیر را به درستی کامل می‌کند؟

«در سال‌های اخیر در موضوع مدیریت پیش از وقوع سیل بر به کارگیری روش‌های تأکید بیش‌تری می‌شود که البته در اغلب موارد باید همراه با روش‌های به کار گرفته شوند.»

(الف) احداث سدهای ذخیره‌ای و تنظیمی

(ب) آبخیزداری و تقویت پوشش گیاهی

(ج) غیرسازه‌ای و تعیین حریم توسعه برای رودخانه‌ها

(د) مهندسی و احداث سازه‌های مناسب

(۲) «الف» و «ج» - «ب» و «د»

(۱) «ب» و «ج» - «الف» و «د»

(۴) «ج» و «د» - «الف» و «ب»

(۳) «الف» و «د» - «ب» و «ج»

فلسفه و منطق

۱۲۶- به ترتیب در هر یک از موارد زیر امکان روی دادن چه نوع مغالطه‌ای وجود دارد؟

(الف) دیاکو اسم است. اسم هم نقطه ندارد.

(ب) بسی گل بدمد باز و تو در گل باشی

(ج) فروشنده: انتخاب این کتاب نشان از روشنفکر بودن شماست.

(۱) اشتراک لفظ - شیوه نگارشی کلمات - توسل به احساسات

(۲) توسل به معنای ظاهری کلمات - اشتراک لفظ - ابهام در مرجع ضمیر

(۳) شیوه نگارش کلمات - اشتراک لفظ - تله‌گذاری

(۴) عدم تکرار حد وسط - شیوه نگارشی کلمات - تله‌گذاری

۱۲۷- با توجه به نسبت‌های چهارگانه، مفاهیم کدام گزینه هم دارای مصداق مشترک و هم هرکدام دارای مصداق اختصاصی هستند؟

(۱) غیر شعرنو و شعر (۲) غیرشعر و شعرکلاسیک (۳) غیرجیوه و غیرفلز مایع (۴) غیرانسان و غیردانشجو

۱۲۸- کدام گزینه درباره تعریف زیر مطلب درستی را بیان می‌کند؟

«مفهوم جزئی: معنایی که از لفظ می‌فهمیم. مفهومی است که قابلیت انطباق بر بیش از یک مصداق را ندارد؛ مانند آرمین.»

(۱) فقط از تعریف لفظی استفاده کرده است. (۲) وجه افتراق بیان شده است.

(۳) از تعریف مفهومی استفاده نکرده است. (۴) از مفهوم مشترک استفاده نکرده است.

۱۲۹- با فرض صادق بودن قضیه «بعضی الف ب است.» به ترتیب صدق و کذب قضایای «هر ب الف است.» و «بعضی الف ب نیست.» را مشخص کنید.

(۱) کاذب - صادق (۲) نامشخص - صادق (۳) صادق - کاذب (۴) نامشخص - نامشخص

۱۳۰- در کدام گزینه موضوع و محمول قضایا علامت مثبت و یا منفی (+/-) یکسانی می‌گیرند؟

(۱) خانواده محمد با خانواده احمد از نظر تعداد نفرات برابر است.

(۲) دانش‌آموزان مدرسه در المپیادهای کشوری رتبه‌ای کسب نکردند.

(۳) بیشتر کسانی که من می‌شناسم علاقمند به فیلم‌های فلسفی نیستند.

(۴) تعداد بازیکنان یک تیم بسکتبال بیشتر از یک تیم فوتبال نیست.

۱۳۱- کدام استدلال با بقیه متفاوت است؟

- (۱) فکر نکنم امسال دانشجویان این مؤسسه در آزمون وکالت قبول شوند. چون در این چند سال قبولی نداشته است.
- (۲) یکی از دانشجویان فلسفه می‌گفت که رشته فلسفه خیلی دشوار است. چون او به سختی واحدها را گذرانده است.
- (۳) اگر این کتاب همان کتاب منطق دهم باشد روش آن استدلالی است. این کتاب همان کتاب منطق دهم است.
- (۴) تو این مدت شاهد کاهش چشمگیر ورزشکاران باشگاه هستی. مطمئناً امسال هم همین‌گونه خواهد بود.

۱۳۲- کدام گزینه، قضیه حملی، محسوب می‌شود؟

- (۱) به محض آمدن نوروز کلاس‌ها تعطیل می‌شوند.
- (۲) این انسان یا باسواد است و یا نیست.
- (۳) وقتی که باران ببارد من در خانه نمی‌مانم.
- (۴) غمی که این روزها بر دلم سایه افکنده.

۱۳۳- کدام گزینه به بهترین نحو نشان‌دهنده عبور انسان از فطرت اول به فطرت ثانی است؟

- (۱) از حسابدار یک شرکت به مدیر مالی ارشد آن ارتقا یافتن
- (۲) از کارگری ساده به صاحب یک کارگاه موفق تبدیل شدن
- (۳) از دغدغه معیشت به تأمل در معنا و هدف زندگی گذر کردن
- (۴) از تأمین نیازهای اولیه زندگی به رفاه و ثروت بیشتر رسیدن

۱۳۴- کدام عبارت نادرست است؟

- (۱) تضاد میان معرفت فلسفی و عادت‌های غلط را از تمسخر زندانی آزاد شده توسط زندانیان، می‌توان برداشت کرد.
- (۲) تمثیل غار افلاطون به برجسته کردن نقش عقل در رهایی از جهل و رسیدن به معرفت حقیقی می‌پردازد.
- (۳) حرکت زندانی از تاریکی غار به سوی نور معادل تدریجی بودن سیر عقلانی به سوی حقیقت برتر است.
- (۴) رفتار زندانیان درون غار نمونه‌ای بارز از استقلال در اندیشه و رهایی از عادت‌های غیر منطقی است.

۱۳۵- قسمت‌های مشخص‌شده در متن زیر، به ترتیب، به کدام یک از حیطه‌های شناخت به درستی اشاره دارد؟

«علی و فاطمه درباره توانایی انسان در شناخت جهان بحث می‌کنند. علی می‌گوید: برخی فیلسوفان معتقدند [انسان می‌تواند واقعیت‌های جهان را بشناسد و معرفت معتبر به دست آورد و اگر چنین نباشد، اساس علم و زندگی فرو می‌ریزد]. فاطمه می‌گوید: البته باید توجه داشت که [انسان نمی‌تواند همه چیز را بشناسد]؛ برخی امور مانند ذات کامل خداوند یا همه اسرار عالم، فراتر از توان شناخت انسان هستند. علی ضمن تایید نظر فاطمه می‌گوید با این وجود انسان می‌کوشد [برای شناخت جهان از راه‌هایی مانند حواس، عقل و گاهی شهود بهره بگیرد] تا به آگاهی دست پیدا کند.»

- (۱) ابزارهای شناخت - امکان شناخت - قلمرو شناخت
- (۲) امکان شناخت - قلمرو شناخت - ابزارهای شناخت
- (۳) قلمرو شناخت - ابزارهای شناخت - امکان شناخت
- (۴) امکان شناخت - ابزارهای شناخت - قلمرو شناخت

۱۳۶- کدام عبارت درباره دیدگاه فیلسوفان درباره حقیقت انسان درست است؟

- (۱) از نظر ماتریالیست‌هایی مانند مارکس و هابز، بدن انسان مانند ماشینی پیچیده عمل می‌کند و ذهن به‌عنوان مرکز اندیشه‌ها بر آن فرمان می‌راند.
- (۲) افلاطون و سهروردی هر دو بر این عقیده هستند که نفس انسان جنبه نورانی وجود اوست و جسم و بدنش، جنبه ظلمانی آن به شمار می‌آید.
- (۳) به باور ابن‌سینا و ملاصدرا، روح یک موجود ماوراءطبیعی است که در مرحله جنین کامل، به او تعلق می‌یابد و همواره بدن را همراهی می‌کند.
- (۴) ماتریالیست‌هایی همچون مارکس و هابز بر این باورند که رفتارهای انسان را می‌توان در چارچوب قوانین مادی و عوامل طبیعی توضیح داد.

۱۳۷- دیدگاه فیلسوفان مسلمان درباره عقلی بودن منبع شناخت فضیلت‌ها، به کدام سؤال پاسخ می‌دهد؟

- (۱) معیار فعل اخلاقی چیست و قواعد آن از کجا سرچشمه می‌گیرد؟
- (۲) آیا اصول اخلاقی بسته به تحول فرهنگ‌ها متغیرند؟
- (۳) چگونه قوای شهوت و غضب تحت حکومت عقل قرار می‌گیرند؟
- (۴) آیا هر کس می‌تواند مطابق سلیقه خود، قاعده اخلاقی وضع کند؟

۱۳۸- کدام گزاره از نظر فارابی و ابن‌سینا درباره روابط مفاهیم با «وجود» قابل پذیرش نیست؟

- (۱) خروج ممکن‌الوجود از حالت تساوی و تبدیل آن به واجب‌الوجود بالغير، قطعاً نیازمند علت بیرونی می‌باشد.
- (۲) می‌توان گفت تا پیش از فراهم شدن علت تامه، مفهوم «وجود» از ذات انسان قابل تفکیک و انفکاک است.
- (۳) محال بودن امتناع وجود برای کوه دماوند، ناشی از تبدیل ذات آن کوه به واجب‌الوجود است.
- (۴) ممکن بودن تحقق اشیا در خارج، پیامد تساوی نسبت ذات آن‌ها با هستی و نیستی می‌باشد.

۱۳۹- استفاده «چرا» در کدام عبارت، حاکی از «رابطه علّیت» است؟

- (۱) چرا فیلسوفان در تعریف حقیقتِ اصیل وجود، به مفاهیم ماهوی تکیه نکرده‌اند؟
- (۲) چرا جیوه در اثر حرارت شدید، انبساط پیدا کرده و حجم آن افزوده می‌شود؟
- (۳) چرا در فلسفه میان شکاکیت مطلق و شکاکیت نسبی تفاوت اساسی وجود دارد؟
- (۴) چرا اندیشمندان نخستین به دنبال تبیین عقلی دگرگونی‌های جهان طبیعت بودند؟

۱۴۰- با توجه به اندیشه افلاطون، کدام گزینه درست است؟

- (۱) ابداع خداشناسی فلسفی توسط افلاطون، دلیل کاربرد پندارهای چندخدایی جامعه آتن در آثار او شد.
- (۲) محال بودن هرگونه ادراک ذات پروردگار، ناشی از ثبات مطلق و عدم راه‌یابی تغییر در این مرتبه است.
- (۳) کاربرد اصطلاح دمیورژ توسط افلاطون، برخاسته از حاکمیت تصادف و اتفاق خالی از عقل بر جهان است.
- (۴) بهره‌مندی از حقیقت «مثال خیر»، منحصراً از طریق مطالعه عقلی نظم گردش افلاک صورت می‌گیرد.

۱۴۱- با در نظر داشتن برهان خداشناسی ملاصدرا، کدام گزینه قابل پذیرش است؟

- (۱) نیازمندی موجودات عالم، معلول اتصال آن‌ها به ذات خداوند است.
- (۲) بازگرفتن پرتو عنایت الهی، پیامد خاموش شدن نور وجود همه ممکنات است.
- (۳) فقدان استقلال در سراسر جهان هستی، نتیجه نیاز یکپارچه و فقیر بودن ذات جهان است.
- (۴) ارتقای استدلال ابن‌سینا توسط ملاصدرا، برخاسته از تفکیک هستی به دو گونه کاملاً متمایز است.

۱۴۲- با توجه به دیدگاه فیلسوفان مسلمان درباره «عقول متعالی»، کدام گزاره به‌درستی بیان شده است؟

- (۱) عقل فعال، نخستین مخلوق کاملاً روحانی و غیرمادی پروردگار است.
- (۲) تمام ادراک‌ها و دانش‌های بشری، محصول مددسرانی محسوس عقل فعال است.
- (۳) درک و شهود بی‌واسطه حقایق، جایگزین توانمندی استدلال در عقل تکامل‌یافته می‌شود.
- (۴) فیض پروردگار برای رسیدن به عوالم دیگر، از بستر موجودات مجرد فوق طبیعت عبور می‌کند.

۱۴۳- کدام گزاره توصیف دقیق‌تری از «حکمت اشراق» ارائه می‌دهد؟

- (۱) جایگزینی مفهوم «نور» به جای «وجود»، مراتب طولی هستی را در این مکتب نفی می‌کند.
- (۲) تفاوت اشیای پیرامون، بازتابی از تضاد ماهوی موجودات و دوگانگی ذات آن‌ها با یکدیگر است.
- (۳) ادراک «مشرق جهان»، نیازمند عبور سالک از محدودیت‌های مادی و تکیه بر ابزار کشف و شهود است.
- (۴) استقرار در «مغرب میانی»، به معنای تاریکی و محرومیت کامل موجودات از اشراق حیات‌بخش پروردگار است.

۱۴۴- کدام گزینه تبیین‌کننده مسیر گذار ملاصدرا از «یافته‌های شهودی» به «نظام‌مندی عقلانی» است؟

- (۱) استناد به تمثیل امواج برای اثبات وحدت وجود.
- (۲) تبیین استقلال هویتی اشیا در پرتو اشتراک ماهوی.
- (۳) استفاده از مبنای اصالت وجود برای اثبات فلسفی یک شهود باطنی.
- (۴) جایگزینی استدلال‌های عقلانی با تشبیه‌های عرفانی برای درک حقیقت.

۱۴۵- با توجه به اقدامات و کارنامه علمی علامه طباطبائی، کدام گزاره درباره آثار ایشان صحیح است؟

- (۱) «بدایة‌الحکمة» با هدف نقد تفکرات ماتریالیستی در غرب تألیف گردید.
- (۲) کتاب تفسیر ۲۰ جلدی، علاوه بر تبیین آیات، حاوی مباحث مستقل فلسفی است.
- (۳) «اصول فلسفه و روش رئالیسم» دستاورد مذاکرات ایشان با فیلسوفان غربی می‌باشد.
- (۴) کتاب‌های «شیعه» و «رسالت تشیع» برای تدریس در سطوح تخصصی حوزه تدوین شدند.

اقتصاد

۱۴۶- با توجه به اطلاعات ارائه شده در جدول زیر، نتیجه عملکرد سالیانه یک «بنگاه اقتصادی» با ۱۵ نفر کارمند، و تولید سالیانه ۲۲۰۰ دستگاه هر کدام به ارزش: ۱,۲۰۰,۰۰۰ ریال، کدام است؟

۱	اجاره‌بهای ماهانه کارگاه تولیدی	۱۲,۰۰۰,۰۰۰ ریال
۲	حقوق متوسط ماهانه هر فرد کارمند تولیدی و اداری	۸۵۰,۰۰۰ ریال
۳	خرید مواد اولیه مورد نیاز سالیانه به ارزش	۱۸۵,۰۰۰,۰۰۰ ریال
۴	هزینه استهلاك سالیانه ماشین‌های تولیدی به ارزش	معادل ۳۰٪ حقوق سالیانه کارمندان

(۱) ۲,۱۱۲,۱۱۰,۰۰۰ ریال «زیان یا ضرر» (۲) ۲,۲۱۱,۱۰۰,۰۰۰ ریال «زیان یا ضرر»

(۳) ۲,۱۲۱,۱۱۰,۰۰۰ ریال «سود یا منفعت» (۴) ۲,۱۱۲,۱۰۰,۰۰۰ ریال «سود یا منفعت»

۱۴۷- کدام گزینه متضمن پاسخ درست پرسش‌های زیر است؟

(الف) یکی از انتخاب‌های اساسی که هر شرکتی در رابطه با منحنی مرز امکانات تولید با آن مواجه است، چیست؟

(ب) با توجه به منحنی PPF چنانچه یک فناوری جدید، منابع موجود برای تولید هر دو محصول را افزایش دهد، کدام عبارت درباره آن درست است؟

(۱) الف: چگونگی دوری از وضعیت ضرر و زیان ب: منحنی به سمت راست - بالا منتقل می‌شود.

(۲) الف: چگونگی دوری از وضعیت ضرر و زیان ب: نقاط روی منحنی به سمت راست یا چپ جابه‌جا می‌شوند.

(۳) الف: چگونگی تقسیم منابع بین تولیدات مختلف ب: منحنی به سمت راست - بالا منتقل می‌شود.

(۴) الف: چگونگی تقسیم منابع بین تولیدات مختلف ب: نقاط روی منحنی به سمت راست یا چپ جابه‌جا می‌شوند.

۱۴۸- کدام گزینه، در بردارنده پاسخ درست و کامل سؤالات زیر با توجه به (PPF) زیر است؟

(الف) حرکت از نقطه «C» به «G» مستلزم چه تعداد هزینه فرصت از کدام کالا است؟

(ب) لازمه دستیابی به نقطه «L» کدام است؟

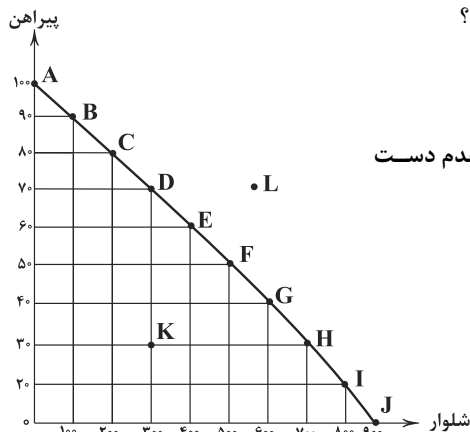
(ج) در نقطه «K» چه تعداد شلوار بیش‌تر می‌توانست تولید شود که ناکارایی موجب عدم دست یافتن به آن شد؟

(۱) الف: ۴۰۰ عدد شلوار ب: رسیدن به کارایی ج: ۳۰۰ عدد

(۲) الف: ۴۰ عدد پیراهن ب: افزایش منابع ج: ۴۰۰ عدد

(۳) الف: ۴۰۰ عدد شلوار ب: افزایش منابع ج: ۳۰۰ عدد

(۴) الف: ۴۰ عدد پیراهن ب: رسیدن به کارایی ج: ۴۰۰ عدد

۱۴۹- جهت اخذ تصمیم مناسب در هر کسب و کاری رعایت چه قوانین و اصولی لازم است؟

(۱) هزینه فرصت - حجم پول در گردش - سود اقتصادی (۲) مزیت نسبی - میزان نقدینگی - هزینه تولید

(۳) هزینه فرصت - عدم توجه به هزینه‌های هدررفته - قید بودجه (۴) حجم پول در گردش - درآمد خالص - مزیت مطلق

۱۵۰- کل سهام یک شرکت تولیدی ۲,۵۰۰,۰۰۰ سهم، به قیمت هر کدام ۴۵۰ تومان است، آقای حسینی قصد دارد که ۷۵۰ هزار سهم را خریداری کند؛

(الف) مبلغی که او باید هزینه کند چقدر خواهد بود؟

(ب) او مالک چند درصد از سهام این شرکت خواهد شد؟

(ج) اگر سود خالص این بنگاه ۱۲۰ میلیون تومان باشد، چه مبلغی به آقای حسینی پرداخت خواهد شد؟

(۱) الف: ۳۷۳,۵۰۰,۰۰۰ تومان ب: ۳۵ درصد ج: ۴۲ میلیون تومان

(۲) الف: ۳۳۷,۵۰۰,۰۰۰ تومان ب: ۳۰ درصد ج: ۳۶ میلیون تومان

(۳) الف: ۳۷۳,۵۰۰,۰۰۰ تومان ب: ۳۰ درصد ج: ۴۲ میلیون تومان

(۴) الف: ۳۳۷,۵۰۰,۰۰۰ تومان ب: ۳۵ درصد ج: ۳۶ میلیون تومان

۱۵۱- پاسخ درست و کامل پرسش‌های زیر در کدام گزینه مطرح شده است؟

(الف) همه گزینه‌ها بیانگر مفهوم کالای مکمل هستند، به جز:

(ب) کدام گزینه به ترتیب بیانگر «بازار رقابتی» و «انحصار طبیعی» است؟

(۱) الف: افزایش قیمت یکی از کالاهای مکمل باعث کاهش در میزان تقاضا برای کالای دیگر خواهد شد. ب: بازار خودرو - شرکت پخش و پالایش فراورده‌های نفتی

(۲) الف: قند و چای که عموماً با هم مصرف می‌شوند، نمونه‌ای از این نوع کالا در علم اقتصاد هستند. ب: بازار خودرو - شرکت توانیر

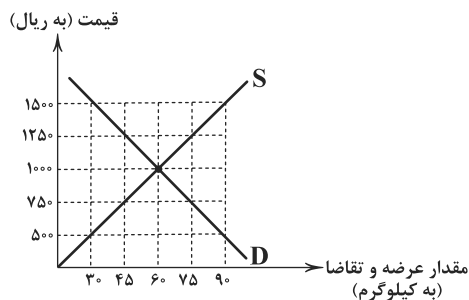
(۳) الف: در صورتی که کالای مکمل گران شود، استقبال مصرف‌کننده از کالاهای پست بیش‌تر خواهد شد. ب: بازار ماکارونی - شرکت توانیر

(۴) الف: به کالاهایی گفته می‌شود که به صورت تکمیلی و با هم مصرف می‌شوند تا یک نیاز مشخص را برطرف سازند. ب: بازار ماکارونی - شرکت توانیر

۱۵۲- کدام گزینه در رابطه با پرسش‌های زیر صحیح است؟

(الف) هرگاه در بازار قیمت کالایی در حال «کاهش» باشد، در این حالت دلیل پیشروی قیمت به سمت «قیمت تعادلی» چیست؟

(ب) با توجه به نمودار زیر (مربوط به عرضه و تقاضای یک نوع کالای خاص) در قیمت ۷۵۰ ریال بازار با چه وضعیتی روبه‌رو است؟

(۱) الف: فزونی عرضه بر تقاضا ب: کمبود عرضه‌ای معادل ۳۰ کیلوگرم

(۲) الف: فزونی تقاضا بر عرضه ب: مازاد عرضه‌ای معادل ۴۵ کیلوگرم

(۳) الف: فزونی تقاضا بر عرضه ب: کمبود عرضه‌ای معادل ۳۰ کیلوگرم

(۴) الف: فزونی عرضه بر تقاضا ب: مازاد عرضه‌ای معادل ۴۵ کیلوگرم

۱۵۳- کدام گزینه به درستی جاهای خالی زیر را تکمیل می‌کند؟

(الف) علاوه بر افزایش درآمد، هدف از برخی مالیات‌ها است.

(ب) در کشورهایی که سازوکار مالیات بر ارزش افزوده برقرار است، کسب و کارها، منبع مالیات را از جمع‌آوری کرده و آن را از طریق پرداخت می‌کنند.

(۱) الف: کاهش رفتارهای نامناسب ب: خرید از دیگر کسب و کارها - فروش خودشان

(۲) الف: کاهش رفتارهای نامناسب ب: فروش خودشان - خرید از دیگر کسب و کارها

(۳) الف: افزایش فاصله‌های اقتصادی و اجتماعی ب: فروش محصول به خریداران - خریدهای قبلی

(۴) الف: افزایش فاصله‌های اقتصادی و اجتماعی ب: خریدهای قبلی - فروش محصول به خریداران

۱۵۴- هر یک از موارد زیر مربوط به کدام کشور است؟

- انعقاد قرارداد غیررسمی گات

- کنفرانس پولی و مالی سازمان ملل

- پیمان تجارت آزاد معروف به نفتا

(۱) ۲۳ کشور اروپایی - آمریکا و کانادا و مکزیک - ایالات متحده و برخی کشورهای اروپایی

(۲) ۲۳ کشور اروپایی - ایالات متحده و برخی کشورهای اروپایی - آمریکا و کانادا و مکزیک

(۳) آمریکا و کانادا و مکزیک - ۲۳ کشور اروپایی - ایالات متحده و برخی کشورهای اروپایی

(۴) آمریکا و کانادا و مکزیک - ایالات متحده و برخی کشورهای اروپایی - ۲۳ کشور اروپایی

۱۵۵- در کشوری فرضی با جمعیت ۴۰ میلیون نفری، در طول یک سال کالاها و خدمات زیر تولید شده‌اند، به ترتیب از راست به چپ تولید ناخالص داخلی و تولید خالص داخلی چقدر است؟

پوشاک و مواد غذایی	۲۵۴,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال
کل خدمات	۳۸۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال
ماشین‌آلات	۶۲۰۰ دستگاه به قیمت هر دستگاه ۳,۵۰۰,۰۰۰ ریال
خدمات بیمه‌ای	۱۷۸,۰۰۰,۰۰۰ ریال
هزینه استهلاک	۲۰ درصد کل خدمات

(۲) ۱۹۲۵۴/۲-۵۹۷,۹۰۰,۰۰۰,۰۰۰

(۱) ۱۴۴۹۲/۵-۵۹۷,۹۰۰,۰۰۰,۰۰۰

(۴) ۱۹۲۵۴/۲-۵۷۹,۷۰۰,۰۰۰,۰۰۰

(۳) ۱۴۴۹۲/۵-۵۷۹,۷۰۰,۰۰۰,۰۰۰

۱۵۶- برای رتبه‌بندی کشورها از نظر فقر معمولاً از چه شاخص‌هایی استفاده می‌کنند؟

- (۱) درآمد سرانه و سطح تولید خالص داخلی
(۲) درآمد ملی و میزان نابرابری در توضیح درآمد
(۳) درآمد سرانه و سطح تولید ناخالص داخلی
(۴) درآمد ملی و شاخص درآمد سرانه

۱۵۷- در کدام گزینه همه انواع پول‌ها، خصوصیت اعتباری دارند؟

- (۱) فلزی - تحریری - تهاتری
(۲) الکترونیکی - اسکناس - تهاتری
(۳) کالا به عنوان پول - تهاتری - فلزی
(۴) کاغذی - دیجیتال - تحریری

۱۵۸- با فرض این‌که جمعیت کشوری ۳۲,۰۰۰,۰۰۰ میلیون نفر و جمعیت زیر ۱۵ سال آن کشور ۱۲,۰۰۰,۰۰۰ میلیون نفر باشد، هم‌چنین جمعیت

غیرفعال این کشور ۸,۰۰۰,۰۰۰ میلیون نفر باشد و ۷۰ درصد از جمعیت فعال شاغل باشند، با فرض درآمد ماهانه هر فرد به صورت میانگین

۵,۶۰۰,۰۰۰ تومان و با نرخ مالیات بر درآمد ۹ درصد، دولت چه مقدار از درآمد مالیاتی را به دلیل وجود افراد بیکار از دست می‌دهد؟

- (۱) ۱,۸۴۱,۸۰۰,۰۰۰,۰۰۰ تومان
(۲) ۱,۵۱۲,۶۰۰,۰۰۰,۰۰۰ تومان
(۳) ۱,۸۱۴,۴۰۰,۰۰۰,۰۰۰ تومان
(۴) ۱,۱۲۵,۶۰۰,۰۰۰,۰۰۰ تومان

۱۵۹- هر یک از عبارتهای زیر مربوط به کدام دوره تاریخی است؟

- تحریم تنباکو و لغو قرارداد رژی

- اجرای طرح‌های عمرانی با هدف توسعه

- (۱) دوره قاجار - دوره پایانی صفویه
(۲) دوره پهلوی - انقلاب اسلامی
(۳) دوره پایانی صفویه - دوره قاجار
(۴) دوره قاجار - دوره پهلوی

۱۶۰- در کدام گزینه به پاسخ درست پرسش‌های زیر اشاره شده است؟

الف) قیمت اسمی سهام چگونه مشخص می‌شود؟

ب) برای خرید هوشمندانه باید چه نکته‌ای را در نظر بگیریم و مراقب چه چیزی باشیم؟

(۱) الف: توسط شرکت پذیرهنویسی ب: نقش اجتماعی خود در میدان اقتصاد را فراموش نکنیم.

(۲) الف: توسط شرکت پذیرهنویسی ب: امیال و هوس‌های زودگذر باعث انجام خرید نشوند.

(۳) الف: توسط بورس اوراق بهادار ب: نقش اجتماعی خود در میدان اقتصاد را فراموش نکنیم.

(۴) الف: توسط بورس اوراق بهادار ب: امیال و هوس‌های زودگذر باعث انجام خرید نشوند.

گاج

موفقیت با یک تیک!

مداد آزمون گاج

برای خرید آنلاین و اطلاع از آخرین عناوین منتشر شده به ما مراجعه کنید

گاج مارکت
gajmarket.com
فروشگاه آنلاین

با گاجه مارکت زود، تند، خرید...

بزرگترین فروشگاه خرید آنلاین لوازم دانش آموزی

gajmarket.com

آزمون شماره (۲۶)
جمعه
۱۴۰۵/۰۵/۲۳

دفترچه
شماره ۳

آزمون‌های سراسر کاج

گزینه درسد را انتخاب کنید.

سال تحصیلی ۱۴۰۴-۱۴۰۵
پاسخنامه دوازدهم انسانی
دوره دوم متوسطه

نام و نام خانوادگی:	شماره داوطلبی:
تعداد سؤالاتی که باید پاسخ دهید: ۱۶۰	مدت پاسخگویی: ۱۶۰ دقیقه

عناوین مواد امتحانی آزمون گروه آزمایشی علوم انسانی، تعداد سؤالات و مدت پاسخگویی

ردیف	مواد امتحانی	تعداد سؤال		مدت پاسخگویی
		از	شماره سؤال تا	
۱	ریاضی	۲۰	۱	۳۰ دقیقه
۲	زبان و ادبیات فارسی	۳۰	۲۱	۳۰ دقیقه
۳	علوم اجتماعی	۱۵	۵۱	۲۵ دقیقه
۴	روانشناسی	۱۵	۶۶	
۵	زبان عربی	۲۰	۸۱	۲۰ دقیقه
۶	تاریخ	۱۳	۱۰۱	۲۰ دقیقه
۷	جغرافیا	۱۲	۱۱۴	
۸	فلسفه و منطق	۲۰	۱۲۶	۲۰ دقیقه
۹	اقتصاد	۱۵	۱۴۶	۱۵ دقیقه

آزمون‌های سراسر گاج

دروس	مسئول درس	طراحان	ویراستاران علمی	
ریاضی	زهرا ساسانی	رضا پورحسینی	محدثه کارگرفرد - زهرا ساسانی	
اقتصاد	پروانه حسینی فرد	احمد منصوری	پروانه حسینی فرد	
زبان و ادبیات فارسی		حسین حسینی بیدختی	نوشین تاکی	
زبان عربی		بهروز حیدربکی	پروانه حسینی فرد	
تاریخ		ملیحه گرچی	نوشین تاکی	
جغرافیا				
علوم اجتماعی				حیدر جلالی
				امیر محمد نصیری
				ابراهیم امینی
فلسفه و منطق				
روانشناسی				

فروشگاه مرکزی گاج: تهران - خیابان انقلاب
نیش بازارچه کتاب

۰۲۱-۶۴۲۰

www.azmoon.gaj.ir
www.gajmarket.com

تیم آزمون‌های سراسری گاج	
مدیریت آزمون‌سازی:	زهرا خردمند
مسئول دفترچه:	سپیده احمدیان
کنترل پروژه:	ستاره سرکمریان
صفحه‌آرایی و صفحه‌بندی:	فاطمه میرزایی
امور فنی:	فاطمه میرزایی - ربابه الطافی - آزاده شکرزبان

چیدن هوشمندانه لگوی یادگیری

با همراهی آزمون‌های گاج

Telegram: @konkur_in

معادله نیمساز ناحیه اول و سوم $y=x$ است، پس:

$$a^2 - 3a = 18 \Rightarrow a^2 - 3a - 18 = 0$$

$$\Rightarrow (a-6)(a+3) = 0 \Rightarrow \begin{cases} a=6 \\ a=-3 \end{cases}$$

$$13b - b^2 = 36 \Rightarrow b^2 - 13b + 36 = 0$$

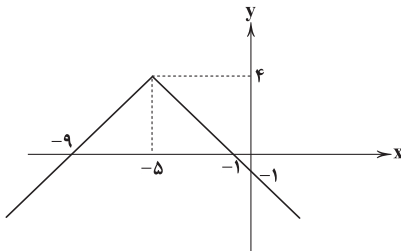
$$\Rightarrow (b-9)(b-4) = 0 \Rightarrow \begin{cases} b=9 \\ b=4 \end{cases}$$

معادله نیمساز ناحیه دوم و چهارم $y=-x$ است، پس:
واضح است که از مقادیر به دست آمده برای a و b مقادیرهای $a=6$ و $b=9$

در نقطه سوم صدق می‌کند و مقدار $\left[\frac{a-b}{2}\right]$ برابر است با:

$$\left[\frac{6-9}{2}\right] = \left[\frac{-3}{2}\right] = [-1.5] = -2$$

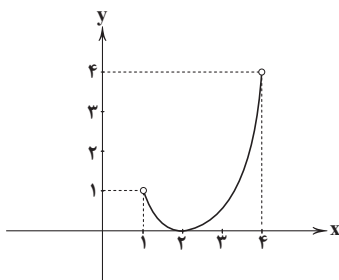
برای این‌که تابع $f(x) = 5x - x[x]$ همانی شود،
بایستی $[x] = 4$ شود و این یعنی $4 \leq x < 5$ پس $m=4$ و $n=5$.
پس نمودار تابع $g(x) = 4 - |x+5|$ به شکل زیر است:

عبارت $x-4$ به ازای $1 < x < 4$ منفی است و قرینه آن از
قد مطلق خارج می‌شود، یعنی:
و تابع $f+g$ عبارت است از:

$$(f+g)(x) = x^2 - 3x - x + 4 = x^2 - 4x + 4 = (x-2)^2$$

نمودار این سهمی در بازه $1 < x < 4$ به صورت زیر است:

همان‌طور که مشاهده می‌کنید برد تابع بین ۰ تا ۴ است، یعنی: $0 \leq y < 4$

میانگین داده‌ها $\bar{X} = 12$ و انحراف معیار داده‌ها $\sigma = 2$ است، پس:

$$CV_x = \frac{\sigma_x}{\bar{X}} = \frac{2}{12} = \frac{1}{6}$$

چون همه داده‌ها در ۲- ضرب شده و با ۴ جمع شده‌اند، پس اولاً میانگین نیز
در ۲- ضرب شده و با ۴ جمع می‌شود ثانیاً انحراف معیار در ۲ ضرب می‌شود:
میانگین جدید $\bar{y} = -2\bar{x} + 4 = -2(12) + 4 = -20$

$$\text{انحراف معیار جدید } \sigma_y = |-2| \sigma_x = 2 \times 2 = 4$$

پس ضریب تغییرات داده‌های جدید برابر است با:

$$CV_y = \frac{\sigma_y}{\bar{y}} = \frac{4}{-20} = -\frac{1}{5}$$

و اختلاف ضریب تغییرات داده‌های اولیه و ثانویه برابر است با:

$$\frac{1}{6} - \left(-\frac{1}{5}\right) = \frac{1}{6} + \frac{1}{5} = \frac{11}{30}$$

ریاضی

اولاً چون α, β و $\alpha + \beta$ تشکیل دنباله حسابی می‌دهند، پس داریم:

$$2\beta = \alpha + \beta + \alpha \Rightarrow 2\beta = 2\alpha + \beta \Rightarrow \beta = 2\alpha$$

ثانیاً ضرب ریشه‌ها در معادله برابر ۷۲ است و داریم:

$$\alpha\beta = 72 \xrightarrow{\beta=2\alpha} \alpha(2\alpha) = 72$$

$$\Rightarrow \alpha^2 = 36 \Rightarrow \begin{cases} \alpha=6 \Rightarrow \beta=12 \\ \alpha=-6 \Rightarrow \beta=-12 \end{cases}$$

ثالثاً جمع ریشه‌ها در معادله برابر $3-m$ است و داریم:

$$\alpha + \beta = 3 - m$$

$$\alpha=6, \beta=12 \Rightarrow 18 = 3 - m \Rightarrow m = -15$$

$$\alpha=-6, \beta=-12 \Rightarrow -18 = 3 - m \Rightarrow m = 21$$

و مجموع مقادیر ممکن برای m برابر است با:

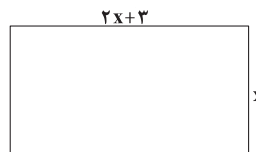
$$-15 + 21 = 6$$

با جایگذاری $x = -1$ در معادله، داریم:

$$\frac{2(-1)}{k} = \frac{-1-2(k-1)}{2k-1} \Rightarrow \frac{-2}{k} = \frac{-2k+1}{2k-1}$$

$$\Rightarrow \frac{-2}{k} = \frac{-(2k-1)}{2k-1} \Rightarrow \frac{-2}{k} = -1 \Rightarrow k = 2$$

مطابق شکل، توابع P و S به صورت زیر هستند:

$$P(x) = 2(2x+3+x) = 6x+6$$

$$S(x) = x(2x+3) = 2x^2+3x$$

و تابع $P-S$ به صورت زیر است:

$$P(x) - S(x) = 6x+6 - 2x^2-3x = -2x^2+3x+6$$

و بیش‌ترین مقدار تابع سهمی بالا از رابطه $-\frac{\Delta}{4a}$ به دست می‌آید:

$$\frac{-(9-4(-2)(6))}{4(-2)} = \frac{\Delta}{\Delta} = 7.125$$

هر دو تابع f و g از نقطه $(-4, 0)$ می‌گذرند، پس:

$$f(x) = ax + 8 \Rightarrow 0 = -4a + 8 \Rightarrow -4a = -8 \Rightarrow a = 2$$

$$g(x) = \frac{-x}{4} - b \Rightarrow 0 = 1 - b \Rightarrow b = 1$$

اینک معادله خطی را می‌نویسیم که از نقاط $(2, -1)$ و $(1, -2)$ عبور کند:

$$\begin{cases} m = \frac{-2+1}{1-2} = \frac{-1}{-1} = 1 \\ y = x + h \xrightarrow{(2,-1)} -1 = 2 + h \Rightarrow h = -3 \end{cases} \Rightarrow m + h = 1 - 3 = -2$$

با توجه به نمودار، ضابطه سهمی به صورت $y = c(x+5)(x-1)$ است که از نقطه $(0, 10)$ می‌گذرد. پس داریم:

$$10 = c(0+5)(0-1) \Rightarrow 10 = -5c \Rightarrow c = -2$$

پس ضابطه سهمی به فرم زیر خواهد بود:

$$y = -2(x+5)(x-1) = -2(x^2+4x-5)$$

$$\Rightarrow y = -2x^2 - 8x + 10 \Rightarrow \begin{cases} b = -8 \\ a = 10 \end{cases}$$

$$\frac{10-2}{-8} = \frac{\lambda}{-8} = -1$$

و مقدار $\frac{a+c}{b}$ برابر است با:

پس احتمال مورد نظر، برابر است با:

$$P(A) = \frac{15 \times 6!}{8!} = \frac{15 \times 6!}{8 \times 7 \times 6!} = \frac{15}{56}$$

۱۵ ۴ فضای نمونه‌ای پرتاب ۳ تاس با هم، برابر است با:

$$n(S) = 6^3 = 216$$

حالاتی که سه تاس اعداد متوالی باشند، عبارت است از:

$$A = \{(1, 2, 3), (2, 3, 4), (3, 4, 5), (4, 5, 6),$$

$$(6, 5, 4), (5, 4, 3), (4, 3, 2), (3, 2, 1)\}$$

$$n(A) = 8$$

پس احتمال مورد نظر برابر است با:

$$P(A) = \frac{8}{216} = \frac{1}{27}$$

۱۶ ۱ جملات دوم تا چهارم دنباله را با توجه به ضابطه، به دست می‌آوریم:

$$a_1 = 2/5$$

$$a_2 = (0/5)(1) \left[2^{2/5} \right] = \frac{1}{2} \left[2^{\frac{2}{5}} \right] = \frac{1}{2} \left[\sqrt[5]{32} \right] = \frac{1}{2} \times 5 = \frac{5}{2}$$

$$a_3 = (0/5)(2) \left[2^{\frac{4}{5}} \right] = 1 \left[\sqrt[5]{32} \right] = 5$$

$$a_4 = (0/5)(3) \left[2^{\frac{6}{5}} \right] = 1/5 \times 32 = 48$$

۱۷ ۲ ریشه دوم مثبت عدد ۶۴ برابر $\sqrt{64} = 8$ است.

ریشه سوم عدد ۶۴ برابر $\sqrt[3]{64} = 4$ است.

پس با توجه به اطلاعات مسئله، داریم:

$$\begin{cases} a_5 = 8 \Rightarrow a_1 + 4d = 8 \\ a_4 = 4 \Rightarrow a_1 + 3d = 4 \end{cases} \xrightarrow{-} 4d = -4 \Rightarrow d = -1$$

$$a_1 + 4d = 8 \Rightarrow a_1 - 4 = 8 \Rightarrow a_1 = 12$$

پس مجموع ۲۰ جمله اول برابر است با:

$$S_{20} = \frac{20}{2} [2(12) + 19(-1)] = 10(5) = 50$$

۱۸ ۳ جملات $a_9 = a_1 + 8d$ و $a_7 = a_1 + 6d$ ، $a_4 = a_1 + 3d$ سه جمله متوالی یک دنباله هندسی هستند، پس:

$$\begin{aligned} (a_1 + 6d)^2 &= (a_1 + 3d)(a_1 + 8d) \\ \Rightarrow a_1^2 + 12a_1d + 36d^2 &= a_1^2 + 11a_1d + 24d^2 \\ \Rightarrow 18d^2 + 9a_1d &= 0 \Rightarrow 9d(2d + a_1) = 0 \\ \xrightarrow{d \neq 0} 2d + a_1 &= 0 \Rightarrow a_1 = -2d \end{aligned}$$

با جایگذاری در جملات دنباله هندسی، داریم:

$$\begin{cases} a_1 + 3d = -2d + 3d = d \\ a_1 + 6d = -2d + 6d = 4d \\ a_1 + 8d = -2d + 8d = 6d \end{cases} \Rightarrow d, 4d, 16d, \dots \Rightarrow r = 4$$

۱۹ ۴ عبارت را تا حد امکان ساده می‌کنیم:

$$\frac{5\sqrt{5} \times \sqrt[3]{625^{-7}}}{\frac{1}{25^8} \times 3125^{\frac{-3}{5}} \times \sqrt[4]{125}} = \frac{5 \times 5^{\frac{3}{5}} \times (5^4)^{\frac{-7}{5}}}{(5^2)^8 \times (5^3)^{\frac{-3}{5}} \times 5^{\frac{3}{4}}} = \frac{5^{-1}}{5^{16} \times 5^{-9} \times 5^{\frac{3}{4}}} = \frac{5^{-1}}{5^{16-9+\frac{3}{4}}} = \frac{5^{-1}}{5^{7\frac{3}{4}}} = 5^{-1-7\frac{3}{4}} = 5^{-11\frac{3}{4}}$$

۱۰ ۱ نرخ بیکاری در حالت اول قبل از ایجاد شغل، برابر است با:

$$\frac{\text{جمعیت بیکار}}{\text{جمعیت فعال}} \times 100 = \frac{3000000}{3000000 + 17000000} \times 100 = \frac{30}{20} = 1.5\%$$

نرخ بیکاری در حالت دوم پس از ایجاد یک میلیون شغل، برابر است با:

$$\frac{\text{جمعیت بیکار جدید}}{\text{جمعیت فعال}} \times 100 = \frac{3000000 - 1000000}{2000000} \times 100 = \frac{20}{20} = 10\%$$

واضح است که با تغییر نرخ بیکاری از ۱۵ درصد به ۱۰ درصد یعنی این شاخص ۵ درصد کاهش داشته است.

۱۱ ۲ اعداد طبیعی فرد یک رقمی عبارتند از:

$$1, 3, 5, 7, 9$$

از ۱ و ۳ مقدار دو واحد کم و به ۷ و ۹ مقدار دو واحد اضافه می‌کنیم:

$$-1, 1, 5, 9, 11$$

اینک میانگین و انحراف معیار این داده‌ها را حساب می‌کنیم:

$$\bar{x} = \frac{-1 + 1 + 5 + 9 + 11}{5} = 5$$

$$\sigma = \sqrt{\frac{(-1-5)^2 + (1-5)^2 + (5-5)^2 + (9-5)^2 + (11-5)^2}{5}}$$

$$= \sqrt{\frac{36 + 16 + 0 + 16 + 36}{5}} = \sqrt{\frac{104}{5}} \Rightarrow \sigma = \sqrt{\frac{208}{10}} = \sqrt{20.8}$$

از طرفی با توجه به نمودار واضح است که $a = \bar{x} + \sigma$ و $b = \bar{x} - \sigma$ ، در نتیجه داریم:

$$(b-a)^2 = \sigma^2 = 20.8$$

۱۲ ۲ اگر $q \Rightarrow p \sim$ نادرست باشد، p و q هر دو نادرست هستند و از

نادرستی $(s \Leftrightarrow r) \Leftrightarrow (p \Leftrightarrow q)$ با توجه به نادرست بودن p نتیجه می‌شود

که $s \Leftrightarrow r$ درست است یعنی s و r هر دو درست یا هر دو نادرست هستند.

اگر s و r هر دو درست باشند:

$$\begin{matrix} [r \Rightarrow (q \Leftrightarrow s)] \Leftrightarrow [(p \wedge r) \Rightarrow s] \equiv F \Leftrightarrow T \equiv F \\ \text{د} \quad \text{ن} \quad \text{د} \quad \text{ن} \quad \text{د} \quad \text{ن} \quad \text{د} \quad \text{ن} \end{matrix}$$

که در این صورت گزینه‌های (۱) و (۲) هر دو می‌توانند نادرست باشند، زیرا:

$$p \wedge r \equiv F \wedge T \equiv F, \quad p \Leftrightarrow s \equiv F \Leftrightarrow T \equiv F$$

اگر s و r هر دو نادرست باشند:

$$\begin{matrix} [r \Rightarrow (q \Leftrightarrow s)] \Leftrightarrow [(p \wedge r) \Rightarrow s] \equiv T \Leftrightarrow T \equiv T \\ \text{د} \quad \text{ن} \quad \text{ن} \quad \text{د} \quad \text{د} \quad \text{ن} \quad \text{د} \quad \text{ن} \end{matrix}$$

که در این صورت گزینه‌های (۲) و (۳) هر دو می‌توانند درست باشند، زیرا:

$$p \Leftrightarrow s \equiv F \Leftrightarrow F \equiv T, \quad \sim q \vee s \equiv T \vee F \equiv T$$

پس گزاره مذکور همواره با گزاره $p \Leftrightarrow s$ یعنی گزینه (۲) هم‌ارز خواهد بود.

۱۳ ۲ ابتدا یک دانش‌آموز رشته انسانی به عنوان ریاست کمیته انتخاب

$$\binom{6}{1} = 6$$

می‌کنیم:

حال برای ۳ نفر باقیمانده، به صورت زیر عمل می‌کنیم:

(۱) انسانی و ۱ تجربی و ۱ ریاضی یا (۱) ریاضی و ۲ تجربی یا (۱) تجربی و ۲ ریاضی

$$\binom{2}{2} \times \binom{4}{1} + \binom{4}{2} \times \binom{2}{1} + \binom{2}{1} \times \binom{4}{1} \times \binom{5}{1} = 4 + 12 + 40 = 56$$

$$6 \times 56 = 336$$

پس تعداد کل حالات برابر است با:

۱۴ ۴ تعداد کل کلمات قابل نوشتن با حروف کلمه golesan برابر است با:

$$n(S) = 8!$$

تعداد کلماتی که با حروف صدادار o, e, a آغاز شده و به حروف بی‌صدای n,

t, s, l و g ختم شوند برابر است با:

$$n(A) = 3 \times 6! \times 5 = 15 \times 6!$$

بوستان و گلستان سعدی درس اخلاق و حکمت را می‌آموزند. سعدی در غزل‌های عاشقانه نیز استاد است.	نظم: بوستان در قالب مثنوی نثر: گلستان به نثر مسجع	سعدی قرن ۷
در هر فصل مثنوی عشاق‌نامه به یکی از مباحث عرفانی پرداخته و در لمعات سیر و سلوک عارفانه را بیان کرده است.	نظم: عشاق‌نامه در قالب مثنوی نظم و نثر: لمعات	فخرالدین عراقی قرن ۷
این کتاب در بیان سلوک دین و تربیت نفس انسانی است. نثر آن گاهی ساده و گاه دارای سجع و موازنه است. این اثر نثری شیوا، آراسته و دل‌انگیز دارد.	نثر: مرصادالعباد من المبدأ الی المعاد	نجم‌الدین رازی (معروف به نجم‌دایه) قرن ۷
نثر آن مصنوع و دشوار است. این اثر در شرح ظهور چنگیز، احوال و فتوحات او، تاریخ خوارزمشاهیان، فتح قلعه‌های اسماعیلیه و حکومت جانشینان حسن صباح است.	نثر: تاریخ جهانگشا	عطاملک جوینی قرن ۷
«جامع‌التواریخ» نثری عالمانه و پخته دارد. «ربع رشیدی» در حکم دانشگاه آن زمان بود.	نثر: جامع‌التواریخ اقدام مهم فرهنگی: عمارت ربع رشیدی	خواجه رشیدالدین فضل‌الله همدانی قرن ۷
نثر این کتاب در مقدمه مصنوع و در اصل کتاب ساده و عالمانه است. این اثر نخستین و مهم‌ترین آثار در علم عروض، قافیه، بدیع و نقد شعر به شمار می‌رود.	نثر: المعجم فی معاییر اشعار العجم	شمس قیس رازی قرن ۷
چند مثنوی به پیروی از پنج گنج نظامی		خواجه کرمانی (غزل‌پرداز) قرن ۸
قطعات اخلاقی		ابن‌یمین (شاعر) قرن ۸
غزل		حافظ (شاعر) قرن ۸
مثنوی «جمشید و خورشید» به شیوه داستان‌های نظامی است. سلمان در غزل توجه خاصی به سعدی و مولوی داشت. قصیده‌های او به سبک عراقی است.	نظم: جمشید و خورشید غزل و قصیده	سلمان ساوجی (شاعر) قرن ۸

$$= \frac{\frac{1}{5^1} \times \frac{1}{5^3} \times \frac{-7}{5^3}}{\frac{1}{5^4} \times \frac{-3}{5^3} \times \frac{3}{5^4}} = \frac{\frac{1}{5^1} \times \frac{1}{5^3} \times \frac{-7}{5^3}}{\frac{1}{5^4} \times \frac{-3}{5^3} \times \frac{3}{5^4}}$$

$$= \frac{5^{-1}}{5^{-2}} = 5^{-1-(-2)} = 5^{-1+2} = 5^1 = 5^m \Rightarrow m=1$$

به کمک فرمول رشد نمایی، مقدار اولیه C و نرخ رشد r ، داریم:

$$f(t) = c(1+r)^t \Rightarrow f(12) = c(1+0.05)^{12} = c(1.05)^{12}$$

$$= c((1.05)^6)^2 = c\left(\frac{36}{25}\right)^2 = \frac{36}{25}c = 1.44c$$

یعنی بعد از ۱۲ سال جمعیت این شهرک ۴۴ درصد افزایش می‌یابد

زبان و ادبیات فارسی

۲۱/۳ بررسی ویژگی‌های زبانی کلیله و دمنه در گزینه‌های ۱ و ۲ و ۴:

- ۱) کاربرد «را» به معنی «برای» در جمله «خوانندگان را از آن فایده‌ای باشد»؛
۲) به کارگیری «شهد» در معنی «عسل»؛
۴) جمع کلمه «گروه» با «ان»؛

دورسنامه

برخی نکات برجسته قلمرو زبانی در کلیله و دمنه:
کاربردهای کهن واژگان که امروزه، به گونه‌ای دیگر به کار گرفته می‌شوند؛
آشتر، شاخ، بنگریست، نتوان دانست؛
جمع کلمه «موش» با «ان»؛
به کارگیری کلمه «بگسست» در معنی «بریده شد، شکست»؛
به کارگیری «شهد» در معنی «عسل»؛
کاربرد کلمه «قاتل» در معنی کشنده برای غیرانسان؛
جدانویسی نشانه منفی‌ساز فعل «ن»: «نه اندیشید» که امروزه می‌نویسیم:
نیندیشید؛
کاربرد «را» به معنی «برای» در جمله: «خلاص خود را طریقی می‌جست»؛
بیش‌تر جمله‌ها در این نمونه، کوتاه و قابل فهم هستند.

۲۲/۴ نام دیگر نثر «دوره سلجوقی دوم و خوارزمشاهیان»، «نثر فتی» و نام دیگر نثر «دوره سبک عراقی»، «نثر مصنوع» است.

۲۳/۴

دورسنامه

معروف‌ترین شاعران و نویسندگان قرن‌های هفتم و هشتم و نهم

شاعر یا نویسنده	آثار	توضیح
مولانا جلال‌الدین بلخی (معروف به مولوی) قرن ۷	نظم: ۱- مثنوی معنوی ۲- دیوان شمس نثر: ۱- فیه ما فیه ۲- مجالس سبعة ۳- مکاتیب	فیه ما فیه و مجالس سبعة را مولانا گفته و شاگردانش نوشته‌اند. مکاتیب، مجموعه نامه‌های مولانا به قلم خود اوست که سبک نثر او را بهتر نمودار می‌سازد.

۱۱	کلیم کاشانی	- در ابداع معانی و خیال‌های رنگین مشهور است و غزل‌های او به خاطر ابداع معانی و خیال‌های رنگین لطف ویژه‌ای دارد. - ضرب‌المثل‌ها و الفاظ محاوره که زبان غزل این دوره را به افق خیال عامه نزدیک کرده، سخن او را برجسته ساخته است. - کلیم کاشانی با به کار بردن مضمون‌های ابداعی فراوان «خلاق‌المعانی ثانی» لقب گرفت.
۱۱	صائب تبریزی	- معروف‌ترین شاعر سبک هندی - از پرکارترین شاعران فارسی‌زبان - او در غزل‌سرایی مشهور است. - برخی از تکبیت‌های غزلش شاهکارهایی از ذوق و اندیشه‌اند. - بسیاری از تکبیت‌های او به صورت ضرب‌المثل رواج یافته است. - صائب را خداوندگار مضامین تازه شعر دانسته‌اند.
۱۱	بیدل دهلوی	- او را به سبب سرودن غزل‌های خیال‌انگیز و به کار بردن مضمون‌های بدیع و گاه دور از ذهن می‌شناسیم. ویژگی‌های عمده شعر بیدل: ۱ مضمون‌های پیچیده ۲ استعاره‌های رنگین ۳ استعاره‌های خیال‌انگیز و سرشار از ابهام ۴ تخیل‌های رمزآمیز شاعرانه

۲۴/۲ بررسی ویژگی‌های سبک هندی در ابیات گزینۀ (۲):

الف) استفاده از ردیف‌های طولانی و خوش‌آهنگ (می‌باید مرا)

ج) استفاده از آرایه‌های پرکاربرد سبک هندی (حس آمیزی، حرف تلخ)

زبان شعر عامیانه و زبان کوچه و بازار است.

د) استفاده از آرایه‌های پرکاربرد سبک هندی (اسلوب معادله)

ابیات (ب - ه) مربوط به سبک عراقی است.

۲۵/۳ این گزینه مربوط به ویژگی‌های ادبیات سبک عراقی است.

۲۶/۲ علت نادرستی گزینه‌های دیگر:

الف) مجله «دانشکده» و «نوبهار» با مدیریت ملک‌الشعرا بهار و مجله «بهار» به وسیله میرزا یوسف اعتصامی به چاپ رسید.

ج) رویکرد نویسندگان در عصر مشروطه به رمان‌های تاریخی بود.

عبد زاکانی (شاعر) قرن ۸	نظم: موش و گربه نثر: ۱- رساله دلگشا ۲- اخلاق‌الاشراف ۳- صدپند	در منظومه موش و گربه ناهنجاری‌های اجتماعی به شیوه طنز و تمثیل بیان شده است.
حمدالله مستوفی (مورخ) قرن ۸	نثر: تاریخ گزیده	این کتاب تاریخ پیامبران، خلفای چهارگانه، خلفای بنی‌عباس و تاریخ ایران تا سال ۷۳۰ ه.ق. دربر می‌گیرد.
جامی (شاعر) قرن ۹	نظم: تحفة الاحرار نثر: ۱- بهارستان ۲- نفحات الانس	مثنوی «تحفة الاحرار» به پیروی از نظامی است. «بهارستان» به تقلید از گلستان سعدی، «نفحات الانس» به شیوه تذکرة الاولیای عطار
شاه نعمت‌الله ولی (شاعر) قرن ۹	دیوان شعر	دیوان شعر او مضامین عرفانی دارد.
دولتشاه سمرقندی (نویسنده) قرن ۹	نثر: تذکرة دولتشاه	این اثر به تشویق امیرعلیشیر نوایی نوشته شده است. این اثر شرح احوال حدود صد تن از شاعران ایرانی است.
ملاحسین واعظ کاشفی قرن ۹	انوار سهیلی	این اثر بازنویسی کلیله و دمنه به زبان ساده است.
شامی قرن ۹	ظفرنامه	این اثر قدیمی‌ترین تاریخ در مورد تیمور است. نثر آن ساده است.
امیرعلیشیر نوایی قرن ۹	محاکمة اللغتين	به زبان ترکی
ظهیرالدین بابر قرن ۹	بابرنامه	به زبان ترکی

معروف‌ترین شاعران قرن‌های دهم و یازدهم

نام شاعر	قرن	ویژگی‌ها
بابافغانی شیرازی	۱۰	از شعرای تأثیرگذار - شعر او از نظر دقت، ظرافت و رقت معانی مشهور است.
وحشی بافقی	۱۰	سبک شعر او حد واسط سبک عراقی و دوره بعد یعنی سبک هندی است - «واقع‌گرایی» شاخصه اصلی شعر او است.
محتشم کاشانی	۱۰	- در سرودن شعر مذهبی معروف است. - ترکیب‌بند عاشورایی او با مطلع زیر زبانزد است. «باز این چه شورش است که در خلق عالم است / باز این چه نوحه و چه عزا و چه ماتم است باز این چه رستخیز عظیم است کز زمین / بی نفخ صور خاسته تا عرش اعظم است...»

دوره سنامه

تاریخ ادبیات قرن های دوازدهم و سیزدهم (دوره بازگشت و بیداری):

از انقراض دولت صفویه تا آغاز سلطنت فتحعلی شاه قاجار، یعنی در دوران حکومت های افشایه، زندیه و ابتدای دوره قاجار، رشد و شکوفایی قابل توجهی در تاریخ ادبیات ایران دیده نمی شود. در این دوره شاعران از سبک هندی روی برگردانده اند و اما هنوز تأثیری از آن سبک و نیز مکتب وقوع در آثارشان مشاهده می شود.

♦ انجمن ادبی اصفهان

مشتاق اصفهانی در زمان نادرشاه و کریم خان زند با همراهی چند تن دیگر از ادیان انجمن ادبی اصفهان را اداره می کرد. با روی کار آمدن سلسله قاجار و تثبیت حکومت مرکزی در ایران، بازگشت به شیوه و الگوی گذشتگان در ادبیات، پرونق تر از گذشته بود.

♦ انجمن ادبی نشاط

عبدالوهاب نشاط، انجمن ادبی نشاط را تأسیس کرد.

♦ انجمن ادبی خاقان

انجمن ادبی خاقان به ریاست فتحعلی شاه در تهران تشکیل شد. هدف این انجمن رهایی بخشیدن شعر فارسی از تباهی و انحطاط اواخر دوره صفوی و دوره های بعد از آن بود. اما برای رسیدن به این هدف، راهی جز تقلید از آثار پیشینیان در پیش نگرفتند و به همین خاطر شعر را به دوران گذشته، بازگرداندند و موجب پیدایش «سبک بازگشت» شدند.

♦ سبک بازگشت

می توان آن را حدواسط سبک هندی و سبک دوره بعد، یعنی دوره بیداری دانست.

♦ عوامل مؤثر در ایجاد بازگشت ادبی

(۱) تاراج کتابخانه اصفهان که سبب تعدادی از کتاب های کتابخانه سلطنتی به دست مردم افتد و ارتباط مجدد اهل ذوق با ادب کهن برقرار شود؛
(۲) توجه به ادبیات در دربار قاجار و رونق بازار شعر و شاعری و مدح شاهان؛
(۳) تضعیف جامعه بر اثر شکست ایران از روسیه تزاری؛
شاعران دوره بازگشت به سبب فقر فرهنگی جامعه و سستی و رخوت حاکم بر ادبیات، به پیروی از اسلوب کهن پرداختند و در سطوح زبانی، ادبی و فکری سبک خراسانی و عراقی را مورد توجه قرار دادند به طوری که زبان، تخیل و اندیشه در این سبک، تکرار شنیده هاست.
هاتف اصفهانی از معروف ترین شاعران این عهد است.
گروهی از شاعران دوره بازگشت به قصیده سرایی به سبک شاعران خراسانی و عهد سلجوقی پرداختند؛ افرادی مانند صبای کاشانی، قانی شیرازی و سروش اصفهانی از این گروه اند. گروه دیگر غزل سرایی به سبک حافظ، سعدی و دیگر شاعران سبک عراقی را پیش گرفتند. شاعرانی نشاط اصفهانی، فروغی بسطامی و مجمر اصفهانی از این گروه اند.
شاعران این گروه باعث نوآوری و تکامل قابل توجهی در شعر فارسی شدند، اما از این جهت اهمیت دادند که توانستند زبان شعر را از آن حالت سستی که در اواخر سبک هندی در شعر به وجود آمده بود، نجات بخشند. اگر این نهضت بر پا نشده بود، چه بسا زبان فاخر شعر فارسی دچار سستی و ضعف بیش تری می شد.

♦ دو تن از شاعران دوره بازگشت

(۱) صبای کاشانی

فتحعلی خان صبای کاشانی، پرچمدار بازگشت ادبی و شاخص ترین شاعر این دوره است. صبا در مثنوی، قصیده و غزل دست داشت.
آثار:

گلشن صبا: به تقلید از بوستان سعدی
خداوندنامه: حماسه ای مذهبی در بیان معجزات پیامبر (ص) و دلیری های حضرت علی (ع)
یک بیت از او:
به نام خداوند بینش نگار / خرد آفرین، آفرینش نگار
(۲) نشاط اصفهانی

میرزا عبدالوهاب نشاط در نظم و نثر فارسی مهارت داشت. مجموعه آثار منظوم و منشور او با عنوان گنجینه نشاط باقی است.
شاعر هر چند قصاید بلندی دارد به ویژه از نظر غزل سرایی در بین هم روزگاران خود تاحدی کم نظیر است.
یک بیت از او:
هوای خود چو نهادم، رضای او چو گزیدم / جهان و هر چه در او، جز به کام خویش ندیدم

♦ زمینه های به وجود آمدن ادبیات دوره بیداری:

از اواسط دوره قاجار، اندکاندک مباحثی در مورد علل شکست و عقب افتادگی ایران در جامعه مطرح شد و همراه با آن شعر دوره بازگشت نیز با انتقاد روبه رو شد.

موضوعات جدید در جامعه و ادبیات پیش آمد و اصطلاحات و لغات غرب نیز وارد شعر شد. شعر در این دوره دوباره به میان مردم آمد و صدای فریاد آن ها شد. شاعران خود را وقف مردم کردند و به محتوا بیش از صور خیال و جنبه های شاعرانه توجه داشتند. آنان به این نتیجه رسیده بودند که در شعر باید تغییر و دگرگونی ایجاد شود تا بتواند مسائل و پدیده های تازه را در خود جای دهد.

سفرهای شاهان قاجار به فرنگ، موجب آشنایی آنان با تحولات جهانی شد. در پی آن تحصیل کردگان و روشنفکران ایران، هم گام با تغییرات فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی بیداری جامعه ایرانی را سرعت بخشیدند. در کنار اندیشه های روشنفکران داخلی و خارجی و انتشار افکار آزادی خواهانه، همچنین تحولات سیاسی و اجتماعی در ایران و جهان، کشور را به سوی تحولی بزرگ سوق داد که روی به نوآوری و نوگرایی داشت؛ به این ترتیب در ایران حرکتی ایجاد شد که هم ضد استبداد و هم ضد استعمار بود؛ در نهایت به صدور فرمان مشروطیت با امضای مظفرالدین شاه در سال ۱۳۲۴ هجی انجامید.

♦ عوامل زیر در بیداری جامعه ایران مؤثر بودند:

(۱) تأثیر جنگ های نافرجام ایران و روس؛
(۲) توجه مردم به واقعیت ها و امکانات فنی دنیای جدید؛
(۳) کوشش های عباس میرزا، ولیعهد فتحعلی شاه در روی آوردن به دانش و فنون نوین؛
(۴) اعزام دانشجویان ایرانی به خارج از کشور برای تحصیل؛
(۵) رواج صنعت چاپ و روزنامه نویسی و ترجمه و نشر کتاب های غربی؛
(۶) تأسیس مدرسه دارالفنون به فرمان امیرکبیر و آموزش دانش های نوین در آن.

♦ وضعیت عمومی زبان و ادبیات

در دوره بیداری، شعرای آزادی خواه و گروهی از روشنفکران به نقد شرایط مربوط پرداختند که با مخالف دولت همراه بود؛ افرادی مثل ملک الشعرای

مشروطه، نویسندگان ایرانی نوشتن رمان (داستان بلند) به مفهوم امروزی را از طریق ترجمه رمان‌های تاریخی آغاز کردند. در عصر مشروطه بیش‌ترین رویکرد نویسندگان به رمان‌های تاریخی بود؛ چرا که از سویی نوعی باستان‌گرایی و روحیه کوشگرانه در شناخت هویت گذشته میان آن‌ها حاکم بود و از سوی دیگر، به دلیل سیاست‌های رایج در جامعه، نگارش رمان‌های تاریخی و اجتماعی سطحی در قیاس با کارهایی مثل روزنامه‌نویسی یا نوشتن رمان سیاسی، دردسر کم‌تری داشت و بر این اساس، جز تعداد اندکی رمان تاریخی، رمان دیگری نوشته نشد.

دو نفر از رمان‌نویسان دوره مشروطه:

محمدباقر میرزا خسروی با رمان «شمس و طغرا»

میرزا حسن خان بدیع با دو اثر «شمس‌الدین و قمر» و «داستان باستان».

• نمایشنامه‌نویسی

نوع ادبی جدیدی در ایران به شمار می‌رود و با این شکل غربی‌اش در ادب کهن سابقه‌ای ندارد. در دوره ناصرالدین شاه با رفت و آمد ایرانیان به اروپا این نوع ادبی هم رواج یافت.

اولین کسی که در ایران به نوشتن نمایشنامه فارسی پرداخت، میرزا آقا‌تبریزی بود که چند نمایشنامه کوتاه تألیف کرد. این نمایشنامه‌ها به سبب انتشار برخی از آن‌ها در صور مشروطه تنها نمونه ادبیات نمایشی در این دوره محسوب می‌شود. زبان آن‌ها مانند نثر داستانی قبل از مشروطه ساده، روان، بی‌تکلف و عوام‌فهم است.

• ترجمه

فن ترجمه از عوامل مؤثر در رشد آگاهی و تحول اندیشه ایرانیان در سال‌های قبل از مشروطه بود.

ترجمه آثار اروپایی در ایران با تأسیس چاپخانه در زمان فتحعلی شاه آغاز شد.

سرگذشت حاجی بابای اصفهانی: اثر جیمز موریه - ترجمه میرزا حبیب اصفهانی - از مهم‌ترین آثار ترجمه دوران مشروطه.

• تحقیقات ادبی و تاریخی

تحقیقات ادبی و تاریخی در محدوده تاریخی مشروطه به علت اشتغال اهل قلم به روزنامه‌نویسی و موضوعات دیگر، جاذبه‌ای نداشت. تاریخ بیداری ایرانیان: تألیف ناظم‌الاسلام کرمانی با موضوع تاریخ مشروطه.

بهار، نسیم شمال، میرزا فتحعلی آخوندزاده، عبدالرحیم طالبوف و میرزا آقاخان کرمانی از آن دسته بودند؛ در نتیجه فصل جدیدی در ادبیات فارسی پدید آمد به این نوع از ادبیات که گویای اوضاع سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی آن روزگار است، «ادبیات پایداری» یا «ادبیات مشروطه» گفته‌اند. ادبیات بیداری با ظهور مفاهیمی نو؛ مثل آزادی، وطن، قانون‌خواهی و مبارزه با استبداد و استعمار شکل گرفت. همچنین در کنار این مفاهیم بحث از حقوق اجتماعی، برانگیختن احساسات ملی و میهنی، توجه به فراگیری علوم جدید، پیکار با بیگانه و بیگانه‌خواهی، انتقاد از نابسامانی‌ها، نفی عقاید خرافی در جامعه و سخن از حقوق زنان نیز در جایگاه بعدی قرار داشت.

♦ شعر در دوره بیداری

در این دوره، ادبیات - به ویژه شعر - برای آن‌که بتواند با توده مردم ارتباط برقرار کند، زبان محاوره را برگزید تا قابل فهم‌تر باشد و مفاهیم جدید را با زبانی ساده انتقال دهد. به این ترتیب نهضت ساده‌نویسی همراه با نهضت آزادی‌خواهی شکل گرفت. نویسندگان و شاعران مظاهر استبداد و استعمار را نقد می‌کردند و برای بیان دیدگاه خود زبان ادبی را برمی‌گزیدند. شعر از نظر آنان بیان هنرمندانه واقعیات و وسیله‌ای برای بهبود زندگی بود که از طریق روزنامه‌ها و مطبوعات در اختیار مردم قرار می‌گرفت.

در عصر بیداری به دلیل تمرکز عمده فعالیت‌های سیاسی و مطبوعاتی در تهران، شعر و ادب هم در پایتخت جلوه بیش‌تری داشت؛ حتی روزنامه نسیم شمال را که سیداشرف‌الدین در رشت منتشر می‌کرد، مردم تهران بیش‌تر می‌خواندند. بعد از تهران، تبریز را بازار سیاسی و مطبوعات پرونقی برخوردار بود.

♦ نثر فارسی در قرن‌های ۱۲ و ۱۳ دوره بیداری:

در سال‌های انقلاب مشروطه در نثر فارسی دگرگونی‌هایی به وجود آمد که نثر را به سمت سادگی و بی‌پیرایگی سوق می‌دهد؛ از آن جمله می‌توان به رواج گسترش روزنامه‌نگاری، روی آوردن به ترجمه و ادبیات داستانی بر اثر ارتباط با ادبیات اروپا و تغییر مخاطب نوشته‌ها اشاره کرد. پیشگامان نثر ساده دوره مشروطه:

کسانی چون قائم مقام فراهانی، ناصرالدین شاه قاجار، عبدالرحیم طالبوف، میرزا آقاخان کرمانی، زین‌العابدین مراغه‌ای و چندین تن دیگر از نویسندگان، از پیشگامان نثر ساده این دوره‌اند.

♦ موضوع‌ها و حوزه‌های ادبی نثر مشروطه:

• روزنامه‌نگاری

در سال‌های اول مشروطه، بیش‌تر نویسندگان مطالب خود را در قالب مقاله در روزنامه‌ها منتشر می‌کردند. روزنامه‌های پرشماری در این دوره انتشار یافت که دربردارنده مطالب سیاسی، اجتماعی و گاه علمی بود.

مهم‌ترین روزنامه‌های دوره مشروطه:

- صور اسرافیل با مدیریت میرزا جهانگیرخان صور اسرافیل
- نسیم شمال با مدیریت و نویسندگی سیداشرف‌الدین گیلانی
این روزنامه‌ها مسائل سیاسی و اجتماعی و ... را با لحنی انتقادی و طنزآمیز بیان می‌کردند.

- مجله «بهار» به وسیله میرزا یوسف‌خان اعتصامی آشنایی (پدر پروین اعتصامی) منتشر و نشریه‌ای ادبی محسوب می‌شد.

مجله‌های «دانشکده» و «نوبهار» با مدیریت ملک‌الشعرا بهار

• داستان‌نویسی

داستان‌نویسی به شیوه جدید (رمان‌نویسی) در ادبیات کلاسیک فارسی سابقه ندارد و این نوع ادبی، محصول یک قرن گذشته است. پیش از انقلاب

۲۷ ۳ بررسی آثاری که نادرست معرفی شده‌اند؛

شهری چون بهشت: سیمین دانشور

آینه‌های درداز: هوشنگ گلشیری

دوستنامه

♦ آثار ادبی دوره معاصر:

• منظومه حیدرآبا سلام: سیدمحمدحسین بهجت تبریزی (شهریار) - به زبان ترکی

• منظومه افسانه: علی اسفندیاری (نیما یوشیج) - بیانیه شعر نو - ۱۳۰۱ ه.ش.

• منظومه ققنوس: علی اسفندیاری (نیما یوشیج) - تثبیت شعر نو - ۱۳۱۶ ه.ش.

• مجموعه‌های شعر آخر شاهنامه - زمستان - از این اوستا: مهدی اخوان ثالث - دوره معاصر - زبان نمادین

• رمان شمس و طغرا: نخستین رمان تاریخی دوره معاصر - محمدباقر میرزا خسروی

۲۸ / ۱ علت نادرستی گزینه (۱):

زبان و واژگان شعری در قصاید دوره انقلاب به سبک خراسانی نزدیک است؛

دوره‌نامه

سبک‌شناسی شعر دوره انقلاب اسلامی

♦ سطح زبانی

۱ زبان و واژگان شعری در قصاید دوره انقلاب به سبک خراسانی نزدیک است.

۲ واژگان متناسب با دین، جبهه و جنگ، شهادت، ایثار و وطن‌دوستی در شعر و نثر این دوره بیشتر شد.

۳ باستان‌گرایی و علاقه فراوان به استفاده از واژه‌های کهن در زبان شعر این دوره محسوس است.

۴ آشنایی‌زدایی زبانی و روی آوردن به ترکیب‌های بدیع و بی‌سابقه یکی از مشخصه‌های دیگر شعر این دوره است که در نتیجه روی آوردن به مفاهیم انتزاعی حاصل شده است.

♦ سطح ادبی

۱ در دهه‌های چهل و پنجاه شعر نیمایی مورد توجه روشن‌فکران بود؛ اما بعد از پیروزی انقلاب، قالب‌های سنتی مورد توجه قرار گرفت و شیوه نیمایی به ویژه در میان جوانان و انقلابیون تا حدودی از رونق افتاد و قالب‌های قصیده و غزل رایج شدند.

۲ در شعر سنتی این دوره تقلید از سبک عراقی و خراسانی و تمایل به آن‌ها زیاد است.

۳ گرایش به خیال‌بندی، شعر برخی شاعران این دوره راگاه به شعر بیدل و صائب نزدیک کرده است.

۴ در سال‌های نخستین، شعر انقلاب اسلامی از تمثیل و نمادگرایی کم‌تر بهره گرفته است و شاعران به صراحت بیان روی آورده‌اند؛ اما به تدریج با الهام از فرهنگ اسلامی، تمثیل و نماد در ادبیات راه پیدا کرده است.

♦ سطح فکری

۱ در شعر انقلاب اسلامی شاعران به مفاهیم و مضامین اسلامی به ویژه فرهنگ عاشورایی توجه نمودند.

۲ روح حماسه و عرفان در شعر این دوره آشکار است. در حماسه بُعد زمینی غلبه دارد و در عرفان بُعد آسمانی؛ تطبیق این دو را در غزل حماسی انقلاب می‌توان دید.

۳ روی آوردن به مفاهیم انتزاعی در شعر این دوره آشکار است.

۴ فرهنگ دفاع مقدس یکی از اصلی‌ترین دورن‌مایه‌های شعر این دوره است.

۲۹ / ۴ بررسی آرایه مجاز در ابیات ۱ تا ۳:

(۱) «صد» مجاز از بسیار - «بال و پر» مجاز از تمام وجود.

(۲) «رنگ و بو» مجاز از مادیات

(۳) «بحر و کان» مجاز از مادیات

۳۰ / ۱ این بیت فاقد «اسلوب معادله» است.

توجه: در اسلوب معادله هر مصراع باید استقلال داشته باشد ولی در این بیت با توجه به پیوند وابسته‌ساز که بین دو مصراع آمده، این قاعده نقض شده است.

اثبات آرایه‌های ابیات:

(۱) اسلوب معادله: ندارد

استعاره: آبرو طلبیدن آفتاب (استعاره با حذف مشبه‌به)

• رمان تهران مخوف: اولین رمان اجتماعی - ۱۳۰۱ هـ - مرتضی مشفق کاظمی

• مجموعه داستان یکی بود یکی نبود: آغاز نثر داستانی معاصر - ۱۳۰۱ هـ - سیدمحمدعلی جمالزاده

• نمایشنامه جعفرخان از فرنگ برگشته: اولین نمایشنامه معاصر - ۱۳۰۱ هـ - حسن مقدم

• سگ ولگرد: داستان - صادق هدایت - نویسنده نسل اول

• چشم‌هایش: داستان - بزرگ علوی - نویسنده نسل اول

• تنگسیر: داستان - صادق چوبک - نویسنده نسل اول

• مدیر مدرسه: داستان - جلال آل احمد - سبک تلفیقی

• سووشون: داستان - سیمین دانشور - سبک تلفیقی

• همسایه‌ها: رمان - احمد محمود - دوره مقاومت

• شوهر آهو خانم: رمان - علی محمد افغانی - دوره مقاومت

• بره گمشده راعی: رمان - هوشنگ گلشیری - دوره مقاومت

• دهکده پرملال: رمان - امین فقیری - دوره مقاومت

• روزگار سپری شده مردم سالخورده: رمان - محمود دولت‌آبادی - دوره انقلاب اسلامی

• مدار صفر درجه: رمان - احمد محمود - دوره انقلاب اسلامی

• زمین سوخته: رمان - احمد محمود - دوره انقلاب اسلامی

• زمستان ۶۲: رمان - اسماعیل فصیح - دوره انقلاب اسلامی

• آینه‌های دردار: داستان - هوشنگ گلشیری - دوره انقلاب اسلامی

• دو کبوتر، دو پنجره، یک پرواز: داستان - سیدمهدی شجاعی

• سیاحت‌نامه ابراهیم‌بیگ: داستان - زین‌العابدین مراغه‌ای

• چرند و پرند: داستان - علی اکبر دهخدا

♦ آثار برخی نویسندگان

• سیدمحمدعلی جمالزاده: یکی بود یکی نبود - راه آب نامه - تلخ و شیرین

• جلال آل احمد: زیارت (اولین داستان) دید و بازدید - سه تار (مجموعه داستان) - مدیر مدرسه (مشهورترین داستان و نثر تلگراف) - خسی در میقات (سفرنامه حج) - ارزیابی شتاب‌زده (مجموعه مقالات)

• سیمین دانشور: آتش خاموش (اولین تجربه داستان‌نویسی) - شهری چون بهشت - سووشون (دربگیرنده زندگی زری و یوسف و اوضاع اجتماعی مردم فارسی در خلال جنگ جهانی دوم)

• قیصر امین‌پور: در کوچه آفتاب - تنفس صبح - آینه‌های ناگهان - ظهر روز دهم - دستور زبان عشق - طوفان در پراتر - بی‌بال پریدن - سنت و نوآوری در شعر معاصر

• علی موسوی گرمارودی: صدای سبز - خواب ارغوانی - برآشتن گیسوی تاک - گوشواره عرش

• سلمان هراتی: از آسمان سبز - از این ستاره تا آن ستاره - دری به خانه خورشید

• محمدرضا سرشار (رضا رهگذر): آگه بابا بمیره - مهاجر کوچک (آثار در حوزه قصه‌های کودک و نوجوان)

• علی مؤذنی: ظهور - سفر ششم - ملاقات در شب آفتابی - دلاویزتر از سبز

• سیدمهدی شجاعی: بدوک (فیلم‌نامه) - ضیافت - جای پای خون - کشتی پهلوان گرفته.

تکرار در بیت «د»: سیرت

سجع در بیت «ج»: گلشنی - روشنی - کنی

۳۶ / ۴

هم	چ	نان	عا	شق	ن	با	شد	وَر	ب	وَد	صا	دِق	ن	با	شد
هر	ک	دَر	مان	می	پ	ذی	رَد	یا	ن	صی	حت	می	ن	یو	شد
-	U	-	-	-	U	-	-	-	-	U	-	-	U	-	-

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱)

ای	خ	شا	آن	دل	ک	آ	زا	ری	ن	می	آ	ید	آ	زو
غی	ر	کا	ر	عا	ش	قی	کا	ری	ن	می	آ	ید	آ	زو
-	U	-	-	-	U	-	-	-	-	U	-	-	U	-

(۲)

م	ش	بم	تا	جان	ب	تن	با	قی	ست	شا	دز	وص	ل	کن
گر	ف	را	آ	ید	ا	جل	فر	دا	ن	می	دا	ند	ک	چیست
-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-

(۳)

عا	ش	قی	ما	ی	ی	شا	دی	ب	و	د	غن	چ	م	راد
د	ل	خا	لی	ز	م	حَب	بَت	ص	د	ف	بی	گ	ه	رست
-	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-

بررسی وزن مصراع‌های گزینه (۴):

۳۷ / ۴

مرغ	خ	رَد	را	ب	ز	مین	بو	س	ک	شم
-	U	U	-	-	U	U	-	U	U	-
مفتعلن	مفتعلن	مفتعلن	مفتعلن	مفتعلن	مفتعلن	مفتعلن	مفتعلن	مفتعلن	مفتعلن	مفتعلن
خاک	چ	دا	رَد	غی	ر	ع	با	ری		
-	U	U	-	-	U	U	-	-	U	U
مفتعلن	مفتعلن	مفتعلن	مفتعلن	مفتعلن	مفتعلن	مفتعلن	مفتعلن	مفتعلن	مفتعلن	مفتعلن

وزن مصراع‌ها در گزینه‌های دیگر:

(۱) همسان - ناهمسان

(۲) ناهمسان - همسان دولختی

(۳) همسان دولختی - همسان

بررسی اختیارات شاعری در بیت گزینه (۴):

۳۸ / ۴

یا	ک	ک	سی	نا	گ	ها	بع	دز	هج	ری	د	راز
-	U	U	-	U	-	-	UU	-	U	-	U	کلا
مفتعلن	مفتعلن	مفتعلن	مفتعلن	مفتعلن	مفتعلن	مفتعلن	مفتعلن	مفتعلن	مفتعلن	مفتعلن	مفتعلن	مفتعلن
ب	عا	ش	ق	سو	خ	ت	مُز	د	ی	جا	نان	ب
-	U	U	U	-	U	U	-	U	U	-	U	-
مفتعلن	مفتعلن	مفتعلن	مفتعلن	مفتعلن	مفتعلن	مفتعلن	مفتعلن	مفتعلن	مفتعلن	مفتعلن	مفتعلن	مفتعلن

بررسی وزن و دسته‌بندی هجایی بیت (۱):

۳۹ / ۱

می	کن	د	بی	خ	مَز	جا	اش	کی	می	ف	شا	دَم
-	U	-	U	-	-	-	-	-	U	-	U	-
مفتعلن	مفتعلن	مفتعلن	مفتعلن	مفتعلن	مفتعلن	مفتعلن	مفتعلن	مفتعلن	مفتعلن	مفتعلن	مفتعلن	مفتعلن
بر	لب	ر	سی	د	جا	نم	تا	خَد	م	تَش	ر	سی
-	U	-	U	-	-	-	-	-	U	-	U	-
مفتعلن	مفتعلن	مفتعلن	مفتعلن	مفتعلن	مفتعلن	مفتعلن	مفتعلن	مفتعلن	مفتعلن	مفتعلن	مفتعلن	مفتعلن

(۲) تشبیه: تلخی عنباب به تلخی می

حس آمیزی: تلخی عنباب

واج آرایی: تکرار صامت «ش»

(۳) تناقض: سختی کز لب خاموش تراود

استعاره: «گوهر سفته» استعاره از سخن ناب

تشبیه: گنجینه اسرار

(۴) سجع: چگل، گل، دل

مجاز: «آب و گل» مجاز از وجود

استعاره: «شمع» استعاره از معشوق «کنج ویران» استعاره از دل

۳۱ / ۱ بررسی آرایه‌های صورت پرشی در ابیات گزینه (۱):

تشبیه در بیت «ج»: مس وجود - کیمیای عشق

تلمیح در بیت «ه»: اشاره به داستان حضرت خضر در قرآن مجید

ایهام در بیت «الف»: «چین» (۱) کشور چین که در این بیت زلف به آن تشبیه شده است.

(۲) پیچ و تاب

تناقض در بیت «د»: نام‌دار بی‌نشان

مجاز در بیت «ب»: «نیاز» مجاز از مادیات و اسباب دنیا

نکته: پاسخ به این‌گونه تست‌ها را با ساده‌ترین آرایه که به آن مسلط هستید آغاز کنید. معمولاً با دومین یا سومین آرایه پاسخ می‌رسید.

۳۲ / ۱ سجع در گزینه (۱): بشکفتد - گردد: سجع مطرف

سجع در سایر گزینه‌ها:

(۲) بنشیند - برنخیزد: سجع متوازی

(۳) دارد - گردد: سجع متوازی

(۴) دیدی - بستی: سجع متوازی

۳۳ / ۳ این بیت فاقد «ترصیع» است.

اثبات آرایه‌ها در دیگر گزینه‌ها:

(۱) لف و نشر مرتب: لف‌ها: اشک - آه

نشرها: بحر - بر / گرداب است آن - گردباد است این

اغراق: بزرگ‌نمایی در شدت اشک و آه

(۲) کنایه: از جای دگر آب خوردن

تشبیه: یاقوت سرشکم

(۳) ترصیع: ندارد

جناس: خاک، چاک

(۴) نغمه حروف: تکرار مصوت‌های (د - م)

استعاره مکنیه: ای باد صبا

توجه: هرگاه منادا، غیر از انسان هر چیز دیگری باشد، استعاره مکنیه و تشخیص است.

۳۴ / ۲ بررسی ایهام در ابیات دیگر:

(۱) «استقبال»: ۱- پیشواز رفتن ۲- آینده

(۳) «دور از تو»: ۱- از تو دور باشد ۲- فراق و جدایی

(۴) «مدام»: ۱- شراب ۲- همیشه

۳۵ / ۳ جناس اشتقاق در بیت «ب»: منظر - نظر

جناس همسان در بیت «الف»: قصور (کاخ‌ها) - قصور (کوتاهی)

ذوقافیتین در بیت «ه»: خوبشتن، من - فرمود، فزود

حذف همزه: دیرآیی - سیرآیی - گاه آهو - شیرآیی - شمشیرآیی

۴۲ بررسی اختیارات شاعری صورت پرسش در گزینه (۲):

با	نو	وا	نش	ک	ف	ش	لی	ک	چ	با	قو	ت	ر	ولا
-	-	-	-	U	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-
U														
خا	ط	ر	زا	د	ی	مر	جا	ن	ب	و	شا	دیم	شب	
-	U	U	-	U	U	-	-	U	U	-	-	U	-	-
فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن

کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند: هجای دوم از مصراع نخست

توجه: این اختیار معمولاً در واژه‌هایی مانند «بانو - بازو - آرزو - گیسو و...» روی می‌دهد.

حذف همزه: بانوان اشک - شاد امشب

ابدال: هجای نخست از رکن پایانی مصراع دوم

آوردن فاعلاتن به جای فعلاتن: رکن ابتدایی هر دو مصراع

۴۳ بیت‌های «ب» و «د» از هشت رکن به وجود آمده است.

ابیات «الف»، «ج» و «ه» از شش رکن به وجود آمده است.

۴۴ بررسی وزن و بحر گزینه (۳):

پ	یک	دس	ت	جا	م	پ	یک	دس	ت	پ	یک	دس	ت	چنگ
U	-	U	-	U	-	U	-	U	-	U	-	U	-	U
فعولن	فعولن	فعولن	فعولن	فعولن	فعولن	فعولن	فعولن	فعولن	فعولن	فعولن	فعولن	فعولن	فعولن	فعولن

بحر: متقارب مثنی محذوف

۴۵ قافیه مطابق قاعده (۲) و الگوی (مصوت کوتاه + صامت) است

قافیه‌ها: صانع - مانع - قانع

حروف اصلی: ع

حروف روی: ع

قاعده: ۲

اثبات گزینه‌های دیگر:

(۱) تلمیح: اشاره به رسم قربانی کردن و داستان حضرت اسماعیل در قرآن

جناس: صانع، مانع

استعاره: «آب گرم» استعاره از تعلقات دنیایی

اشتقاق: مصنوع، صانع

(۲) وزن و اختیارات شاعری

مَص	نَو	ع	خ	ق	ی	م	ص	د	صا	ن	ع	با	شیم
-	U	U	-	U	-	U	-	U	-	U	-	U	-
جان	را	ز	م	را	د	جان	چ	ما	ن	ع	با	شیم	
-	U	U	-	U	-	U	-	U	-	U	-	U	-
صد	بَر	ر	ب	را	ی	بَن	د	گان	قُر	بان	کَرَد		
-	U	U	-	U	-	U	-	U	-	U	-	U	-
ما	چُن	د	ب	آ	ب	گر	م	قا	ن	ع	با	شیم	
-	U	U	-	U	-	U	-	U	-	U	-	U	-

اختیارات شاعری: «قلب - ابدال - بلند بودن هجای پایانی» در رباعی وجود دارد.

(۳) دسته‌بندی هجایی (۱): مستفعل مستفعل مستفعل (وزن همسان)

دسته‌بندی هجایی (۲): مفعول مفاعیل مفاعیل مفا (وزن ناهمسان)

دسته‌بندی هجایی (۱): مفعول فاعلاتن مفعول فاعلاتن

دسته‌بندی هجایی (۲): مستفعلن فعولن مستفعلن فعولن

از هر دو شکل دسته‌بندی هجایی، وزن همسان دولختی به دست می‌آید.

۴۰ بررسی وزن و نام بحر هر گزینه:

(۱)

گن	جی	ن	ن	ها	دَن	د	ب	ما	را	ه	م	رَف	تَنَد
-	U	U	-	U	U	-	-	U	U	-	-	U	-
مستفعل	مستفعل	مستفعل	مستفعل	مستفعل	مستفعل	مستفعل	مستفعل	مستفعل	مستفعل	مستفعل	مستفعل	مستفعل	مستفعل

با نام بحر این گونه وزن‌ها در دانشگاه آشنا خواهید شد.

(۲)

زَه	ر	نَز	دی	ک	خ	رَد	مَن	دا	ا	گر	چ	قا	ت	لست
-	U	-	-	U	-	U	-	U	-	U	-	U	-	U
فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن

نام بحر: رمل مثنی محذوف

(۳)

مَ	ری	زا	پ	رو	ی	ب	را	دَر	پ	کوی
U	-	U	-	U	-	U	U	U	-	U
فعولن	فعولن	فعولن	فعولن	فعولن	فعولن	فعولن	فعولن	فعولن	فعولن	فعولن

نام بحر: متقارب مثنی محذوف

(۴)

ای	کا	ش	بر	ف	تا	دی	بُر	قَع	ز	رو	ی	لی	لی
-	U	-	U	-	-	-	-	U	-	U	-	U	-

نام بحر: در دانشگاه با نام بحر این‌گونه ابیات آشنا خواهید شد.

دسته‌بندی هجایی (۱): مفعول فاعلاتن مفعول فاعلاتن

دسته‌بندی هجایی (۲): مستفعلن فعولن مستفعلن فعولن

۴۱ بررسی همه اختیارات شاعری در رباعی:

آ	نی	ک	ب	ر	دل	ش	د	گا	دی	را	یی
-	U	U	-	U	-	U	U	-	-	U	-
وان	گا	ه	چ	آ	یی	ن	ف	سی	سی	را	یی
-	U	U	-	U	-	U	U	-	-	U	-
گا	ها	هو	و	گه	ب	صو	ز	ت	شی	را	یی
-	U	-	U	-	U	-	U	-	U	-	U
هم	نَر	م	د	رُش	ت	هم	چ	شَم	شی	را	یی
-	U	U	-	U	-	U	-	U	-	U	-
مستفعل	مستفعل	مستفعل	مستفعل	مستفعل	مستفعل	مستفعل	مستفعل	مستفعل	مستفعل	مستفعل	مستفعل

اختیارات شاعری:

ابدال: در هجای پایانی رکن سوم در هر چهار مصراع (۴ ابدال)

قلب: در هجای ششم و هفتم، رکن دوم مصراع سوم و چهارم (۲ قلب)

بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه: هجای پنجم از مصراع اول و هجای نهم از

مصراع سوم

کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند: هجای سوم از مصراع سوم

۵۴/۳ در رویکرد آنان مسائل جهان اسلام از نوع مشکلاتی بود که در اثر عقبماندگی تاریخی از جوامع غربی پیش آمده بود ← منورالفکران غربگرا (نسل اول روشنفکران)

مجموعه روش‌هایی است که هر واحد اجتماعی برای تحقق اهداف جمعی به شیوه کارآمد و موثر در پیش می‌گیرد ← سیاست

توضیح جامعه براساس مناسبات بیرونی ← جامعه‌شناسی تبیینی وجود تاووم تاریخی بالا و عدم وجود گستره جغرافیایی وسیع ← افتراق فرهنگ ژاپن با فرهنگ اینکاها

مقبولیت و مرجعیت علم فقه ← اشتراک انقلاب اسلامی و انقلاب مشروطه

۵۵/۲ جامعه آرمانی **مارکس** از فردگرایی لیبرالیستی و اقتصاد سرمایه‌داری عبور می‌کرد

محمد عابد الجباری ابن عربی و غزالی را مورد انتقاد قرار می‌دهد.

روش **ابن خلدون** در علوم اجتماعی مشابه روشی است که چهار صد سال بعد کنت در جامعه‌شناسی تبیینی به کار گرفت.

ارسطو در دسته‌بندی انواع حکومت‌ها از حکومت تیرانی و الیگارش نام برده است.

ماکس وبر شهر را زیستگاهی که دارای قلعه و برج و بارو و بازار و دادگاه مستقل است تعریف می‌کند.

۵۶/۱ **رویکرد جامعه‌شناسی انتقادی** ظرفیت مطالعه فضیلت‌ها و ردیلت‌های سیاسی را در قلمرو حقیقی ندارد.

عقل عملی علوم انسانی و علوم اجتماعی را پدید می‌آورد.

عقل ابزاری در نویسندگی از رعایت قوانین ادبی برای ترغیب دیگری به نوشتن استفاده می‌کنیم.

پیامدهای الزامی هر جهان اجتماعی رابطه دو سویه نظم و آزادی است.

۵۷/۳ در دوره پسادردن افراد مسائل خود را براساس علاقه‌های فرهنگی و هویتی خود پی می‌گیرند.

در صورتی که اعضای یک جهان اجتماعی واقعیت‌ها و آرمان‌های آن را فراموش نکنند و واقعیت‌ها و آرمان‌های جهان اجتماعی مطابق حق باشد، جهان اجتماعی دارای **هویت حقیقی** است.

تمرکز جامعه‌شناسی تفسیری بر **ذهنیت** است.

تمرکز جامعه‌شناسی تبیینی بر **مشاهده** است.

اندیشه‌های پسادردن، ظرفیت توجیه علمی حضور جهانی اقتصاد و سیاست غرب را نداشتند.

۵۸/۲ **دنیاگرایی رایج** در سطح هنجارها، رفتارها و زندگی مردم، زمینه گسترش آن را فراهم آورد ← فلسفه‌های روشنگری

از شیوه‌ها و ابزارهای فرهنگی مانند هنر و رسانه برای مهندسی رضایت عمومی و توجیه برتری جویی خود استفاده می‌کند ← **سلطه هژمونیک**

پیدایش و قوام و دوام ارزش‌ها، محصول آگاهی و خواست و عمل مردم است ← **قلمرو آرمانی و واقعی**

مردم حقیقت و عدالت را می‌شناسند یا امکان شناخت را دارند ولی براساس آن، عمل نمی‌کنند. ← **مدینه فاسقه**

۵۹/۴ هدف جامعه‌شناسی تبیینی ← پیش‌بینی و کنترل ازدیاد مدارس غیرانتفاعی

موضوع جامعه‌شناسی انتقادی ← تحصیل در مدارس غیرانتفاعی و سلطه ساختارهای آن

روش جامعه‌شناسی تفسیری ← روش کیفی (قوم‌نگاری)

موضوع جامعه‌شناسی تبیینی ← بررسی مدارس غیرانتفاعی همانند بدن انسان

۴۶/۱ مفهوم ابیات ۲ و ۳ و ۴ «خوش بودن درد عشق و بی‌نیازی عاشق از درمان آن» است

مفهوم بیت (۱): «غیر قابل درمان بودن درد» است.

۴۷/۲ مفهوم بیت (۲): «طلب سکوت و خاموشی با وجود درمان‌بخش بودن سخن» است.

۴۸/۲ مفهوم مشترک بیت **سؤال و گزینه (۲)**: «سختی عشق را هر کس درک نمی‌کند»

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) عارف جلوه معشوق را در همه جا می‌بیند.

(۳) طلب مهربانی از یار

(۴) فراوانی طالبان یار

۴۹/۴ مفهوم مشترک بیت **سؤال و ابیات «د - ه»**: «برای عاشق وصال و هجران معشوق یکسان است»

بررسی سایر ابیات:

الف) شکایت از هجران

ب) شکایت از طولانی بودن هجران یار

ج) سختی هجران و آرزوی وصال

۵۰/۴ مفهوم بیت (۴) این است که «فراق سبب دوام عشق است».

علوم اجتماعی

۵۱/۲ ویژگی مدل لیبرال از رویکردهای موجود نسبت به نابرابری اجتماعی ← نابرابری اجتماعی برای بقای جامعه ضرورت دارد.

فایده تقسیم‌بندی پدیده‌های اجتماعی به خرد و کلان ← اثرگذاری و اثرپذیری کنش از پدیده‌های اجتماعی

اشتراک بحران اقتصادی و چالش فقر و غنا ← هویت اقتصادی

پیامدهای تعارض میان دانش عمومی و دانش علمی یک جهان اجتماعی ← رها کردن بخشی از ذخیره دانشی به نفع بخشی دیگر یا طرح ایده‌های جدید

۵۲/۴ نقطه قوت رویکرد پسادردن (نسبی‌گرایی): بخشی از یک حقیقت مغفول آشکار می‌شود که هر نظریه‌ای درون فرهنگ و تاریخ خود تولید می‌شود و هر فرهنگ و هویتی می‌تواند نظریه‌های متناسب با خود را تولید کند.

نقطه ضعف رویکرد انتقادی: هیچ‌گونه حقیقت یا فضیلتی را کشف نمی‌کند تا براساس این حقایق و فضایل به نقد کنش‌ها بپردازد، بلکه برای دفاع از اراده افراد، گروه‌ها و فرهنگ‌ها معتقد است نباید اراده فرد یا گروهی بر فرد یا گروهی دیگری تحمل شود یا فرهنگی از گستره جغرافیایی و محدوده تاریخی خود فراتر رود و بر فرهنگ دیگری اعمال سلطه کند.

۵۳/۱ دولت‌های سکولار غربی از تبلیغ مسیحیت برای گسترش جهانی قدرت خود استفاده کردند و در حمایت از مبلغان مسیحی انگیزه دینی نداشتند، آنان از طریق سازمان‌های فراماسونری بر نخبگان سیاسی آن جوامع تأثیر می‌گذاشتند.

در استعمارنو، استعمارگران پنهان و مجریان آشکارند و کشور استعمارگر با اتکا به قدرت اقتصادی و با استفاده از نهادها و سازمان‌های اقتصادی و سیاسی بین‌المللی و از طریق دولت‌های دست‌نشانده، کنترل بازار و سیاست کشورهای دیگر را در اختیار می‌گیرد.

روان‌شناسی

۴۶ پرسش عبارت‌ها:

عبارت اول: فرضیه باید تأیید گردد تا به اصل تبدیل شود و مجموعه‌ای از اصول کنار هم قرار گیرند تا نظریه را شکل دهند.

عبارت دوم: پس از تعریف وسواس که هدف اول یا توصیف است، هدف بعدی تبیین یعنی شناسایی عوامل دخیل در بروز وسواس است و ارائه راهکار مربوط به هدف چهارم یا کنترل می‌شود.

عبارت سوم: آخرین مفهوم در تعریف روش علمی، موقعیت نامعین است.

عبارت چهارم درست است زیرا بیانگر تعریف عملیاتی خلاقیت می‌باشد.

عبارت پنجم: دچار دلشوره شدن با فکر به آینده قابل مشاهده مستقیم نیست، پس رفتار محسوب نمی‌شود و فرایند ذهنی به شمار می‌رود.

درست‌نامه

یادآوری: مسئله ← فرضیه ← اصول یا قوانین ← نظریه

یادآوری: «انواع اهداف روان‌شناسی»

۱ توصیف

۲ تبیین

۳ پیش‌بین

۴ کنترل

یادآوری: تعریف روش علمی: فرایند جست‌وجوی با قاعده و نظام‌دار برای مشخص کردن یک موقعیت نامعین.

۴۷ عبارت اول: بازی موازی در ۳ - ۲ سالگی است که مربوط به رشد اجتماعی می‌شود.

عبارت دوم: پردازش ادراکی است که مربوط به رشد شناختی می‌شود و در کودکان رایج است.

عبارت سوم: عضویت در گروه نشان‌دهنده ویژگی اجتماعی هویت است که در نوجوانی یعنی ۱۲ تا ۲۰ سالگی مرسوم است و مربوط به رشد اجتماعی می‌شود.

عبارت چهارم: بیانگر رشد درک اخلاقی است که در نوجوانی یعنی ۱۲ تا ۲۰ سالگی مرسوم است.

درست‌نامه

نکته: پردازش ادراکی در کودکان و پردازش مفهومی از نوجوانی به بعد شکل می‌گیرد یعنی پردازش کودکان دبستانی نیز معمولاً از نوع ادراکی است.

یادآوری: انواع ویژگی‌های هویت عبارتند از: جسمی (قیافه)؛ جنسی (دختر یا پسر بودن)، روانی (ایفای نقش جنسیتی برای نشان دادن رفتارهای زنانه یا مردانه)، اجتماعی (عضویت در گروه‌ها یا انتخاب شغل و پیشرفت).

۴۸ پرسش عبارت‌های نادرست:

الف) توصیه مربوط به حساسیت نسبت به انتقاد دیگران، این است که در حضور دیگران از نوجوان عیب‌جویی نشود.

ب) نوجوان، یعنی فرد ۱۲ تا ۲۰ ساله، دارای تفکر فرضی است و در موقعیت‌های گوناگون می‌تواند از احتمال‌های مختلف بهره‌بردار.

درست‌نامه

نکته: دخترخاله‌های مینا چون هم‌جنس هستند پس می‌توانند همسان یعنی تک‌تخمکی یا ناهمسان یعنی دوتخمکی باشند.

۴۹ چقدر داد می‌زنی یعنی تفسیر و تعبیر پدیده ← ادراک

- چون دانشجوی روان‌شناسی است به زبان بدن و تغییرات چهره‌ای بیش‌تر توجه می‌کند.

← منبع توجه (اطلاعات موجود در حافظه).

۶۰ پرسش عبارت‌ها:

الف) درست - درست

ب) درست - نادرست (نظریه جنگ تمدن‌ها هانتینگتون، نظریه‌ای که عملیات نظامی قدرت‌های غربی را در مقابله با مقاومت کشورهای غیرغربی توجیه می‌کرد).

ج) درست - نادرست (عقلانیت جهان اسلام، ارزش‌ها و اعتبار روشنگرانه خود را از متن فرهنگ و کنش‌های عاملان نمی‌گیرند و به طور مستقل، کنشگران با استفاده از این معنای عقلانیت به ارزیابی فرهنگ و تاریخ می‌پردازند).

د) درست - نادرست (از خود بیگانگی تاریخی و حقیقی از یک‌دیگر مستقل‌اند).

ه) نادرست (وقتی علوم اجتماعی برای مطالعه هر فرهنگ مجبور باشد که آن فرهنگ را فقط از منظر مردمی که آن را پذیرفته‌اند، ببیند و بررسی کند، امکان مقایسه و دآوری فرهنگ‌ها و ارزش‌ها از دست می‌رود). - درست

۶۱ پیامد جهانی شدن و توسعه ارتباطات ← هویت‌ها به شدت دستخوش تغییر می‌شوند.

پیامد پیدایش فرهنگ فایده‌گرایی ← شکل‌گیری جوامعی که در آن‌ها وضعیت اقتصادی افراد موقعیت اجتماعی آن‌ها را معین می‌کرد.

پیامد انقلاب اسلامی ایران ← شکل‌گیری یا گسترش اندیشه‌های پسامدرن

شناسایی نظم در کنار بی‌نظمی ← آشنایی‌زدایی

پیامد عدم توانایی مطالعه ارزش سیاسی قدرت در قلمرو واقعی ← رویکرد جامعه‌شناسی تفسیری

۶۲ چارچوب حرکت‌های اجتماعی روشنفکران چپ ← ناسیونالیستی و سوسیالیستی و مارکسیستی

مهم‌ترین ارزش اجتماعی نظام سیاسی لیبرال دموکراسی ← آزادی

منابع سه گانه قدرت ← شخصیت با قدرت اقماعی (یعنی توانایی ترغیب یا ایجاد باور) نزدیکی بیش‌تری دارد.

تزلزل فرهنگی ← ترجیح زندگی مجردی بر زندگی خانوادگی

۶۳ زن ← تفاوت اسمی و ثابت

آمریکایی ← هویت ملی انتسابی، اجتماعی، ثابت

اتوبوس ← پدیده اجتماعی

بازداشت ← کنش اجتماعی

۶۴ کارکرد علوم اجتماعی جهان اسلام ← درباره جامعه آرمانی سخن می‌گوید.

ویژگی استعمار نو ← استفاده از کودتای نظامی

ویژگی اقتصاد مقاومتی ← منع خام‌فروشی ثروت‌های طبیعی

ویژگی فرهنگ مطلوب ← عقلانیت و پاسخ به پرسش‌های ثابت و متغیر بشر

۶۵ دانسته‌ها و تجربه‌ها و خلیات ویژه ← جهان ذهنی

جامعه و فرهنگی که در آن زندگی می‌کنیم ← جهان اجتماعی

علوم نافع به علوم ابزاری محدود نمی‌گردد ← جهان اسلام

آدمیان متوجه اهداف دنیوی‌اند ← جهان متجدد

محصول انحراف بشر از فرهنگ توحیدی است ← جهان اساطیری

دورسنامه

«مراحل حل مسئله»

یادآوری: تشخیص مسئله ← به کارگیری راه حل مناسب ← ارزیابی راه حل ← بازبینی و اصلاح راه حل ← انتخاب راه حل های جایگزین.

۷۴ / ۲ روش معلم اول (شروع از آخر) و روش معلم سوم (بارش مغزی) اکتشافی است که هیچ کدام زمان بر نیست. روش حل مسئله معلم دوم، تحلیلی است و نیاز به پردازش عمیق اطلاعات دارد.

بررسی سایر گزینه ها:

(۱) اعتبار روش حل مسئله معلم اول با گذشت زمان متزلزل می شود اما در مورد معلم دوم خیر روش حل مسئله معلم سوم چون اکتشافی است، نیاز به پردازش عمیق اطلاعات ندارد.
(۳) قسمت اول درست است، اما روش معلم دوم زمان بر است، چون تحلیلی است.
(۴) روش حل مسئله معلم دوم نیاز به پردازش عمیق اطلاعات دارد ولی در مورد معلم سوم خیر. روش معلم اول اکتشافی است. پس زمان بر نیست.

دورسنامه

یادآوری: روش های اکتشافی حل مسئله عبارتند از: بارش مغزی، شروع از آخر، کاهش تفاوت وضعیت موجود با وضعیت مطلوب و خرد کردن

بررسی عبارت ها:

عبارت اول: تصمیم گیری عالی ترین و پیچیده ترین فعالیت شناختی انسان است.
عبارت دوم: در تصمیم گیری هر اولوی فرد را به مقصد می رساند.
عبارت سوم و چهارم درست است.
عبارت پنجم: به روش های ثابت و یکنواخت تصمیم گیری افراد، سبک تصمیم گیری می گویند.

۷۶ / ۱ در نظر گرفتن علاقه ← مرحله ۴ تصمیم گیری (ارزیابی پیامدهای هر انتخاب یا اولویت) که مرحله بعد آن اجرای بهترین اولویت (یعنی انتخاب غذای زرشک پلو با مرغ) است.

بررسی سایر گزینه ها:

(۲) مرحله ۱ و ۳ ذکر شده است. (۳) مرحله ۵ و ۷ ذکر شده است.
(۴) مرحله ۲ و ۵ ذکر شده است.

۷۷ / ۳ وقتی فرد مجبور شود از بین دو انتخاب مطلوب یکی را برگزیند برای رفع ناهماهنگی ناشی از تصمیم گیری مزایای آن چه که انتخاب کرده و معایب آن چه که رد کرده است را برمی شمارد.

۷۸ / ۲ اسناد باید ناپایدار و قابل کنترل باشد تا فرد بتواند انگیزه جبران شکست بیش تری برای آن داشته باشد.

بررسی سایر گزینه ها:

۳ گزینه ۱، ۳ و ۴ اسناد پایدار و غیرقابل کنترل است.

نکته: اسناد درونی فقط در صورتی که ناپایدار و قابل کنترل باشد مثل تلاش، کوشش، اراده و مانند این انگیزه جبران شکست را بالا می برد.

بررسی سایر گزینه ها:

۷۹ / ۲ (۱) بلندمدت - بلندمدت - کوتاه مدت (۳) بلندمدت - بلندمدت - بلندمدت (۴) کوتاه مدت - بلندمدت - کوتاه مدت

۸۰ / ۳ سردرد ← جسمانی

عدم قضاوت درست ← شناختی

گریه کردن ← رفتاری

دلشوره ← هیجانی

- دچار توهم شده است زیرا پدیده ای بدون احساس را ادراک کرده است، یعنی صدای برادری که فوت کرده را شنیده است.

- در موقعیت آماده سازی قرار دارد، زیرا ارائه پیشین درک (تبلیغ تلفن همراه)، دریافت بعدی (انتخاب آن برای خرید) را آسان می کند.

دورسنامه

مقایسه:

شنیدن صدا ← احساس
برگرداندن سر به سمت صدا ← توجه
چقدر داد می زنی؟ ← ادراک
شنیدن صدای کسی که فوت کرده ← توهم

۷۰ / ۱ تغذیه قابل قبول در میثم ← درگیری و انگیزندگی ذهنی ← عامل ایجاد تمرکز یا مانع خوگیری

تصویر مدرسه خود را دیده است و زنگ را فشار نمی دهد ← علامت حاضر را از دست داده است. (از دست دادن محرک هدف)
مطالعه بی وقفه توسط هدی ← یکنواختی و ثبات نسبی ← عامل مانع تمرکز یا ایجاد خوگیری.

تصویر مدرسه دیگری غیر از مدرسه خود را دیده است و زنگ را فشار داده است ← علامت غایب را ردیابی کرده است (هشدار کاذب).

دورسنامه

یادآوری:

علامت	ردیابی علامت	ردیابی نشدن علامت
حاضر	اصابت یا تصمیم درست	از دست دادن محرک هدف
غایب	هشدار کاذب	رد درست

۷۱ / ۴ حذف کردن بیت در هنگام خواندن شعر ← خطای حذف کردن یا فراموشی

بررسی سایر گزینه ها:

(۱) حافظه کاذب در اثر خطای اضافه کردن رخ می دهد.
(۲) حافظه کاذب یعنی یادآوری غیرواقعی رویدادی که اتفاق نیفتاده است و فرد به غلط ادعا می کند آن رویداد خاص قبلاً اتفاق افتاده است.
(۳) این گزینه بیانگر خطای اضافه کردن و حافظه کاذب است نه فراموشی و حذف کردن.

۷۲ / ۲ استفاده از مثال های مختلف برای توضیح یک مفهوم ← بسط معنایی

استفاده از مفاهیم متمایز ← تمایزبخشی
استفاده از جدول و نمودار هنگام مطالعه ← استفاده از چند روش حرکتی
توجه به معانی علاوه بر حفظ صرف ← یادگیری عمیق

دورسنامه

نکته: اگر به جای یادگیری عمیق، کاهش یا کنترل اثر تداخل مطالب نیز ذکر می شد، درست بود.

۷۳ / ۱ عبارت اول: قاطعیت در جریان حل مسئله یعنی جدیت در حل مسئله ← مسئله یک فرایند و جریان تحت کنترل است.

عبارت دوم: مقایسه نمرات خود قبل و بعد از به کارگیری روش حل مسئله ← ارزیابی راه حل ← مرحله سوم

عبارت سوم: مسئله مربوط به علوم انسانی است ← خوب تعریف نشده
عبارت چهارم: اثر انتقال تأثیر تجربه گذشته بر حل مسئله است بنابراین در این جا فردی که خیاطی بلد است، جواهردوزی را آسان تر یاد می گیرد.

۸۴ / ۲ ترجمه کلمات مهم: لَنْ يَفْهَمَ: نخواهد فهمید / لَمْ يَنْظُرْ: نگاه نکرد، نگاه نکرده است

دوستنامه

- ۱ لَنْ + مضارع ← مستقبل منفی
مثال: لَنْ تَكْتُبِي: نخواهی نوشت
 ۲ لَمْ + مضارع ← ماضی منفی (ساده یا نقلی)
مثال: لَمْ تَكْتُبِي: ننوشتی، ننوشته‌ای

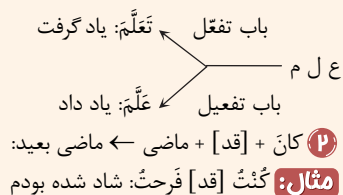
بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) بدون توجه (← بدون این‌که توجه کند، بدون این‌که مورد توجه قرار دهد)، نگاه نکند (← نگاه نکرده است: «لَمْ + مضارع: ماضی منفی»، «هرگز» اضافی است.
 ۳) از زندگی فهم عمیقی نخواهد داشت (← زندگی را به شکل عمیقی نخواهد فهمید، زندگی را عمیقاً نخواهد فهمید)، جز این‌که (← بدون این‌که)، توجه کرده است (← توجه کند، مورد توجه قرار دهد: أَنْ + مضارع: که + مضارع التزامی)
 ۴) هر آن کس که (← کسی که)، ندیده (← نگاه نکرده است: «لَمْ يُشَاهِدْ: ندیده است.»)

۸۵ / ۳ ترجمه کلمات مهم: كَانَ تَعَلَّمَ: یاد گرفته بود، آموخته بود / كَثُرَ: زیادی، بسیاری، فراوانی / لَا يَصِيْرُ: نمی‌شود، نمی‌گردد / وَ إِنِ اتَّبَعَ: حتی اگر تبعیت نمایند (کنند)

دوستنامه

۱ به تفاوت معنایی فعل‌های دارای ریشه یکسان در ثلاثی مزید دقت کنید:

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) یاد می‌داد (← یاد گرفته بود: «وَلَا تَعَلَّمَ» به معنای «یاد گرفتن است»، ثانیاً «كان + ماضی: ماضی بعید»، «تبدیل به» اضافی است، اگر (← حتی اگر، اگرچه)
 ۲) وی بود که آموخت (← آموخته بود)، گویندگان بسیار (← بسیاری گویندگان، بیش‌تر مردم (← بسیاری از مردم)
 ۴) همانا (← که)، نمی‌گرداند (← نمی‌گردد: «لَا يَصِيْرُ: نمی‌گرداند»، اگر (مانند گزینه ۱))

۸۶ / ۱

دوستنامه

۱ لَيْتَ + مضارع ← مضارع التزامی
مثال: لَيْتَكُم تَهْتَدُونَ: کاش شما هدایت شوید
 ۲ فعل‌های ماضی بعد از «لَوْ: اگر» به صورت ماضی (استمراری یا بعید) ترجمه می‌شوند:
مثال: لَوْ سَعَيْتَ نَجَحْتَ: اگر تلاش می‌کردم (تلاش کرده بودم)، موفق می‌شدم (موفق شده بودم)

بررسی سایر گزینه‌ها:

۲ لَيْتَ... تَحُلْ: کاش... حل شوند

زبان عربی

■ مناسب‌ترین گزینه را در جواب برای ترجمه یا مفهوم یا تعریب مشخص کن (۸۹ - ۸۱):

۸۱ / ۱ ترجمه کلمات مهم: أَفْوَاح: دهان‌ها / لَيْسَ: نیست / أَعْلَمُ: داناتر

دوستنامه

در ترجمه اسم تفضیل از «تر، ترین» کمک می‌گیریم:
 أَفْضَلُ: برتر، برترین، أَشْهَرُ: مشهورتر، مشهورترین

بررسی سایر گزینه‌ها:

۲) نبوده (← نیست)، در حالی‌که (← و)، بهتر می‌داند (← داناتر است: «أَعْلَمُ» اسم تفضیل است).
 ۳) زبان‌ها (← دهان‌ها)، بسیار داناست (مانند گزینه ۲)
 ۴) قسمت اول و دوم عبارت جابه‌جا ترجمه شده‌اند که باعث شده مفهوم کمی اشتباه منتقل شود، نبوده (مانند گزینه ۲)، خداست (← خدا)

۸۲ / ۳ ترجمه کلمات مهم: مَا أَجْمَلُ: چه (چقدر) زیباست / أَمَامَ صَعَابِ الدَّهْرِ: در برابر سختی‌های روزگار / كُنِي: تا (برای این‌که) ادامه دهد

دوستنامه

۱ ساختار «مَا أَفْعَلُ» برای تعجب به کار می‌رود:
 مَا أَشْوَأَ الْكَذِبُ: دروغ چه (چقدر) بد است.
 ۲ در ترجمه مفعول مطلق تأکیدی از قید تأکیدی «قطعاً، بی‌شک و ...» و البته در جملات منفی از «اصلاً» کمک می‌گیریم:
 لَا أَشْتَبِلُ أَمَامَ الدَّهْرِ اسْتِسْلَامًا:
 در برابر روزگار قطعاً (اصلاً) تسلیم نمی‌شوم.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) زیباتر است (← چقدر زیباست: «مَا أَجْمَلُ» برای تعجب به کار رفته)، در زمان (← در برابر) و (← تا، برای این‌که)
 ۲) آن‌چه زیباتر است آن است که (مانند گزینه ۱)، «اِشْتِسْلَامًا» به عنوان مفعول مطلق ترجمه نشده، «بتواند» اضافی است.
 ۴) زمان دشواری‌ها در برابر روزگار (← در برابر دشواری‌های روزگار)
 ۸۳ / ۴ ترجمه کلمات مهم: قَدْ تَظَنُّ: گاهی (احتمالاً) گمان می‌کنی، شاید (ممکن است) گمان کنی / لَا نَتِيْجَةَ لَهُ: هیچ نتیجه‌ای ندارد

دوستنامه

۱ قد + مضارع: گاهی / شاید / ممکن است + مضارع
مثال: قَدْ نَذْهَبُ: گاهی می‌رویم، ممکن است (شاید) برویم
 ۲ «لَا»ی نفی جنس + لَ + اسم (یا ضمیر) ← هیچ + عدم مالکیت در زمان حال
مثال: لَا تَقُوْدُ لِي: هیچ پولی ندارم.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) سبب... است (← سبب می‌شود)، چون اسم و خبر «لَا»ی نفی جنس (به ترتیب «نتیجه، لَهُ» قبل از «إِلَّا» آمده‌اند، نمی‌توانیم جمله را مثبت و با «فقط» ترجمه کنیم.
 ۲) گمان کرده‌ای (← ممکن است گمان کنی)، «شاید» اضافی است، نتیجه‌ای ندارد (← هیچ نتیجه‌ای ندارد: «لَا»ی نفی جنس معنای «هیچ» را می‌رساند)
 ۳) «است که» اضافی می‌باشد، «في الحياة» در جای نامناسبی از ترجمه آمده.

ترجمه گزینه‌ها:

- (۱) عناصری‌اند که در سلامتی اهمیتی یکسان دارند.
 (۲) مثال‌هایی پراکنده برای یک اندیشه هستند.
 (۳) دلایل کامل‌کننده‌اند که یک تعریف را برای سلامتی پشتیبانی می‌کنند.
 (۴) مراحل پیشرفت (تکامل) برای مفهوم سلامتی‌اند.
 توضیح: هر چند همه گزینه‌ها به نوعی صحیح‌اند، اما گزینه (۳) دقیق‌تر است.
۹۲ / ۲ ترجمه عبارت سؤال: «گزینه‌ای را مشخص کن که مفهومش در متن ذکر نشده است.»

ترجمه و بررسی گزینه‌ها:

- (۱) بهترین کارها میانه‌ترین آن‌هاست. (مفهوم اعتدال و میانه‌روی در متن ذکر شده).
 (۲) مفهوم مثل فارسی این است که موقعیت‌های بهتر و بیش‌تر مسئولیت بیش‌تری می‌آورند که در متن اشاره‌ای به این موضوع نشده.
 (۳) عقل سالم در بدن سالم است. (مفهومش به شکل آشکاری در متن آمده).
 (۴) مفهوم مثل فارسی این است که یک کار بد، می‌تواند به نتایج بسیار بزرگ و بدتری بینجامد. در متن هم گفته شده که عدم اهمیت به خواب، غذا و ورزش، می‌تواند منجر به بیماری‌های جسمی و روانی شوند.
■ گزینه نادرست را در اعراب و تحلیل صرفی مشخص کن (۹۳ و ۹۴):

۹۳ / ۱ المَرِیض ← المَرَض

نکته: المَرَض (بیماری) جمع ← الأمراض

المَرِیض (بیمار) جمع ← المَرَضِی

۹۴ / ۳ المضارع الإخباری ← المضارع الالتزامی

- نکته:** حرف «أَنْ» که معنای مضارع را به مضارع التزامی تغییر می‌دهد: یَلْتَزِمُ: پایبند می‌شود (مضارع اخباری)
 أَنْ یَلْتَزِمَ: که پایبند شود (مضارع التزامی)
■ گزینه مناسب را در پاسخ سؤالات زیر مشخص کن (۹۵ - ۹۵):

۹۵ / ۴ «تَنَوُّع» (مصدر باب «تَفَعُّل») و «الِاسْتِثْقَار» (مصدر باب «اِسْتِفْعَال») صحیح‌اند.

۹۶ / ۱

درسنامه

۱ خبر، کلمه‌ای است که پس از مبتدا می‌آید و معنای آن را کامل می‌کند و از جمله قابل حذف نیست، طبق کتاب درسی خبر دو نوع است:
 الف) اسم: اللَّهُ عَلِيٌّ: خداوند داناست.

فَیْر (اسم)

ب) فعل: اللَّهُ يَعْلَمُ كُلَّ شَيْءٍ: خداوند هر چیزی را می‌داند.

فَیْر (فعل)

تذکر: برای پیدا کردن خبر حتماً به معنای جمله دقت کنید. غالباً اگر «الَّذِي، الَّتِي، الَّذَيْنِ»، مبتدا باشند، فعل پس از آن‌ها خبر نیست:
 الَّذِي يَذْهَبُ إِلَى الصَّفِّ مُعَلِّمًا:

مبتدا

فَیْر

کسی که به کلاس می‌رود، معلّم ماست.

معنای «الَّذِي» با «معلّم» کامل شده نه با «يَذْهَبُ»!

۲ فعل مجهول فعلی است که فاعلش حذف شده: فعل‌های مجهول را به شکل سریع این‌گونه شناسایی می‌کنیم:

الف) ماضی مجهول: ۱ (شروع) / ۲ (عین الفعل)

مثال: أنزل: نازل شد

ب) مضارع مجهول: ۱ (شروع) / ۲ (عین الفعل)

مثال: یُسَمَّعُ: شنیده می‌شود

(۳) مصیر ← سرنوشت

(۴) لو لم یکن ← اگر نبود

۸۷ / ۲

درسنامه

در ترجمه اسم مبالغه (که بر بسیاری صفت دلالت دارد) از لفظ «بسیار» کمک می‌گیریم:
 عَفَّار: بسیار آمرزنده / فَهَامَة: بسیار فهمیده

الضَّارُّ
 ↳ بردبار ✖
 ↳ بسیار بردبار ✔

۸۸ / ۴ بررسی سایر گزینه‌ها:

- (۱) ثمانون ثلاثة (← ثمانية و ثلاثون)، در اعداد دورقمی ابتدا یکان را می‌نویسیم بعد دهگان را، أربعة امتحانات (← الامتحان الرابع) «چهارمین» عدد ترتیبی است.
 (۲) ثلاثون و ثمانية (← ثمانية و ثلاثون؛ شازکوا) (← شازکوا)، الامتحان الأربع (مانند گزینه (۱))

(۳) مِنْ (فی)، الإمتحان الأربع (← الإمتحان الرابع)

۸۹ / ۳ ترجمه عبارت سؤال: «چه بسا سخنی که به صاحبش می‌گوید: من را رها کن» مفهوم ← باید بسیار مراقب زبان بود.

بررسی گزینه‌ها:

- (۱) ترجمه: «حرف، حرف را می‌کشد.» ← مفهوم حرف، حرف می‌آورد.
 (۲) مفهوم ← مجازات شدن فردی بی‌گناه
 (۳) مفهوم ← مشابه عبارت سؤال
 (۴) مفهوم ← نکوهش سخن‌چینی
■ متن زیر را با دقت بخوان، سپس متناسب با آن به سؤال‌های زیر پاسخ بده (۹۴ - ۹۵):

سلامتی انسان محدود به سالم بودن اعضای بدنش از بیماری‌های آشکار نیست؛ بلکه شامل تعادل میان جنبه‌های جسمی، روانی و ذهنی [نیز] هست. پژوهش‌های جدید ثابت کرده‌اند که کمی خواب تأثیر زیادی بر توانایی سیستم ایمنی و اندیشیدن می‌گذارد. هم‌چنین زیاده‌روی در خوردن غذاهای فرآوری‌شده گاهی سبب برخی مشکلات سلامتی در بدن می‌شود. همان‌طور که انجام ورزش به شکل منظم به بهبود گردش خون و افزایش نشاط و فعالیت بدن کمک می‌کند. پس انسان باید برای حفظ سلامتی خود به یک سبک زندگی سالم پایبند باشد و می‌بینیم که حفظ سلامتی نیازمند آگاهی و میانه‌روی در زندگی است.

۹۰ / ۴ ترجمه و بررسی گزینه‌ها:

- (۱) سلامتی بدن فقط به غذا و خواب ربط دارد. (متن صراحتاً ورزش را هم بیان کرده)
 (۲) عقل و بدن به شکل جدا کار می‌کنند. (اتفاقاً متن گفته بر هم تأثیرگذارند).
 (۳) سلامتی به معنای نبود بیماری‌های جسمی است. (در ابتدای متن صراحتاً آمده که سلامتی شامل روان و ذهن هم هست).
 (۴) سلامتی تحت تأثیر عادات‌های تکراری است. (طبق متن صحیح است).
۹۱ / ۳ ترجمه عبارت سؤال: «دقیق‌ترین را برای ارتباط میان خواب و غذا و ورزش در متن مشخص کن.» آن‌ها...:

ترجمه و بررسی گزینه‌ها:

(۱) «کسی که خودش را گرامی نمی‌دارد، میان مردم مورد احترام واقع نمی‌شود.»

«لَا يُحْتَرَمُ» خبر و فعل مجهول است و طبیعتاً فاعل ندارد.

(۲) «ساکنان هندوراس، ابر سیاهی را در آسمان می‌بینند.» «يَلَا حِطُونَ» خبر و فعل معلوم است.

(۳) «آموزگاران کارهایشان را ادامه می‌دهند در حالی که خسته نمی‌شوند.» «يُؤَاصِلُونَ» خبر و خبر معلوم (برای «المُعَلِّمُونَ») و «لَا يَتَّعِبُونَ» خبر و فعل معلوم (برای «هُمْ») است.

(۴) «هر بانمکی را، [او را] وصف کردم همان‌طور که دوست داری و خشنود می‌شوی.» «وَصَفْتُ» خبر و فعل معلوم است.

۳ / ۹۷

دورسنامه

حرف «لِـ» در همراهی با فعل مضارع به دو معنا به کار می‌رود:

الف) باید: لِأَذْهَبْ: باید بروم، لِتَذْهَبُوا: باید بروند

در این حالت فعل مضارع مجزوم می‌شود:

لِـ ← اِ
حذف «ن»
به جز جمع مؤنث

ب) تا، برای این‌که: لِأَذْهَبْ: تا بروم، لِتَذْهَبِي: برای این‌که بروی

در این حالت فعل مضارع، منصوب می‌شود:

لِـ ← اِ
حذف «ن»
به جز جمع مؤنث

ترجمه گزینه‌ها:

(۱) باید سریع‌تر به ورزشگاه برسیم؛ چون‌که مسابقه نزدیک است که شروع شود.

(۲) آن‌ها در ورزشگاه حاضر شدند تا تیم محبوبشان را تشویق کنند.

(۳) برای این‌که سریع‌تر به خوزستان برسیم، با هواپیما رفتیم.

(۴) برای این‌که تیم برنده‌شان را در ورزشگاه تشویق کنند، از جایشان برخاستند.

۲ / ۱۰۰

دورسنامه

حال معادل قید حالت در فارسی است و در عربی به دو شکل می‌آید:

۱ اسم: که یک اسم نکره، دارای یکی از علامت‌های نصب «تِـ يَنْ» (منصوب) و ساختار و معنای وصفی است.

یعنی به صورت اسم فاعل، اسم مفعول یا بر وزن‌های «فَعِيل، فَعُول، فَعِل، فَعْل».

تذکر: مصدرها نمی‌توانند حال بشوند.

در گزینه (۲) «خَوْفًا» مصدر است و نمی‌تواند حال شود.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) جمله حالیه داریم. (وَ + مبتدا + خبر از نوع اسم)

(۳) حال از نوع اسم داریم. (به صورت مثنای مذکر آمده و صحیح است؛ چون صاحب حال ضمیر متکلم مع‌الغیر «نا» است که برای مذکر و مؤنث و مثنی و جمع یکسان به کار می‌رود.

(۴) جمله حالیه داریم. (وَ + مبتدا + خبر از نوع فعل)

دورسنامه

۱ شرطی: مَا تَزْرَعُ فِي الدُّنْيَا تَحْصُدُ فِي الْآخِرَةِ:

هرچه در دنیا بکاری، در آخرت درو می‌کنی.

۲ استفهامی: مَا ذَلِكَ فِي يَدِكَ؟

آن چیست در دست؟

۳ نفی (ماضی و به ندرت مضارع):

مَا قَطَعْتُ: نبریدم، مَا أَقْطَعُ: نمی‌برم

۴ موصول: الْعِلْمُ مَا يُتَذَكَّرُ مِنَ الظُّلْمَةِ: علم چیزی است که تو را از تاریکی می‌رهاند.

۵ ما مِنْ: مَا مِنْ فَلَاحٍ إِلَّا وَهُوَ يَعْمَلُ فِي الْمَزْرَعَةِ:

هیچ کشاورزی نیست جز این‌که او در مزرعه کار می‌کند.

ترجمه و بررسی گزینه‌ها:

(۱) هیچ دانش‌آموزی نیست جز این‌که او دوست دارد که در درس‌هایش موفق شود. («ما مِنْ» به کار رفته.)

(۲) آن‌چه به آن احتیاج دارم، اتاقی بزرگ برای انجام کارهایم است. («موصول» به کار رفته.)

۱۰۵/۲

درسنامه

تاریخ‌های عمومی

تاریخ‌نگاری عمومی یکی از شاخه‌های تاریخ‌نگاری در ایران است که از قرن سوم هجری قمری آغاز شد و تا اواخر عصر قاجار تداوم یافت. مؤلفان این دسته از آثار، نگارش تاریخ جهان را از آفرینش عالم آغاز می‌کردند و سپس به شرح زندگی حضرت آدم و دیگر پیامبران می‌پرداختند. پس از آن، تاریخ اساطیری ایران را از کیومرث آغاز و به پایان دوره ساسانیان ختم می‌کردند. در ادامه، رویدادهای تاریخ اسلام و سلسله‌های ایرانی را تا زمان حیات خود ثبت و ضبط می‌کردند. از مهم‌ترین و مشهورترین تاریخ‌های عمومی می‌توان به تاریخ طبری تألیف محمدبن جریر طبری (۲۲۴ - ۳۱۰ ق) اشاره کرد.

توجه: تاریخ بلعیمی، خلاصه تاریخ طبری و به زبان فارسی است.

تاریخ‌های سلسله‌ای

یکی دیگر از گونه‌های تاریخ‌نگاری که در دوره اسلامی در ایران رواج یافت، تاریخ‌های سلسله‌ای بود. فرمانروایان بزرگ و کوچک، به منظور ثبت و ضبط رویدادهای دوران خود، معمولاً ادیبان و دانشمندان را تشویق و مأمور به تدوین این رویدادها می‌کردند. بعدها با گسترش تاریخ‌نویسی سلسله‌ای در میان سلسله‌های محلی، این نوع تاریخ‌نویسی با تاریخ‌نویسی محلی پیوستگی یافت. کتاب تاریخ بیهقی اثر ابوالفضل بیهقی در تاریخ غزنویان از مشهورترین تاریخ‌های سلسله‌ای است.

تک‌نگاری

این نوع تاریخ‌نگاری از دوره تیموریان به بعد مرسوم شد. در این نوع تاریخ‌نگاری، مؤلفان عموماً به اشاره فرمانروا، تاریخ زندگی او را به صورت متمرکز و ویژه، توصیف و ثبت و ضبط می‌کردند. از مشهورترین تک‌نگاری‌ها می‌توان به عجائب‌المقدور فی نوائب تیمور (زندگی شگفت‌آور تیمور) تألیف ابن‌عرب‌شاه درباره تیمور اشاره کرد.

توجه: تیمور گورکانی در قرن هشتم هجری می‌زیسته است.

۱۰۶/۱ ب ← الف ← ج

الف) شاهنامه دموت مربوط به عصر ایلخانان مغول است.

ب) فارابی (۲۵۷ - ۳۳۸ ق) فلسفه مشایی را تدوین و پایه‌گذاری کرده است.

ج) کتاب «احسن‌التواریخ» در عصر صفوی تألیف شده است.

۱۰۷/۲ الف) سکونت بخش عمده جمعیت در روستاها ← سلجوقیان و

غزنویان / در مورد سامانیان در کتاب اشاره‌ای نشده است.

ب) مخالفت مقامات حکومتی با یک فرقه مذهبی خاص ← سلجوقیان و

غزنویان (در مورد سامانیان در کتاب اشاره‌ای نشده است). هم سلجوقیان و هم

غزنویان با اسماعیلیان درگیر بودند.

ج) کسب مشروعیت و قدرت از خلیفه عباسی ← سامانیان، سلجوقیان و غزنویان

د) رونق و توسعه تجارت ← سامانیان و سلجوقیان / کتاب اشاره‌ای به غزنویان

نکرده است.

۱۰۸/۲ بررسی عبارت‌ها:

الف) نادرست: عبدالله بن ابی پس از پیروزی مسلمانان در جنگ بدر (سال دوم هجرت) اظهار مسلمانی کرد.

ب) درست: یکی از اقداماتی که به دستور عبدالملک مروان (خلیفه اموی) انجام شد، برگرداندن خط و زبان دیوان حکومت اسلامی از فارسی به عربی بود که تا قرن‌ها ادامه یافت. در عصر سلجوقی، رسماً زبان دستگاه اداری از عربی به فارسی تغییر یافت.

تاریخ

۱۰۱/۳ الف) بلاش یکم از فرمانروایان اشکانی، دستور داد متون پراکنده

اوستا گردآوری شود.

ب) فارسی باستان، نیای زبان فارسی امروزی و زبان قوم پارس بوده و در دوره هخامنشی به آن سخن می‌گفته‌اند.

محتوای سنگ‌نوشته‌های بیستون و تخت جمشید نشان می‌دهند که گاه‌شماری خورشیدی - قمری بابلی در قلمرو هخامنشیان رواج داشته است، اما ماه‌ها براساس فرهنگ و آیین ایرانی نامگذاری شده بودند. در دوره اشکانیان، گاه‌شماری‌های بابلی، سلوکی و اوستایی متداول بود.

۱۰۲/۴

درسنامه

تمدن‌های باستانی در یونان

تمدن مینوسی: در پی کاوش‌های باستان‌شناختی در اوایل قرن بیستم،

آثار تمدنی کهن در جزیره کرت در جنوب یونان کشف شد. این تمدن به دلیل انتساب به مینوس، شاه افسانه‌ای آن جزیره، تمدن مینوسی نامیده شد. مینوسی‌ان قرن‌ها پیش از مهاجرت اقوام هند و اروپایی به یونان، شهرهای خود را پایه‌گذاری کرده بودند. آنان قومی دریانورد بودند و با مصر و دیگر مناطق هم‌جوار خود، روابط بازرگانی داشتند. بقایای کاخ‌های مینوسی‌ان، حکایت از قدرت، رفاه و معماری پیشرفته آنان دارد. به احتمال زیاد، تمدن مینوسی در اثر کشمکش با اقوام مهاجر از بین رفته است.

تمدن میسنی: در حدود ۲۰۰۰ ق.م طایفه‌های بیابانگردی از دشت‌های اروپای شرقی به شبه‌جزیره یونان آمدند. این طایفه‌ها به تدریج و احتمالاً تحت تأثیر تمدن مینوسی، شهرهایی را بر پا کردند که مهم‌ترین آن‌ها میسن نام داشت. به همین دلیل اولین دوره تمدن یونان را عصر میسنی می‌گویند.

توجه: تمدن میسن به دلیل رقابت شهرها و جنگ‌های داخلی ضعیف شده و از ۱۱۰۰ تا حدود ۸۰۰ ق.م یونان دچار چنان انحطاطی شد که مورخان آن را «عصر تاریکی» نامیده‌اند.

۱۰۳/۲ تنها عبارت «ب» نادرست است.

بررسی عبارت نادرست:

ب) حکومت ماد در زمان فرمانروایی هئوخشتر، سومین پادشاه مادی به اوج قدرت رسید. او نخست با تشکیل سپاه منظم و کارآمدی از قبایل مختلف ماد، پارس و ...، قدرت خود را بر مناطق وسیعی از ایران تثبیت کرد. هئوخشتر سپس با حکومت بابل، علیه آشور متحد شد و به حاکمیت آشوریان پایان داد. در پی این موفقیت نظامی، قلمرو ماد به شمال بین‌النهرین و بخش‌های وسیعی از آسیای صغیر گسترش یافت.

۱۰۴/۱ بررسی عبارت‌ها:

الف) درست: در ارتش هخامنشی به‌جز پارسی‌ها، دیگر اقوام ایرانی و غیرایرانی نیز حضور داشتند.

ب) درست: نبرد دریایی ماراتن در زمان داریوش اول هخامنشی و آتنی‌ها روی داد. در عصر هخامنشی، فرماندهی ناوهای جنگی را پارسیان و مادها عهده‌دار بودند.

ج) نادرست: منظور از اسواران در عصر ساسانی، سواره‌نظام سنگین اسلحه زره‌پوش است.

د) نادرست: جنگ حرّان میان سورنا (سردار شجاع اشکانی) و کراسوس رومی رخ داد.

بررسی عبارت‌ها:

(الف) نادرست: امیرکبیر به دنبال آموزش علوم مختلف و فنون جدید به دانشجویان ایرانی، در داخل کشور بود. امیرکبیر قصد داشت تا آموزش دانشجو در داخل کشور را جایگزین فرستادن آن‌ها به خارج کند.

(ب) نادرست: بریگاد قزاق در عصر ناصری تشکیل شد.

(ج) درست: افغانستان، هرات و بخش‌هایی از سیستان و بلوچستان در دوره ناصری از ایران جدا شد.

(د) درست: امیرکبیر تلاش‌های زیادی برای احیای صنایع دستی ایران صورت داد اما با کشته شدن او، این تلاش‌ها پیگیری نشد. حکومت‌های بی‌تدبیر و وابسته در ایران اجازه دادند تا شرکت‌ها، مستشاران و محصولات اروپایی به صورت بی‌برنامه وارد کشور شوند.

۱۱۳ / بررسی گزینه‌ها:

(۱) درست: دور اول جنگ‌های ایران و روسیه در سال (۱۲۱۸ ق / ۱۸۰۳ م) آغاز و با انعقاد قرارداد گلستان (۱۲۲۸ ق / ۱۸۱۳ م) پایان یافت.

در زمان فتحعلی شاه، ناپلئون بناپارت در رقابت با انگلستان توجه ویژه‌ای به ایران نشان داد. از این رو، نمایندگان او یکی پس از دیگری راهی دربار قاجار شدند. فتحعلی شاه که درگیر جنگ با روسیه بود و به متحد قدرتمندی نیاز داشت، از پیشنهاد امپراتور فرانسه استقبال کرد و در نهایت عهدنامه‌فین‌کشتاین (۱۲۲۲ ق / ۱۸۰۷ م) بین دو کشور بسته شد.

پس از آن، هیئتی نظامی از فرانسه برای تعلیم و تجهیز سپاه به ایران آمد و در مدت کوتاهی اقدامات مفیدی در این زمینه انجام شد.

(۲) نادرست: سید ضیاءالدین طباطبایی سال‌ها پیش از نخست‌وزیری رضاخان، استعفا داد و به اروپا رفت.

(۳) نادرست: نازی‌ها هرگز موفق نشدند وارد انگلستان شوند.

(۴) نادرست: دکتر مصدق پس از پیروزی در دادگاه لاهه، از انگلستان خواست که بدهی‌های شرکت نفت و خسارت‌های ناشی از تأخیر و غیره را بپردازد و چون دولت انگلیس، این تقاضا را نپذیرفت، اقدام به قطع رابطه سیاسی با لندن کرد.

توجه:

مروان بن محمد اموی، آخرین فرمانروای اموی بود.

(ج) نادرست: شهر سلطانیه توسط غازان خان مغول (سال‌ها پس از هولاکوخان) ساخته شد.

(د) درست: کمال‌الدین بهزاد از نگارگران مشهور عصر تیموری بود. شاه اسماعیل پس از فتح هرات، او را با خود به تبریز برد و به ریاست کتابخانه دربار تبریز منصوب کرد.

۱۰۹ / بررسی عبارت‌ها:

(الف) آن‌چه که حکومت صفوی را نابود کرد، در واقع یک شورش داخلی (شورش طوایف افغان قندهار) بود نه یک تهاجم خارجی زیرا قندهار بخشی از قلمرو صفوی به شمار می‌رفت. (نادرستی گزینه (۱))

(ب) حکومت ساسانی، دین زرتشتی را دین رسمی ایران اعلام کرد و شاه اسماعیل صفوی نیز پس از تاج‌گذاری در تبریز، مذهب شیعه دوازده امامی را رسمی اعلام کرد. (درستی گزینه (۴))

(ج) هخامنشیان برای نخستین بار، نیروی دریایی تأسیس کردند. (نادرستی گزینه (۲))

(د) آثار نقره‌ای عهد ساسانی که با مهارت و ظرافت ساخته شده‌اند، از شهرت فراوانی برخوردارند. یکی از هنرهای ممتاز و برجسته عصر صفویان، هنر فلزکاری بود. (نادرستی گزینه (۳))

۱۱۰ / ۴

به نظر بسیاری از مورخان، شهادت شیخ فضل‌الله نوری، یکی از فجیع‌ترین اعمال مشروطه‌خواهان بود. عده‌ای اعدام او را انتقام استعمار از روحانیت ایران برای جبران شکست در نهضت تحریم تنباکو و پیشگیری از تکرار مقاومت‌های مشابه آن می‌دانند.

۱۱۱ / ۲

قیام ۱۹ دی ۱۳۵۶ در واکنش به انتشار مقاله توهین‌آمیز علیه امام خمینی (ره) در روزنامه اطلاعات در زمان نخست‌وزیر جمشید آموزگار صورت گرفت.

بررسی عبارت‌ها:

(الف) مرگ مشکوک دکتر شریعتی ← خرداد ۱۳۵۶

(ب) انتشار مقاله توهین‌آمیز علیه امام خمینی (ره) ← ۱۷ دی ۱۳۵۶

(ج) اسکان امام خمینی (ره) در نوفل لوشاتو ← ۱۴ مهر ۱۳۵۷ تا ۱۲ بهمن ۱۳۵۷

(د) انتصاب ارتشبد اژه‌اری به نخست‌وزیری و اعلام حکومت نظامی توسط او ← آبان ۱۳۵۷ تا اواخر دی ۱۳۵۷

۱۱۲ / ۳

درسنامه

امیرکبیر

پس از مرگ محمدشاه، ولیعهد او، ناصرالدین میرزا، با درایت میرزا تقی‌خان فراهانی بر تخت شاهی نشست. ناصرالدین شاه جوان در آغاز سلطنتش، میرزا تقی‌خان را با لقب امیرکبیر به مقام صدراعظمی برگزید و به او در اداره امور کشور، اختیار تام بخشید. امیرکبیر که تربیت‌یافته قائم‌مقام بود، با استفاده از تجربه‌های سیاسی ارزشمند خود، علاوه بر سامان دادن به اوضاع کشور، برنامه منسجمی را برای اصلاح امور سیاسی و اقتصادی کشور تهیه کرد و بخشی از آن را به اجرا درآورد.

از جمله برنامه‌های اصلاحی امیرکبیر می‌توان به این موارد اشاره کرد: تنظیم امور اداری و مالیاتی، نشر روزنامه، ایجاد مدرسه دارالفنون، جلوگیری از دخالت عناصر خارجی در امور داخلی ایران و تلاش در جهت استقلال اقتصادی کشور. امیرکبیر نیز با توطئه و دسیسه مخالفان داخلی و خارجی به سرنوشت قائم‌مقام دچار شد و اصلاحاتش به نتیجه مطلوب نرسید.

جغرافیا

(۲) درست: کشورهای دارای نظام سیاسی تک‌ساخت (یکپارچه) واحدهای سیاسی کوچک‌تر (ب) دارای اختیارات محدودی هستند که از سوی دولت مرکزی به آن‌ها داده شده و آن‌ها قوانین و تصمیمات دولت مرکزی را اجرا می‌کنند.
(۳) نادرست: در کشورهای دارای نظام سیاسی فدرال (همانند استرالیا)، ایالت‌ها (ب) به لحاظ سیاست خارجی تابع دولت مرکزی هستند.
(۴) نادرست: چنان‌چه «الف» شهرستان باشد، «ب» بخش است و توسط بخشدار اداره می‌شود.

۱۱۸/۳ شکل «الف» ← کم‌فشار

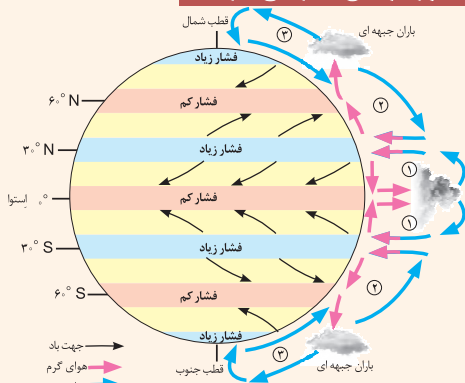
شکل «ب» ← پرفشار

بررسی گزینه‌ها:

(۱) نادرست: در منطقه جنب حاره (اطراف مدارهای رأس‌السرطان و رأس‌الجدی) فشار هوا زیاد است.
(۲) نادرست: ناحیه قطبی (سرد) و منطقه جنب حاره (گرم) از مراکز پرفشار زمین هستند. ناحیه حاره‌ای یا استوایی (گرم) و منطقه معتدله نیز از مراکز کم‌فشار زمین هستند.
توجه: ارتباط خاصی میان دمای هوا و فشار هوا وجود ندارد.
(۳) درست: هوا همیشه از جایی که فشار بیش‌تری وجود دارد به سمت جایی که فشار کم‌تری دارد، جریان می‌یابد و به این ترتیب باد به وجود می‌آید.
(۴) نادرست: در نواحی پرفشار، فرونشینی هوا مانع صعود هوا و در نتیجه، بارش می‌شود.

دورسنانه

کمربندهای فشار و گردش عمومی هوا

در ناحیه استوا به دلیل زاویه مستقیم تابش و گرمای همیشگی، یک کانون کم‌فشار ایجاد می‌شود. قطب‌ها، به عکس، به دلیل سردی فوق‌العاده هوا مراکز پرفشار هستند. اما در بین این دو ناحیه، دو مرکز کم‌فشار و پرفشار دیگر مشاهده می‌کنیم که بر اثر صعود و نزول هوا ایجاد شده‌اند.

در ناحیه حاره‌ای (از استوا تا مدارات ۲۷° تا ۳۳° شمالی و جنوبی)، هوای گرم به سمت بالا صعود می‌کند و با بالا رفتن سرد می‌شود و رطوبت خود را به صورت باران فرو می‌ریزد. در مناطق استوایی، هر روز عصر باران‌های تند و رعد و برق مشاهده می‌شود. هوای سرد شده در نواحی فوقانی استوا به سمت عرض‌های بالاتر حرکت می‌کند و تحت تأثیر نیروی کوریولیس دچار انحراف می‌شود. در منطقه جنب حاره (اطراف مدار رأس‌السرطان و رأس‌الجدی تا مرز منطقه معتدله شمالی و جنوبی) سرد و سنگین می‌شود و فرو می‌نشیند و مراکز فشار زیاد جنب استوایی را به وجود می‌آورد.

در ناحیه معتدله (۵° تا ۳۳° شمالی و جنوبی) حوالی عرض جغرافیایی ۶۰ درجه، دوباره بر اثر صعود هوا منطقه فشار کم ایجاد می‌شود. البته این صعود تحت تأثیر توده هوایی است که از سمت قطب به طرف آن حرکت می‌کند و هوای نسبتاً گرم‌تر را به سمت بالا می‌راند. هر چند در این منطقه به دلیل وسعت خشکی‌ها در نیمکره شمالی و وسعت آب‌ها در نیمکره جنوبی تغییراتی در فشار مناطق بروز می‌کند.

این جابه‌جایی توده‌های هوا بین کمربندهای فشار، موجب وزش بادهای مختلف در سطح کره زمین و تغییرات آب و هوایی می‌شود.

۱۱۴/۲ آب و هواشناسی: این علم به عنوان شاخه‌ای از جغرافیای طبیعی، تأثیر عناصر و اصول هواشناسی (مانند دما، ارتفاع، میزان بارش، زاویه تابش خورشید، فشار هوا) و همچنین روابط میان آن‌ها را بر مکان و زندگی انسان (مانند نوع مصالح ساختمانی، منابع آب، فعالیت‌های اقتصادی، جاذبه‌های گردشگری و ...) مورد بررسی قرار می‌دهد.

بررسی عبارت‌ها:

الف) اصل هواشناسی

ب) تأثیر اصل هواشناسی بر فعالیت اقتصادی

ج) تأثیر عناصر هواشناسی بر نوع فعالیت اقتصادی

د) اصل هواشناسی

۱۱۵/۴

دورسنانه

طرح سؤال و بیان مسئله

پژوهشگر برای دستیابی به شناخت و آگاهی از مسئله‌ای که در ذهنش پدید آمده است، ابتدا باید مسئله خود را به صورت واضح و روشن بیان کند. بهتر است صورت مسئله را به شکل سؤال نوشته و از عبارات خبری یا جملات کلی و نامعلوم جلوگیری شود. در این مرحله، پژوهشگر از خود می‌پرسد انجام این پژوهش چه اهمیتی دارد؟ نکته مورد توجه در این مرحله، این است که پژوهشگر باید پژوهش دیگران را مورد بررسی قرار دهد؛ به عبارت دیگر، مطالعه سابقه، پیشینه مسئله و نتایج پژوهش دیگران، مورد نیاز پژوهشگر است. او با این کار نسبت به موضوع، اطلاعات بیش‌تری پیدا می‌کند و مهم‌تر از همه، پی می‌برد سؤالی که برایش پیش آمده قبلاً پاسخ داده شده است یا خیر.

چون عبارت داده‌شده به میزان استفاده از مترو در میان ساکنان شهر تهران اشاره دارد، مرتبط‌ترین گزینه با آن را می‌توان گزینه (۴) دانست.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) این گزینه به دلیل کلی بودن می‌تواند شاخص‌ها و ملاک‌های زیادی را دربر بگیرد.
(۲) عبارت صورت سؤال به موضوع آلودگی هوا اشاره‌ای ندارد.
(۳) این گزینه هم کلی و نامعلوم است.

۱۱۶/۳ الف) منطقه کوهستانی آذربایجان

توجه: در قله بعضی از کوه‌های آتشفشانی (مانند سبلان) دریاچه‌های کوچکی وجود دارند که آب آن‌ها از ذوب برف‌ها تأمین می‌شود. اما به دلیل سرمای ناشی از ارتفاع اغلب مواقع سال، یخ‌بسته است.

ب) منطقه کوهستانی شرق و جنوب شرقی

توجه: توده هوای مرطوب موسمی: برخی سال‌ها در دوره گرم از اقیانوس هند از سمت جنوب شرق به ایران نفوذ و موجب باران‌های سیلابی در جنوب شرق ایران می‌شود.

بررسی گزینه‌ها:

(۱) نادرست: نام دیگر ارسباران، قره‌داغ است.

(۲) نادرست: منطقه کوهستانی مرکزی، مساحتی بین کوه جغتای، گردنه آوج و کوه خضر زنده را دربر می‌گیرد.

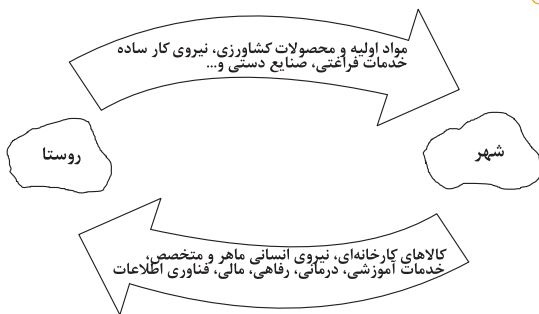
(۳) درست: کوهستان‌های تالش، منطقه کوهستانی آذربایجان را از کناره‌های دریای خزر جدا کرده است.

(۴) نادرست: گنبد‌های نمکی از پدیده‌های طبیعی منطقه کوهستانی زاگرس است.

۱۱۷/۲ **بررسی گزینه‌ها:**

(۱) نادرست: چنان‌چه «الف» خوره (استان) باشد، «ب» شهرستان است که توسط فرماندار اداره می‌شود.

۱۲۲ | ۲

از دیرباز شهر و روستا با یکدیگر وابستگی و روابط متقابل داشته‌اند اما نوع و چگونگی روابط شهر و روستا در زمان‌های مختلف و در نواحی مختلف جهان، متفاوت بوده است.

روابط شهر و روستا را می‌توان از جنبه‌های مختلف اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی مطالعه کرد. مبادله نابرابر بین شهر و روستا سبب می‌شود شهر محل انباشت سرمایه، تولید کالاهای کارخانه‌ای و تمرکز فعالیت‌های اقتصادی باشد. **توجه:** متداول‌ترین ملاک تشخیص شهر و روستا، ملاک جمعیتی است.

دورسنانه

طبقه‌بندی فعالیت‌های اقتصادی

۱. **فعالیت‌های نوع اول:** به فعالیت‌هایی گفته می‌شود که با استخراج و به دست آوردن مواد خام یا محصول از زمین یا دریا سروکار دارند؛ مانند کشاورزی، زراعت، دامپروری، صید ماهی، جنگل‌داری و استخراج معدن.
۲. **فعالیت‌های نوع دوم:** شامل فعالیت‌هایی است که طی آن‌ها منابع و مواد اولیه در کارخانه‌ها تغییر شکل می‌یابند و به کالا تبدیل می‌شوند؛ مانند تولید انواع کالاهایی که در زندگی روزانه از آن‌ها استفاده می‌کنیم. (صنعت)
۳. **فعالیت‌های نوع سوم:** به فعالیت‌هایی گفته می‌شود که در فرآیند آن‌ها خدماتی به دیگران ارائه می‌شود؛ مانند حمل و نقل، بانکداری، امور پزشکی و درمانی، امور آموزشی، قضایی، خرید و فروش، تجارت و مانند آن. (خدمات)
۴. **فعالیت‌های نوع چهارم:** بخشی از فعالیت‌های اقتصادی که فراهم‌کننده خدمات مربوط به جمع‌آوری و پردازش اطلاعات و فناوری‌های اطلاعاتی و ارتباطی (ICT) و پژوهش و تحقیق و توسعه است.

۱۲۳ | ۳

جغرافیای حمل و نقل، شاخه‌ای از دانش جغرافیاست که جابه‌جایی انسان، بار و اطلاعات را در سطح زمین مطالعه می‌کند و به بررسی الگوهای پراکندگی و شیوه‌های حمل و نقل و تأثیرات آن‌ها بر محیط به منظور برنامه‌ریزی و مدیریت مطلوب منطقه‌ای می‌پردازد.

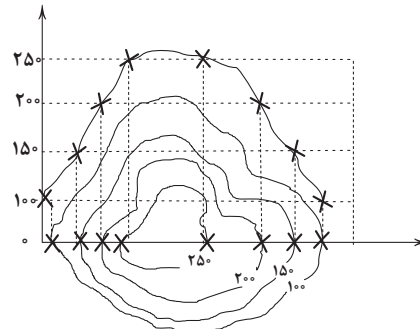
از آن‌جا که حمل و نقل در فعالیت‌های اقتصادی و مکان‌گزینی واحدهای تولیدی، خدماتی و تجاری نقش مهمی دارد، جغرافیای حمل و نقل، شاخه‌ای از جغرافیای اقتصادی محسوب می‌شود.

۱۲۴ | ۳ بررسی گزینه‌ها:

- (۱) نادرست: عدد ۴/۲ بیانگر بزرگی (میزان انرژی‌ای که زمین‌لرزه آزاد می‌کند) زمین‌لرزه است.
- (۲) نادرست: مقدار انرژی آزادشده در زمین‌لرزه را در مقیاس ریشتر بیان می‌کنند.

۱۱۹ | ۴

منحنی‌های میزان داده‌شده، نیم‌رخ توپوگرافی «کوه» را نشان می‌دهد. کوه، ناهمواری برجسته و مرتفعی است که معمولاً دامنه‌های تند و قله برجسته دارد.

به طور کلی، فعالیت‌های مربوط به تکتونیک ورقه‌ای از طریق ایجاد چین‌خوردگی‌ها، گسل‌ها یا بالا آمدن مواد مذاب و شکل‌گیری آتشفشان، کوه‌ها را به وجود می‌آورند. سپس، هوازدگی و فرسایش به کوه‌ها شکل می‌دهند.

دورسنانه

محدودیت‌های نواحی کوهستانی

- شرایط سخت طبیعی مانند سرمای شدید به ویژه در شب‌ها، کاهش اکسیژن و مشکلات تنفسی؛
- مشکل بودن حمل و نقل و حوادث راه‌ها، خطرات برف و یخبندان؛
- منطبق بودن اغلب نواحی کوهستانی جوان بر گسل‌های فعال و وجود خطر زمین‌لرزه، آتشفشان‌های فعال و لغزش دامنه‌ها؛
- شیب زمین و محدودیت خاک، که خانه‌سازی و فعالیت کشاورزی را با مشکل مواجه می‌کند.

۱۲۰ | ۱ بررسی عبارات نادرست:

- (ب) دشت‌ها، بیش از یک سوم زمین را پوشانده و از نواحی عمده سکونت، زندگی و فعالیت انسان به شمار می‌رود.
- (ج) جلگه‌ها در کنار همه دریاها و دریاچه‌ها و رودهای پرآب کشور، دیده می‌شود.

۱۲۰ | ۱ بررسی عبارات‌ها:

- (الف) درست: برخی نواحی کوچک و برخی دیگر بسیار گسترده‌اند.
- (ب) نادرست: در متن به پیشینه یا سابقه نواحی زبانی اشاره‌ای نشده است.
- (ج) درست: برخی از نواحی زبانی در کشورها و قاره‌های مختلف گسترده شده‌اند.
- (د) نادرست: در متن، به ناحیه زبانی خاصی اشاره نشده که بتوان به بررسی پراکندگی آن در نواحی سیاسی پرداخت.

۱۲۱ | ۲

دورسنانه

وظایف عمده مدیریت کشور

اداره امور سرزمین	← (حراست از قلمرو و مرزهای کشور، دفاع در برابر هجوم دشمنان، حفظ منابع طبیعی و بهره‌برداری از آن‌ها و ...)
اداره سازه یا ساختار انسانی	← (وضع قوانین و مقررات، رسیدگی به اختلافات، قضاوت، خدمات‌رسانی به مردم و رفاه و تأمین اجتماعی و بهداشت، آموزش، خدمات فرهنگی، برقراری نظم و امنیت و ...)
روابط خارجی	← (روابط سیاسی، اقتصادی و فرهنگی با سایر کشورها، بستن پیمان‌ها و قراردادهای همکاری با نهادهای بین‌المللی، پیشگیری از جنگ، برقراری صلح و توسعه همکاری‌های تجاری و ...)

درسنامه

مغالطه توسل به احساسات: در این مغالطه شخص برای اثبات یک عقیده از واژه‌های تحریک‌کننده عواطف استفاده می‌کند به گونه‌ای که قضاوت بر اساس عقل را از انسان می‌گیرد. جلب ترجم (توسل به دلسوزی) یک از موارد این نوع مغالطه است. به عبارت دیگر این مغالطه زمانی روی می‌دهد که شخص ادعایی را مطرح می‌کند و برای اینکه مورد پذیرش واقع شود اوضاع رقت‌باری را برای خود ترسیم می‌کند.

مغالطه نگارشی در موارد زیر روی می‌دهد:

- ۱- مغالطه نگارشی یا ناشی از غلط نوشتن کلمات است که موجب خطای ادراکی می‌شود مثلاً به جای کلمه «خیش» بنویسیم: «خویش».
- ۲- اگر علایم سجاوندی را رعایت نکنیم باز موجب خطا می‌شویم. مانند: به نظر علی دانشجوی خوبی است. در این جمله اگر کاما را در جاهای مختلف بگذاریم چند معنای مختلف برداشت می‌شود. مانند: به نظر علی، دانشجوی خوبی است. یا به نظر، علی دانشجوی خوبی است.
- ۳- عدم رعایت حرکات کلمات نیز می‌تواند موجب مغالطه نگارشی شود. مانند مُلک، ملُک، ملِک

زمانی دو مفهوم دارای مصداق مشترک و هرکدام دارای مصداق اختصاصی هستند که بین آن مفاهیم، نسبت عموم و خصوص من وجه برقرار باشد.

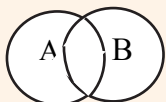
بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۲) بین مفاهیم «غیرشعر و شعرکلاسیک» نسبت تباین برقرار است. در نتیجه این مفاهیم دارای مصداق مشترک نیستند.
- ۳) بین مفاهیم «غیرجیوه و غیرفلزهای» نسبت تساوی برقرار است. در نتیجه این مفاهیم دارای مصداق اختصاصی نیستند بلکه مصادیقشان کاملاً مشترک است.
- ۴) بین مفاهیم «غیرانسان و غیر دانشجو» نسبت عموم و خصوص مطلق برقرار است. در نتیجه فقط مفهوم عام‌تر (غیر دانشجو) دارای مصداق اختصاصی است. همچنین دو مفهوم دارای مصداق مشترک نیز هستند.

درسنامه

عموم و خصوص من وجه: دو مفهوم کلی از جهتی عام و از جهتی خاص‌اند. یا دو مفهوم کلی که دارای حداقل یک مصداق مشترک‌اند و هر کدام مصداق مخصوص به خود را دارند. مانند: فعل و مبنی، اسم و مبنی. به عبارت دیگر دو مفهوم که برخی مصادیق مشترک و برخی مصادیق غیرمشترک دارند. دو مفهومی که من وجه‌اند از رابطه آن‌ها چهار قضیه صحیح جزئی بدست می‌آید (دو قضیه موجه جزئی و دو قضیه سالبه جزئی) مانند واجب و نماز:

- ۱- بعضی نماز واجب است. ۲- بعضی نماز واجب نیست. ۳- بعضی واجب نماز است. ۴- بعضی واجب نماز نیست.

«مفهوم جزئی» ابتدا از لحاظ لغوی و لفظی تعریف شده است. سپس تعریف مفهومی مرکب از مفاهیم عام (وجه اشتراک) یعنی «مفهوم» و خاص (وجه افتراق و امر ویژه) یعنی «عدم قابلیت انطباق بر بیش از یک مصداق» برای آن ارائه شده و در پایان از مثال (تعریف از طریق ذکر مصادیق) یعنی مفهوم آرمین هم استفاده شده است.

۳) درست: کانون زلزله، نقطه‌ای در عمق زمین است که در آن انرژی انباشته‌شده در سنگ برای نخستین بار آزاد می‌شود و گسل شروع به از هم گسیختن می‌کند. به ناحیه‌ای از سطح زمین که روی کانون زلزله قرار دارد، مرکز سطحی زمین‌لرزه گفته می‌شود.

۴) نادرست: اولاً از آن‌جا که عمق زمین‌لرزه در سیریک به نسبت زمین‌لرزه هرسین کم‌تر است، پس احتمالاً خسارت‌های ناشی از زمین‌لرزه سیریک بیش‌تر از زمین‌لرزه هرسین باشد. البته در بررسی میزان تخریب، عوامل زیادی اثرگذار است از جمله میزان و تعداد سازه‌ها، تراکم جمعیت، نوع خاک و ... بنابراین در مورد میزان تخریب حاصل از زلزله (شدت) نمی‌توان با قطعیت سخن گفت.

توجه:

در زمین‌لرزه‌ها جابه‌جایی زمین براساس شدت و بزرگی اندازه‌گیری می‌شود. برای اندازه‌گیری میزان تخریب ناشی از یک زمین‌لرزه (شدت)، از مقیاس مرکالی و برای اندازه‌گیری مقدار انرژی‌ای که زمین‌لرزه آزاد می‌کند (بزرگی) از مقیاس ریشتر استفاده می‌شود. کارشناسان شدت زمین‌لرزه را با بازپیدهای میدانی از محل زمین‌لرزه و بزرگای آن را با دستگاه لرزه‌نگار اندازه‌گیری می‌کنند.

۱/۱۲۵

درسنامه

مدیریت پیش از وقوع سیل

الف) روش‌های سازه‌ای: در این روش‌ها قبل از وقوع سیل، شدت جریان آن براساس روش‌های هیدرولوژی محاسبه و تخمین زده می‌شود. سپس، با به کارگیری روش‌های مهندسی و احداث سازه‌های مناسب، نسبت به هدایت، انحراف یا مهار سیل اقدام می‌شود. از جمله این روش‌ها اصلاح بسترهای رودخانه‌ها، ایجاد کانال‌های انحرافی، ایجاد دیواره‌های مهارکننده و پایدارکننده، احداث سدهای ذخیره‌ای و سدهای تنظیمی (هدایت و اصلاح شیب آبراهه‌ها) است.

ب) روش‌های غیرسازه‌ای: در سال‌های اخیر بر به کارگیری روش‌های غیرسازه‌ای تأکید بیش‌تری می‌شود. این روش‌ها علاوه بر این‌که تأثیرات نامطلوب کم‌تری بر محیط زیست دارند، در درازمدت مفیدتر و بسیار کم‌هزینه‌ترند. البته در اغلب موارد، روش‌های غیرسازه‌ای باید همراه با روش‌های سازه‌ای به کار گرفته شوند.

نمونه‌هایی از روش غیرسازه‌ای:

- اجرای روش‌های آبخیزداری و تقویت پوشش گیاهی حوضه و نفوذ دادن آب باران در حوضه‌ها
- تعیین حریم توسعه برای رودخانه‌ها، تعیین محدوده‌های سیل‌گیر و نقشه‌های حریم سیل‌گیری و پرهیز از ساخت و ساز در محدوده سیل‌گیر

فلسفه و منطق

۴/۱۲۶

الف) مغالطه عدم تکرار حد وسط است؛ اسم در مقدمه اول به معنای دیاکو است و در مقدمه دوم منظور خود اسم است که نقطه ندارد.

ب) مغالطه نگارشی کلمات ناشی از عدم حرکت گذاری است؛ گُل و گِل.

ج) تله‌گذاری: در این مغالطه ویژگی‌های خوب، مثبت و شایسته‌ای را به نظریه‌ای باطل یا معتقدان به آن نسبت می‌دهند تا مخاطب را تشویق کنند که به دیدگاه مورد نظر گرایش پیدا کند. به عبارتی برای افراد تله می‌گذارند که به سمت آن نظریه گرایش پیدا کنند.

۱۳۱/۳ استدلال گزینه (۳) قیاس استثنایی وضع مقدم است:

اگر این کتاب، همان کتاب منطق دهم باشد روش آن استدلالی است. این کتاب همان کتاب منطق دهم است.

روش آن استدلالی است.

سایر گزینه‌ها استقرای تعمیمی محسوب می‌شوند.

درسنامه

استدلال استقرایی

استدلالی است که در آن، حکم چند مورد جزئی را به کل مجموعه نسبت می‌دهیم.

نکته: چرا نتیجه استدلال استقرای تعمیمی ضروری و قطعی نیست؟ در درس هفتم در بحث تداخل همیشه نمی‌توان از صدق قضیه جزئی به صدق قضیه کلی رسید، یعنی اگر قضیه جزئی صادق باشد نمی‌توان به صورت قطعی نتیجه گرفت که تداخل آن که یک قضیه کلی است صادق است. چون در استقرا در واقع چنین کاری انجام می‌دهیم و از موارد جزئی می‌خواهیم نتیجه کلی بگیریم به همین دلیل نتیجه استقرای تعمیمی، ضروری و قطعی نیست.

قیاس استثنایی اتصالی وضع مقدم

وضع در لغت یعنی قرار دادن و تأیید کردن. این قیاس از دو مقدمه تشکیل می‌شود: ۱- مقدمه اول شرطی متصل است. ۲- مقدمه دوم که یک قضیه حملی است عین مقدم قضیه شرطی است و نتیجه، عین تالی قضیه شرطی است. حواسمان باشد نتیجه قیاس استثنایی همیشه یک قضیه حملی است. اگر عین مقدم قضیه شرطی را در مقدمه دوم قرار دهیم، حرف شرط «اگر» را حذف می‌کنیم، چون مقدمه دوم باید قضیه حملی باشد و عین تالی قضیه شرطی را در نتیجه قرار دهیم، «آنگاه» را حذف می‌کنیم چون نتیجه هم باید قضیه حملی باشد و این قیاس را قیاس استثنایی اتصالی وضع مقدم گویند. مانند:

۱- اگر باران ببارد آنگاه هوا پاک می‌شود. (مقدمه اول که یک قضیه شرطی متصل است.)

۲- باران باریده است. (مقدمه دوم که قضیه‌ای حملی است دقیقاً همان مقدم قضیه شرطی قیاس است.)

هوا پاک شده است. (نتیجه که قضیه‌ای حملی است همان تالی قضیه شرطی قیاس است.)

۱۳۲/۲ اگر حرف «یا» در ابتدای جمله نیاید، قضیه حملی محسوب می‌-

شود نه شرطی؛ این گونه قضایا را قضایای حملی مردده‌المحمول می‌گویند. این انسان (موضوع) یا باسواد است و یا باسواد (محمول) نیست.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) قضیه شرطی متصل است؛ اگر امروز بیاید آنگاه کلاس‌ها تعطیل خواهند شد.

(۳) قضیه شرطی متصل است؛ اگر باران ببارد آنگاه من در خانه نمی‌مانم.

(۴) جمله ناتمام است در نتیجه تصور محسوب می‌شود.

درسنامه

۱- قضیه حملی: به قضیه‌ای که در آن به ثبوت یا نفی چیزی برای چیزی دیگر حکم شود، قضیه حملی گویند. در این گونه قضایا از چیزی خبر قطعی می‌دهیم. مانند «انسان پزشک است.» در این قضیه پزشک بودن را به صورت قطعی به انسان نسبت داده‌ایم، یا در قضیه: «انسان پزشک نیست.» پزشک بودن را به صورت قطعی از انسان سلب کرده‌ایم.

۲- قضیه شرطی: قضیه‌ای که در آن به اتصال یا عدم اتصال و انفصال یا عدم انفصال میان دو نسبت حکم شود، قضیه شرطی گویند. در این گونه قضایا از چیزی خبر قطعی نمی‌دهیم بلکه آن را مشروط می‌کنیم به یک اتفاق دیگر.

درسنامه

ترکیب انواع تعریف با یکدیگر: هدف اصلی تعریف، شناساندن مفاهیم و تصورات مجهول برای شنونده است. بنابراین گاهی انواع تعریف را با هم- دیگر ترکیب می‌کنند تا شنونده مجهول را بهتر بشناسد. در مواردی ارائه مجموعه‌ای از چند روش مختلف برای تعریف، به معرفی بهتر آن مفهوم، کمک می‌کند. مانند:

تعریف نبی: نبی از ریشه: ن، ب، آ، به معنی خبر آورنده،

که پیام خدا را به مردم برساند و دارای معجزه است. مانند موسی.

()

۱۲۹/۴ قضیه «بعضی الف ب است.» صادق است ← در نتیجه عکس قضیه

اصلی یعنی قضیه «بعضی ب الف است.» صادق خواهد بود، زیرا اگر اصل قضیه صادق باشد عکس مستوی آن نیز صادق خواهد بود، قضیه «هر ب الف است.» متداخل عکس مستوی قضیه اصلی (بعضی ب الف است.) است. در نتیجه صدق و کذب نامشخص است، زیرا در تداخل اگر قضیه اصلی جزئی صادق باشد متداخل آن که یک قضیه کلی است صدق و کذب نامشخص است.

همچنین قضیه «بعضی الف ب است.» صادق است ← نقیض قضیه اصلی یعنی قضیه «هیچ الف ب نیست.» کاذب است ← متداخل قضیه حاصل عبارت است از قضیه «بعضی الف ب نیست.» که صدق و کذب نامشخص است، چون در تداخل اگر قضیه اصلی، کلی کاذب باشد، متداخل آن که یک قضیه جزئی است، صدق و کذب نامشخص است.

همچنین این دو قضیه رابطه تداخل تحت تضاد هم دارند و در این رابطه از صدق قضیه اصلی به صورت قطعی نمی‌توان صدق قضیه تحت تضاد آن را به دست آورد.

۱۳۰/۴ گزینه (۴) قضیه شخصیه است. بنابراین موضوع قضایای شخصیه

همیشه علامت مثبت (+) می‌گیرد و محمول قضایا اعم از شخصیه و محصوره به کیفیت قضیه بستگی دارد؛ در قضایای موجهه، محمول علامت منفی (-) و در قضایای سالبه محمول علامت مثبت (+) می‌گیرد. در این قضیه محمول علامت مثبت (+) می‌گیرد چون قضیه سالبه است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) قضیه شخصیه است. بنابراین موضوع قضایای شخصیه همیشه علامت مثبت (+) می‌گیرد. اما چون قضیه موجهه است محمول آن علامت منفی (-) می‌گیرد.

(۲) قضیه سالبه جزئیه است در نتیجه چون سور قضیه جزئی است موضوع علامت منفی (-) و چون قضیه سالبه است محمول علامت مثبت (+) می‌گیرد.

(۳) قضیه سالبه جزئیه است در نتیجه چون سور قضیه جزئی است موضوع علامت منفی (-) می‌گیرد و چون قضیه سالبه است محمول علامت مثبت (+) می‌گیرد.

درسنامه

تعیین دامنه موضوع و محمول:

اگر قضیه کلی باشد همه مصادیق موضوع مدنظر است.

موضوع علامت مثبت می‌گیرد.

اگر قضیه جزئی باشد برخی مصادیق موضوع مدنظر است.

موضوع علامت منفی می‌گیرد.

اگر قضیه موجهه باشد برخی مصادیق محمول مدنظر است.

محمول علامت منفی می‌گیرد.

اگر قضیه سالبه باشد همه مصادیق محمول مدنظر است.

محمول علامت مثبت می‌گیرد.

- ۱- انسان تا وقتی در بند پندارهای خویش است، قادر به درک درستی از واقعیت نیست.
- ۲- شخصی که زندانی را یاری می‌کند تا از غار خارج شود و به تدریج به روشنی خو کند، نماد عقل است.
- ۳- زندانیان درون غار، نه تنها از واقعیت همه موجودات بلکه حتی از واقعیت خودشان هم بی‌خبرند.
- ۴- زندانیانی که در غار اسیرند، توان درک نشانه‌های واقعیت بیرونی را دارند.

۱۳۵/۲

در عبارت نخست، علی می‌گوید اگر انسان نتواند واقعیت‌های جهان را بشناسد، اساس علم و زندگی فرو می‌ریزد. در اینجا مسئله این است که آیا انسان اصولاً قادر به شناخت واقعیت هست یا نه. این همان پرسش اصلی بحث **امکان شناخت** است؛ یعنی بررسی می‌شود که آیا دستیابی انسان به معرفت و شناخت معتبر ممکن است یا خیر. در ادامه، فاطمه بیان می‌کند که انسان نمی‌تواند همه چیز را بشناسد و برخی امور مانند ذات کامل خداوند یا همه اسرار عالم فراتر از توان شناخت انسان هستند. در اینجا سخن از محدوده و **قلمرو شناخت** انسان است؛ یعنی اینکه چه چیزهایی در دسترس شناخت انسان قرار دارند و چه چیزهایی خارج از توان او هستند. بنابراین این بخش به قلمرو شناخت اشاره دارد. در عبارت پایانی، علی می‌گوید انسان برای شناخت جهان از راه‌هایی مانند حواس، عقل و شهود بهره می‌گیرد. در اینجا سخن از ابزارها و راه‌هایی است که انسان با آن‌ها به شناخت دست می‌یابد؛ بنابراین این قسمت به **ابزارهای شناخت** اشاره دارد.

پس ترتیب درست چنین است: امکان شناخت - قلمرو شناخت - ابزارهای شناخت

بررسی سایر گزینه‌ها:

- (۱) عبارت اول متن درباره ابزارهای شناخت نیست، بلکه درباره اصل امکان شناخت سخن می‌گوید.
- (۳) عبارت نخست سخن از محدوده شناخت (قلمرو شناخت) مطرح نشده، بلکه اصل امکان دستیابی انسان به شناخت بررسی شده است.
- (۴) در عبارت دوم درباره ابزارهای شناخت سخنی گفته نشده، بلکه بحث درباره حدود و قلمرو شناخت انسان است.

دورسنامه

حیطه‌های مختلف معرفت‌شناسی

- ♦ **چیستی شناخت:** سؤال اصلی: «شناخت چیست؟» شناخت یا معرفت همان آگاهی و دانستن انسان نسبت به خود، جهان و حقایق موجود است.
- ♦ **امکان شناخت:** سؤال اصلی: «آیا شناخت اساساً ممکن است؟» امکان شناخت یک امر بدیهی و روشن است و نیازی به تحقیق و پیدا کردن دلیل ندارد.
- ♦ **ابزارهای شناخت:** سؤال اصلی: «راه‌های شناخت کدام‌اند؟» راه‌هایی که انسان با آن‌ها به معرفت می‌رسد که مهم‌ترین آن‌ها حس، عقل و قلب است.
- ♦ **قلمرو شناخت:** سؤال اصلی: «حدود و قلمرو شناخت چقدر است؟» علی‌رغم گستردگی شناخت و فهم ما از جهان و خود، باز هم حقایق فراوان دیگری هم در عالم هست که آن‌ها را نمی‌دانیم و نمی‌شناسیم.

۱۳۶/۴

هابز ذهن بشر را یک ماشین پیچیده مادی تلقی می‌کرد که شبیه یک دستگاه مکانیکی، مثل موتور اتومبیل، کار می‌کند. پس او، انسان را نوعی ماشین مادی پیچیده می‌دانست و معتقد بود پدیده‌های انسانی (فکر، اراده، رفتار) نتیجه حرکت‌های مادی در بدن هستند. مارکس نیز دیدگاه ماتریالیستی دارد و می‌گوید:

انسان فقط یک موجود مادی است که نیازهای اصلی او را نیازهای مادی تشکیل می‌دهند و نیازهایی مانند نیاز به اجتماع و قانون و نیاز به اخلاق، همه

۱۳۳/۳

عبارت «از دغدغه معیشت به تأمل در معنا و هدف زندگی گذر کردن» به روشنی نشان می‌دهد که فرد از درگیری صرف با مسائل روزمره و معیشتی عبور کرده و به اندیشیدن درباره پرسش‌های اساسی و بنیادین زندگی مانند معنا و هدف زندگی روی آورده است. چنین تحولی دقیقاً همان سیری است که ملاصدرا از آن به عبور از فطرت اول و رسیدن به فطرت ثانی یاد می‌کند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه‌های (۱)، (۲) و (۴)، همگی در سطح پرداختن به مسائل روزمره و دنیوی باقی می‌مانند و نشان‌دهنده عبور انسان از فطرت اول به فطرت ثانی نیستند.

دورسنامه

مفهوم فطرت اول و فطرت ثانی در اندیشه فلسفی ملاصدرا

- فطرت اول: توجه انسان به امور عادی، مادی و روزمره زندگی و تفکر در آنها (مانند شغل، معیشت، رفاه).
- فطرت ثانی: روی آوردن انسان به پرسش‌های اساسی و بنیادین و تفکر درباره حقیقت، معنا و هدف زندگی.
- حرکت از فطرت اول به فطرت ثانی یعنی عبور از سطح معاش و ظاهر زندگی به تفکر عمیق و فلسفی درباره هستی و انسان.
- ملاصدرا ماندن در فطرت اول را برای انسان شایسته نمی‌داند و بر تلاش برای رسیدن به فطرت ثانی یعنی مرحله‌عالی‌تر و برتر فطرت تأکید می‌کند.

۱۳۴/۴

زندانیان درون غار در بند عادت‌ها هستند و سایه‌ها را حقیقت می‌پندارند. بنابراین رفتار آنها نه تنها نمونه‌ای از استقلال در اندیشه و رهایی از عادت‌های غیر منطقی نیست، بلکه رفتارشان دقیقاً نماد برعکس این دو مفهوم است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) در تمثیل غار، زندانی آزاد شده حقیقت را می‌بیند. وقتی به درون غار بازمی‌گردد و به اطرافینش می‌گوید سایه‌ها حقیقی نیستند، دیگر زندانیان او را مسخره می‌کنند و به او می‌خندند. این رفتار دقیقاً نشان‌دهنده تضاد میان معرفت فلسفی (شناخت حقیقت) و عادت‌های غیرمنطقی و باورهای تثبیت‌شده نادرست جامعه است.

(۲) افلاطون در تمثیل غار می‌خواهد نشان دهد که چگونه فلسفه، انسان را به سمت آزادی حقیقی هدایت می‌کند. بنابراین نشان دادن نقش عقل در رهایی از جهل، هدف اصلی طرح تمثیل غار افلاطونی است.

(۳) شناخت انسان به صورت مرحله‌ای از جهل به حقیقت حرکت می‌کند.

دورسنامه

تمثیل غار افلاطون در کتاب جمهوری

افلاطون با تمثیل غار می‌خواهد نشان دهد که انسان‌ها ممکن است در جهل و پندار زندگی کنند. عقل و فلسفه می‌تواند انسان را از این وضعیت رهایی دهد.

یعنی هدف اصلی تمثیل غار افلاطون بیان نقش عقل در رهایی از جهل و رسیدن به حقیقت است.

در این تمثیل؛ غار نماد عالم محسوسات (عالم طبیعت یا عالم ماده)، زنجیرها نماد باورهای غلط (عادت‌های غیر منطقی و تعصبات بی‌جا)، پرتو آتشی که به درون غار می‌تابد، نماد نور خورشید، جهان بیرون غار نماد عالم حقیقت (عالم مثل، عالم معقولات، موجودات واقعی)، انسان‌های درون غار نماد صاحبان اندیشه‌های عادی و غیر مدلل، سایه‌ها نماد باورهای غلط و غیرحقیقی (موجودات غیرواقعی) و شخص بیرون رفته از غار نماد فیلسوف است. از نظر افلاطون،

بررسی سایر گزینه‌ها:

- (۲) مربوط به نسبی‌گرایی اخلاقی است، نه منبع شناخت فضیلت‌ها.
 (۳) دربارهٔ ضرورت حاکمیت عقل بر قوای دیگر است، نه منشأ شناخت فضیلت.
 (۴) به اختیاری یا سلیقه‌ای بودن اخلاق مربوط است، نه منبع شناخت آن.

دورستانه

دیدگاه فیلسوفان مسلمان دربارهٔ معیار فعل اخلاقی

- فیلسوفان مسلمان مانند ابن‌سینا معتقدند عقل منبع شناخت فضیلت‌ها و رذیلت‌هاست.
 - این عقل را عقل عملی می‌نامند؛ زیرا خوب و بد رفتارهای انسان را تشخیص می‌دهد.
 - از نظر آنان فضیلت‌هایی مانند عدل، احسان، خویش‌داری و شجاعت سبب رشد و کمال روح می‌شوند.
 - همان‌طور که آب و غذا باعث رشد جسم می‌شوند، فضیلت‌ها نیز روح انسان را کامل می‌کنند.
 - در مقابل، رذیلت‌هایی مانند ظلم، بخل و ریا به روح آسیب می‌زنند و مانع کمال آن می‌شوند.
 - بنابراین انسان به طور طبیعی به فضیلت‌ها گرایش دارد و با انجام کارهای اخلاقی احساس رضایت و نشاط درونی پیدا می‌کند.
- نتیجه‌گیری:** در دیدگاه فیلسوفان مسلمان، معیار شناخت فعل اخلاقی، عقل عملی است.

۱۳۸/۳ محال بودن امتناع وجود برای کوه دماوند پس از موجود شدن کاملاً درست است؛ اما این ضرورت را علت به او بخشیده است، نه اینکه ذات دماوند تغییر کند و به واجب‌الوجود بالذات تبدیل شود. کوه دماوند و تمام موجودات جهان در حال حاضر واجب‌الوجود هستند، اما به واسطه علت خودشان؛ یعنی همگی «واجب‌الوجود بالغیر» هستند و حقیقت واجب‌الوجود بالذات منحصرراً مخصوص خداوند است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- (۱) ترازوی ممکن‌الوجود در حالت عادی در وضعیت تساوی است و پایین رفتن کفه بودن و تبدیل آن به «واجب بالغیر»، قطعاً نیازمند ورود یک علت بیرونی است.
 (۲) رابطهٔ انسان با وجود، امکانی است، ذات او اقتضای حتمی هستی ندارد؛ بنابراین تا قبل از صدور علت تامه، وجود از ذات او منفک و جداست.
 (۴) علت اینکه اشیای مادی، امکان موجود شدن را دارند، این است که ذاتشان نسبت به وجود و عدم مساوی است و با آمدن علت، کفه بودن آن‌ها سنگین می‌شود.

دورستانه

عنوان	رابطهٔ وجود با ماهیت‌های مختلف	توضیح
واجب‌الوجود بالذات	ذاتاً اقتضای وجود دارد و بی‌نیاز از علت است؛ مانند خداوند.	
ممکن‌الوجود بالذات	ذاتاً نسبت به وجود و عدم مساوی است؛ مانند ماهیت انسان و اشیا.	
واجب‌الوجود بالغیر	ممکن‌الوجودی که با آمدن علت، وجودش حتمی و ضروری شده است.	
ممتنع‌الوجود بالذات	ذاتاً اقتضای عدم دارد و تحقق آن محال است؛ مانند دایرهٔ مربع.	
ممتنع‌الوجود بالغیر	ممکن‌الوجودی که به دلیل نبود علت، تحقق آن غیرممکن شده است.	

به خاطر نیازهای مادی پیدا شده‌اند. بنابراین هر دو معتقدند رفتار انسان را می‌توان در چارچوب عوامل مادی توضیح داد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- (۱) در ماتریالیسم، ذهن یا روح مستقل از بدن وجود ندارد و اندیشه‌ها محصول فعالیت‌های مادی بدن (به‌ویژه مغز) هستند. عبارت «ذهن به عنوان مرکز اندیشه‌ها بر بدن فرمان می‌راند» مربوط به دوگانه‌انگاری دکارت است، نه ماتریالیسم.
 (۲) در فلسفهٔ سهروردی از مفاهیم نور و ظلمت استفاده می‌شود و نفس حقیقتی نورانی دانسته می‌شود؛ اما افلاطون چنین اصطلاحاتی را برای توضیح رابطهٔ نفس و بدن به کار نمی‌برد. بنابراین در گزینهٔ (۲)، اصطلاحات سهروردی به افلاطون نسبت داده شده و نادرست است.
 (۳) در گزینهٔ (۳)، دیدگاه ابن‌سینا و ملاصدرا یکسان فرض شده، در حالی که این دو فیلسوف دربارهٔ حقیقت انسان تفاوت مهمی دارند. ابن‌سینا معتقد است نفس انسانی موجودی مجرد است که وقتی بدن انسان دورهٔ جنینی را در رحم مادر گذراند و به مرحله‌ای رسید که صاحب همهٔ اندام‌های بدنی شد، خداوند روح انسانی را به آن عطا می‌کند. اما ملاصدرا می‌گوید روح، چیزی ضمیمه‌شده به بدن نیست، بلکه نتیجهٔ رشد و تکامل خود جسم و بدن است. یعنی نفس از دل بدن پدید می‌آید و به تدریج مجرد می‌شود.

دورستانه

مقایسه دیدگاه برخی فلاسفه دربارهٔ حقیقت انسان

♦ **اشتراک‌ها:** افلاطون و ارسطو از فیلسوفان دورهٔ یونان و دکارت و کانت از فیلسوفان دورهٔ جدید اروپا و ابن‌سینا، سهروردی و ملاصدرا از فیلسوفان مسلمان، همگی برای انسان بُعدی غیرمادی یا روح قائل‌اند.

♦ اختلاف‌ها:

- هابز و مارکس: انسان را کاملاً مادی می‌دانند.
- ملاصدرا و ابن‌سینا: دربارهٔ چگونگی پیدایش نفس اختلاف دارند.
- افلاطون و ارسطو: دربارهٔ رابطهٔ نفس و بدن اختلاف دارند.
- به طور کلی دیدگاه‌ها دربارهٔ حقیقت انسان به دو دسته تقسیم می‌شوند:
- دیدگاه تک‌ساحتی: انسان را کاملاً مادی می‌داند (مانند هابز و مارکس).
- دیدگاه دوساحتی: برای انسان علاوه بر بدن مادی، بُعدی غیرمادی یا روح نیز قائل است (مانند افلاطون، ارسطو، دکارت، کانت و فیلسوفان مسلمان).

۱۳۷/۱

ابن‌سینا و دیگر فلاسفهٔ مسلمان، دیدگاهی نزدیک به افلاطون و ارسطو دارند. آنان نیز عقل را منبع شناخت فضیلت‌ها و رذیلت‌ها می‌دانند و این عقل را، از آن جهت که رفتار خوب و بد انسان را تشخیص می‌دهد «عقل عملی» می‌نامند. عقل فضیلت‌هایی مانند عدل، احسان، خویش‌داری و شجاعت را کمالاتی می‌داند که باعث رشد و کمال روح می‌شود. بنابراین فیلسوفان مسلمان معتقدند فضیلت‌ها و قواعد اخلاقی منشأی عقلی دارند؛ یعنی عقل انسان می‌تواند خوبی و بدی برخی افعال را تشخیص دهد. بنابراین این دیدگاه در واقع به این پرسش پاسخ می‌دهد که: معیار فعل اخلاقی چیست؟ قواعد اخلاقی از کجا به دست می‌آیند؟ پس بحث «عقلی بودن منبع شناخت فضیلت‌ها» مربوط به منشأ و معیار اخلاق است.
 گزینه‌های (۲)، (۳) و (۴)، هیچ‌کدام دقیقاً به همان مسئله‌ای که دیدگاه فیلسوفان مسلمان دربارهٔ عقلی بودن اخلاق به آن پاسخ می‌دهند، مربوط نمی‌شود.

دورسنامه

خداشناسی افلاطون	
عنوان	توضیح
ذات خداوند	هستی پیوسته ثابت، مجرد، بی‌دگرگونی و فراتر از ادراک حسی که منحصرأ با تعقل درک می‌شود.
مرتبه خلق	تبیین جایگاه پروردگار در مقام آفرینشگری و نظم‌بخشی به اشیای عالم مادی.
نظم غایی و هدف‌دار	نفی مطلق حاکمیت تصادف و اتفاق بر جهان؛ اداره کل عالم تحت فرمان و شعور وجودی عاقل.
موضع در برابر چندخدایی	اعتقاد ذاتی به خدای یگانه و استفاده ظاهری از لفظ خدایان صرفاً برای ارتباط با جامعه مشرک آن.
نسبت جهان با پروردگار	وابستگی تمام موجودات به تجلی حق؛ اشیای جهان در روشنایی و پرتو او دارای حقیقت می‌شوند.

۱۴۱/۳ جهان هستی یکپارچه نیاز و تعلق به ذات الهی است و (به همین دلیل) از خود هیچ استقلالی ندارد. در واقع، علت اینکه پدیده‌های جهان مادی در عالم خارج فاقد استقلال ذاتی هستند، دقیقاً همین فقر وجودی و یکپارچه نیاز بودن هویت آن‌هاست؛ بنابراین گزینه (۳) کاملاً صحیح است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) در مقدمات برهان می‌خوانیم که موجودات، نیازمند و وابسته هستند و (به علت همین نیاز) باید به وجودی بی‌نیاز متصل شوند. بنابراین «اتصال به حق تعالی» معلول «نیازمندی ذاتی» است، نه برعکس!
(۲) خاموش شدن نور وجود موجودات و نابودی کل عالم، معلول و نتیجه قطع پرتو عنایت از سوی خداوند است؛ نه برعکس.
(۴) ملاصدرا استدلال ابن‌سینا را ارتقا بخشید و نتیجه آن، تفکیک وجود، به «فقیر» و «غنی» شد. پس تفکیک وجود به دو گونه، نتیجه نهایی برهان است، نه علت و خاستگاه ارتقای آن!

دورسنامه

برهان خداشناسی ملاصدرا	
معلول	علت
ضرورت اتصال جهان به واجب‌الوجود	وجود ممکنات عین وابستگی و نیاز به دیگری است.
فقدان کامل استقلال در جهان هستی	یکپارچه نیاز و تعلق بودن هویت عالم.
نابودی و خاموشی نور وجود موجودات	بازگرفتن آنی پرتو عنایت از جانب ذات الهی.
تقسیم هستی به دو گونه بی‌نیاز و وابسته	اثبات اتصال موجودات نیازمند به مبدأ غنی مطلق.

۱۴۲/۴ فیلسوفان مسلمان موجوداتی را که حقیقت وجودشان مجرد از ماده است، «عالم عقول» نامیده‌اند. این موجودات مجرد، فوق عالم طبیعت‌اند و فیض خداوند از طریق آن‌ها به عوالم دیگر می‌رسد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) نخستین مخلوق پروردگار که کاملاً روحانی و غیرمادی است، «عقل اول» نام دارد، نه عقل فعال.

۱۳۹/۲

استفهام «چرا» زمانی بازتاب‌دهنده رابطه علت است که پدیده‌ای طبیعی یا حادثه‌ای عینی در عالم واقعیت (خارج) را هدف بگیرد. پرسش از چرایی «انبساط جیوه در اثر حرارت»، دقیقاً پرسش از علت پدیدآمدن یک دگرگونی فیزیکی در واقعیت خارجی است و به رابطه عینی علت و معلول (رابطه وجودبخشی) اشاره دارد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) کلمه «چرا» در این عبارت در ساحت ذهن کاربرد دارد؛ زیرا به دنبال یافتن دلیل تصدیق یا انگیزه فکری فیلسوفان در ذهن است، نه کشف یک رابطه وجود بخشی در جهان خارج.
(۳) واژه «چرا» در این گزاره مربوط به یک ضرورت معرفت‌شناختی در ذهن است و برای کشف یک رابطه وجود بخشی در جهان خارج به کار نرفته است.
(۴) این عبارت، بررسی تاریخی درباره دلیل پرداختن فیلسوفان نخستین به دگرگونی‌های طبیعت است. کلمه «چرا» به دنبال یافتن دلیل یک واقعیت تاریخی است؛ نه رابطه وجود بخشی در جهان خارج.

یک تحلیل فلسفی درباره ساختار نفس و بدن مدنظر است و کلمه «چرا» به دنبال یافتن دلیل یک گزاره عقلانی در ساحت ذهن انسان است؛ نه جهان خارج.

دورسنامه

فرق «دلیل» و «علت»	
عنوان	توضیح
رابطه علی (واقعیت)	رابطه‌ای وجودبخشی در عالم خارج؛ کلمه «چرا» در اینجا به معنی «به چه علت؟» است.
رابطه منطقی (ذهن)	رابطه‌ای معرفتی در عالم ذهن؛ کلمه «چرا» در اینجا به معنی «به چه دلیل؟» است.

۱۴۰/۴

از نظر افلاطون، راه یافتن و بهره‌مندی از «مثال خیر» منحصرأ از طریق تفکر و تعقل فلسفی (ساحت ذهن) ممکن است و مشاهدات تجربی و حسی افلاک به این ساحت مجرد راهی ندارند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) افلاطون ابداع‌کننده خداشناسی فلسفی است، اما دلیل اینکه گاهی از لفظ «خدایان» و عبارت‌های معتقدین به چندخدایی استفاده می‌کرد، ارتباط گرفتن با جامعه آن بود و این دلیل، ارتباطی با اینکه او ابداع‌کننده خداشناسی فلسفی است، ندارد.

(۲) اولاً این‌گونه نیست که هرگونه درک ذات خداوند ناممکن باشد؛ بلکه صرفاً درک حسی خداوند امکان‌پذیر نیست و ذات پروردگار را می‌توان از طریق عقل شناسایی کرد. ثانیاً، افلاطون توصیفی از ذات خدا ارائه می‌دهد که علت محال بودن درک حسی پروردگار، مجرد بودن او است، نه دلایل مذکور در گزینه (۲).

(۳) افلاطون از خدا با عنوان صانع (دمیورژ) یاد می‌کند تا اثبات کند کل جهان تحت فرمان عقل و شعور اداره می‌شود؛ این مفهوم دقیقاً در تقابل با حاکمیت تصادف و اتفاق خالی از عقل قرار دارد.

۱۴۴/۳ ملاصدرا که خود عارفی برجسته بود، یگانگی هستی را شهود کرده بود؛ اما برای اینکه بتواند این یافته باطنی و عرفانی را در قالب یک نظام فلسفی برای دیگران اثبات کند، نیازمند یک پل ارتباطی بود. او با بهره‌گیری از نظریه «اصالت وجود»، راه را برای یافتن استدلال باز کرد و توانست یک شهود درونی را به یک برهان مستحکم فلسفی تبدیل نماید.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) عارفان برای اثبات نظر خود «کمتر به استدلال (برهان)» متوسل می‌شدند و «بیشتر از طریق تمثیل» عمل می‌کردند. بنابراین، استفاده از تمثیل (مانند امواج دریا) روش عارفان است؛ نه ملاصدرا.

(۲) از نظر ملاصدرا، اشتراک میان موجودات به «وجود» بازمی‌گردد؛ نه «ماهیت».

(۴) ملاصدرا استدلال‌های عقلی را با تشبیه جایگزین نکرد؛ بلکه دقیقاً برعکس، او تشبیه‌ها و تمثیل‌های صرفاً عرفانی پیشینیان را ارتقا داد و برای درک حقیقت، به پشتوانه آن‌ها «استدلال فلسفی» اقامه کرد.

دورسنانه

اثبات وحدت حقیقت وجود	
عنوان	توضیح
رویکرد عارفان	تکیه بر کشف و شهود / استفاده از تمثیل (امواج دریا) به جای استدلال منطقی برای نفی کثرت.
نوآوری ملاصدرا	تلفیق شهود عرفانی با برهان فلسفی / استفاده از ابزار «اصالت وجود» برای اثبات یگانگی هستی.

۱۴۵/۲ علامه طباطبایی در تألیف تفسیر ۲۰ جلدی خود، علاوه بر اینکه هر آیه را به کمک آیات دیگر تفسیر می‌کرد، برای پیوند بیشتر با مسائل روز، به مباحث مستقل فلسفی نیز پرداخت و مجموعه‌ای غنی از این مباحث را در کنار تفسیر ارائه داد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) نقد اندیشه‌های جدید و مکاتب ماتریالیستی در کتاب «اصول فلسفه و روش رئالیسم» انجام گرفت.

(۳) دستورالعمل مذاکرات ایشان با هانری کربن (فیلسوف غربی)، تألیف دو کتاب «شیعه» و «رسالت تشیع» بود.

(۴) کتابی که برای تدریس در سطوح تخصصی‌تر حوزه نگاشته شد، «نهایة الحکمه» نام دارد.

دورسنانه

آثار علامه طباطبایی	
عنوان	توضیح
المیزان	تفسیر قرآن به قرآن + طرح مباحث مستقل فلسفی برای مسائل روز.
اصول فلسفه و روش رئالیسم	نقد مارکسیسم و ارزیابی مقایسه‌ای فلسفه اسلامی با فلسفه اروپایی.
شیعه / رسالت تشیع	معرفی مکتب تشیع به جهان غرب (حاصل مذاکرات با هانری کربن).
بدایة الحکمة / نهایة الحکمة	کتاب درسی برای تدریس فلسفه در دو سطح «اولیه» و «تخصصی».

(۲) مدرسانی عقل فعال در باطن انسان صورت می‌گیرد و برای خود انسان محسوس نیست.

(۳) اگر قوه عقلی انسان تربیت شود، می‌تواند «علاوه بر» استدلال کردن، حقایق را درک و شهود کند. پس شهود، «جایگزین» استدلال نمی‌شود، بلکه در کنار آن و فراتر از آن قرار می‌گیرد.

دورسنانه

عقل اول و عقل دهم و عقل انسان	
عنوان	توضیح
عقل اول	اولین مخلوق خدا / مبدأ صدور سایر عقول عالم مجردات / نزدیک‌ترین عقل به واجب‌الوجود بالذات
عقل فعال	عامل فهمیدن مفاهیم کلی / مدرسان نامحسوس به قوه ادراکی انسان / نزدیک‌ترین عقل به طبیعت
عقل انسان	پرتوی از عالم عقول / نیازمند تربیت برای رسیدن به مقام «شهود» (در کنار استدلال).

۱۴۳/۳ مشرق جهان نور بدون ظلمت و مجرد از ماده است و به همین دلیل برای موجودات خاکی قابل مشاهده نیست. از طرفی، بنیان این حکمت بر کشف و شهود استوار است و تابش انوار عقلی بر نفس انسان‌های کامل (سالکان) اتفاق می‌افتد؛ بنابراین تنها راه درک مشرق جهان، رهایی از حواس و استفاده از کشف و شهود باطنی است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) سهروردی با وارد کردن مفهوم «نور» به جای «وجود»، نه تنها مراتب طولی هستی را نفی نکرد، بلکه دقیقاً مباحث خود را پیرامون مراتب نور و ظلمت و درجات آن ساماندهی کرد.

(۲) در فلسفه اشراق، تفاوت موجودات به دلیل تضاد و دوگانگی در ذاتشان نیست، بلکه چون همه چیز در جهان درجه‌ای از نور است، تفاوتشان صرفاً به میزان «شدت و ضعف نورانیت» آن‌ها برمی‌گردد.

(۴) تاریکی محض و عالم ماده‌ای که هیچ بهره‌ای از نور ندارد، مربوط به جایگاه «مغرب کامل» است. در «مغرب میانی»، نور و ظلمت در هم آمیخته‌اند و محرومیت مطلق وجود ندارد.

دورسنانه

حکمت اشراق	
عنوان	توضیح
نورالانوار	سرچشمه هستی و ذات نخستین که با تجلی پیوسته خود، به همه چیز حیات و روشنایی می‌بخشد.
مشرق جهان	مقام نور خالص و مجرد از ماده (محل فرشتگان مقرب) که با چشم مادی قابل رؤیت نیست.
مغرب کامل	عالم تاریکی محض و ماده صرف که هیچ‌گونه بهره‌ای از نور و روشنایی در آن یافت نمی‌شود.
مغرب میانی	جایگاهی میان مشرق و مغرب که در آن نور و ظلمت به هم آمیخته‌اند.
وصول و رستگاری	رسیدن کامل به مبدأ هستی (نورالانوار) که سرچشمه تمام کمالات است.

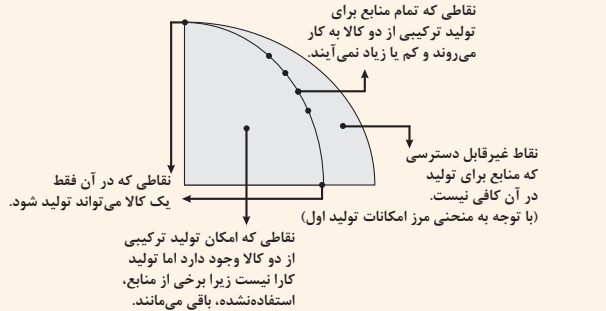

دورسنامه

منحنی مرز امکانات تولید

منحنی مرز امکانات تولید یا PPF نشان می‌دهد که با توجه به محدود بودن منابع تولید، رسیدن به هر میزانی از تولید در خروجی شدنی نیست و در عمل تنها می‌توان به ترکیب‌هایی از تولید این دو کالا که درون یا روی این منحنی هستند، دست یافت.

تفسیر نقاط روی منحنی

الف) با حرکت از نقطه C به G محصول شلوار از ۲۰۰ عدد به ۶۰۰ عدد می‌رسد و پیراهن از ۸۰ عدد به ۴۰ عدد می‌رسد یعنی باید از ۴۰ عدد آن صرف‌نظر کنیم که معادل هزینه فرصت این تغییر است.

ب) نقاط خارج از مرز، نقاطی هستند که با فرض ثابت ماندن منابع غیرقابل دستیابی‌اند زیرا کشور منابع کافی برای رسیدن به آن را ندارد، مگر منابع را افزایش دهد تا به آن برسد.

ج) در نقطه «K» به دلیل ناکارایی تنها ۳۰۰ عدد شلوار تولید می‌شود در حالی‌که می‌توانست ۷۰۰ عدد شلوار در نقطه «H» تولید شود.

د) $۷۰۰ - ۳۰۰ = ۴۰۰$ عدد

جهت اخذ تصمیم مناسب در هر کسب و کاری باید هزینه فرصت، عدم توجه به هزینه‌های هدررفته و قید بودجه را رعایت کرد.

الف) ۱۵۰

تومان $۳۳۷,۵۰۰,۰۰۰ \times ۴۵\% = ۱۵۱,۸۷۵,۰۰۰$ = میزان هزینه آقای حسینی

ب) $\frac{\text{تعداد سهام خریداری شده}}{\text{تعداد کل سهام شرکت}} \times ۱۰۰ = \text{درصد مالکیت آقای حسینی}$

$\Rightarrow \frac{۷۵,۰۰۰}{۲,۵۰۰,۰۰۰} \times ۱۰۰ = ۳\%$

ج) سود در شرکت‌ها به تناسب مالکیت سهام پرداخت می‌شود، پس آقای حسینی مالک ۳٪ درصد سود سالانه شرکت خواهد بود:

تومان $\frac{۳\%}{۱۰۰} \times ۱۲,۰۰۰,۰۰۰ = ۳۶,۰۰۰,۰۰۰$

دورسنامه

سهام شرکت

- دارایی هر شرکت به تعداد معینی سهم تقسیم می‌شود.

- هر کس با خرید سهام شرکت به سهام‌دار آن تبدیل می‌شود که به اندازه سهمش مالکیت نسبی آن را دارد و در منافع و مسئولیت‌ها به همان اندازه سهیم است.

- سهام یک سند مالکیت است و نشان می‌دهد که دارنده آن بخشی از مالکیت شرکت را در اختیار دارد و در سود و زیان آن، شریک است.

- به عنوان مثال اگر دارایی شرکتی به ۱۰۰,۰۰۰ سهم تقسیم شده باشد، سرمایه‌گذاری که ۱۰,۰۰۰ سهم آن را خریداری می‌کند، مالک ۱۰ درصد $(\frac{۱۰,۰۰۰}{۱۰۰,۰۰۰} \times ۱۰۰ = ۱۰\%)$ شرکت است.

اقتصاد

۱۴۶ ۴

ریال $۲,۶۴۰,۰۰۰,۰۰۰ = ۲,۲۰۰ \times ۱,۲۰۰,۰۰۰$ = درآمد سالانه بنگاه

ریال $۱۴۴,۰۰۰,۰۰۰ = ۱۲ \times ۱۲,۰۰۰,۰۰۰$ = اجاره سالانه بنگاه

ریال $۱۵۳,۰۰۰,۰۰۰ = ۱۵ \times ۱۰,۲۰۰,۰۰۰$ = حقوق سالانه همه کارکنان

هزینه استهلاک سالانه ماشین‌های تولیدی

ریال $۴۵,۹۰۰,۰۰۰ = \frac{۳\%}{۱۰۰} \times ۱۵۳,۰۰۰,۰۰۰$

ریال $۱۴۴,۰۰۰,۰۰۰ + ۱۵۳,۰۰۰,۰۰۰ = ۲۹۷,۰۰۰,۰۰۰$ = هزینه سالانه بنگاه

ریال $۵۲۷,۹۰۰,۰۰۰ = ۲۹۷,۰۰۰,۰۰۰ + ۲۳۰,۹۰۰,۰۰۰$

سود (منفعت) سالانه بنگاه

ریال $۲,۱۱۲,۱۰۰,۰۰۰ = ۲,۶۴۰,۰۰۰,۰۰۰ - ۵۲۷,۹۰۰,۰۰۰$

دورسنامه

هزینه‌های تولید

تمامی کارآفرینان، برای تولید یک محصول باید هزینه‌هایی را پرداخت کنند که به آن هزینه‌های تولید می‌گویند.

هزینه‌های تولید شامل:

- محل تولید کالا و یا خدمات ← به عنوان کارگاه، مغازه یا دفتر کار که می‌توان محلی را خرید یا اجاره کرد.
- سرمایه‌های فیزیکی ← شامل خرید یا اجاره ابزارها و ماشین‌آلات مورد نظر برای تولیدات (مثل تراکتور)
- مواد اولیه لازم
- نیروی انسانی ← مزد یا حقوقی که به کارگر یا کارمندان می‌پردازند.

تعریف	فرمول	
درآمد	تعداد کل محصولات × قیمت	با فروش محصولات می‌توان درآمد کسب کرد.
سود	میزان درآمد بیش‌تر از هزینه‌ها باشد درآمد < هزینه‌ها	
زیان	میزان هزینه‌های تولید بیش‌تر از درآمد باشد درآمد > هزینه‌ها	

۱۴۷ ۳

الف) یکی از انتخاب‌های اساسی که هر کسب و کار، مثلاً یک شرکت تولیدی، با آن روبه‌روست: این شرکت چگونه می‌تواند منابع کمیاب خود را در میان انواع تولیدات تقسیم کند؟

ب) اگر عوامل تولید تغییر کند و به دلایلی افزایش پیدا کند (چه از نظر کمیت و مقدار و چه از نظر کیفیت) مثلاً یک فناوری جدید منابع موجود برای تولید هر دو محصول را افزایش دهد، در این صورت منحنی مرز امکانات تولید به سمت راست - بالا منتقل می‌شود؛ یعنی با افزایش منابع، شرکت یا کشور با منحنی مرز امکانات تولید جدیدی روبه‌رو می‌شود و در واقع رشد اقتصادی اتفاق می‌افتد.

(۲۵۴ میلیارد ریال) $۲۵۴,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰$ ریال: ارزش پوشاک و مواد غذایی
 (۳۸۰ میلیارد ریال) $۳۸۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰$ ریال: ارزش خدمات
 (۲۱/۷ میلیارد ریال) $۲,۱۷۰,۰۰۰,۰۰۰ = ۲۱,۷۰۰ \times ۱۰۰,۰۰۰$: ارزش ماشین آلات
 : تولید ناخالص داخلی
 $۲۱/۷$ میلیارد ریال + ۳۸۰ میلیارد ریال + ۲۵۴ میلیارد ریال
 $= ۶۵۵,۷۰۰,۰۰۰,۰۰۰$ (ریال) $۶۵۵,۷۰۰,۰۰۰,۰۰۰$ ریال
 برای به دست آوردن تولید خالص داخلی سرانه باید ابتدا هزینه استهلاک را از
 تولید ناخالص کم کنیم:

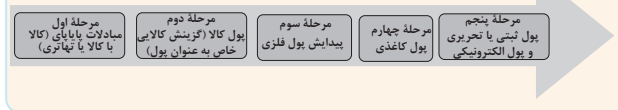
$\frac{۲,۰۰}{۱۰۰} \times ۳۸۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰ = ۷۶,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰$ ریال
 $۶۵۵,۷۰۰,۰۰۰,۰۰۰ - ۷۶,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰ = ۵۷۹,۷۰۰,۰۰۰,۰۰۰$ ریال
 حال باید تولید خالص داخلی را بر جمعیت تقسیم کنیم:
 $۵۷۹,۷۰۰,۰۰۰,۰۰۰ \div ۴,۰۰۰,۰۰۰ = ۱۴۴۹۲/۵$ ریال
 معیارهای رتبه‌بندی کشورها از نظر فقر (۱) تولید ناخالص داخلی
 و (۲) درآمد سرانه کشورها است.

۱۵۶ | ۳

۱۵۷ | ۴

دورسنامه

مراحل پیدایش پول را به صورت زیر می‌توان بیان کرد:

(۱۵۸ | ۳) دولت درآمدی معادل ۹ درصد را از میانگین درآمدی تمام افراد
 بیکار که می‌توانستند شغل داشته باشند ولی بیکار هستند را از دست می‌دهد
 پس باید ابتدا جمعیت بیکار را محاسبه کنید:
 جمعیت زیر ۱۵ سال - جمعیت کل = جمعیت ۱۵ سال و بالاتر
 $۳۲,۰۰۰,۰۰۰ - ۱۲,۰۰۰,۰۰۰ = ۲۰,۰۰۰,۰۰۰$
 جمعیت غیرفعال - جمعیت ۱۵ سال و بالاتر = جمعیت فعال
 $۲۰,۰۰۰,۰۰۰ - ۸,۰۰۰,۰۰۰ = ۱۲,۰۰۰,۰۰۰$
 $\frac{۷}{۱۰۰} \times ۱۲,۰۰۰,۰۰۰ = ۸,۴۰۰,۰۰۰$ جمعیت شاغل
 جمعیت شاغل - جمعیت فعال = جمعیت بیکار
 $۱۲,۰۰۰,۰۰۰ - ۸,۴۰۰,۰۰۰ = ۳,۶۰۰,۰۰۰$
 حالا باید میانگین کل درآمدی را که این افراد می‌توانستند به دست آورند را
 محاسبه کرده و ۹ درصد آن را محاسبه کنیم:

درآمدی که افراد بیکار می‌توانستند داشته باشند
 تومان $۳,۶۰۰,۰۰۰ \times ۵,۶۰۰,۰۰۰ = ۲۰,۱۶۰,۰۰۰,۰۰۰$
 مقدار مالیات افراد بیکار
 تومان $۲۰,۱۶۰,۰۰۰,۰۰۰ \times \frac{۹}{۱۰۰} = ۱,۸۱۴,۴۰۰,۰۰۰$

(۱۵۱ | ۳) الف) کالای مکمل به کالاهایی گفته می‌شود که به صورت تکمیلی
 و با هم مصرف می‌شوند؛ مانند قند و چای، مسواک و خمیردندان، تفنگ و
 گلوله تفنگ، اتومبیل و بنزین. افزایش قیمت یکی از کالاهای مکمل باعث
 کاهش در میزان تقاضا برای کالای دیگر خواهد شد و برعکس کاهش قیمت
 یکی از کالاهای مکمل باعث افزایش در میزان تقاضا برای کالای مکملش
 خواهد شد. به عنوان مثال افزایش قیمت بنزین باعث کاهش تقاضا برای
 اتومبیل خواهد شد، یا کاهش قیمت انرژی الکتریکی باعث افزایش استفاده از
 لوازم برقی می‌گردد.

ب) در بازار هر محصول، گاه تعداد فروشندگان و خریداران به قدری زیاد است
 که حضور و رفتار هر یک از عرضه‌کنندگان و تقاضاکنندگان به نسبت کل بازار
 بسیار کوچک خواهد بود و در عمل، هیچ یک از طرفین به تنهایی در
 شکل‌گیری قیمت تأثیرگذار و به عبارت دیگر «قیمت‌گذار» نیستند. در این
 صورت بازار را به اصطلاح «بازار رقابتی» می‌نامند. بازار محصولاتی چون
 ماکارونی معمولاً رقابتی است.

گاه به دلایل طبیعی، اقتصادی، قانونی یا حتی غیرقانونی، تعداد فروشندگان یا
 خریدار به یک یا چند نفر محدود می‌شود. این وضعیت را «انحصار» می‌گوییم.
 مثلاً شرکت توانیر در کشور ما، به دلیل طبیعی و شرکت‌های خودرویی به دلایل
 قانونی، انحصارگر در فروش کالای خود به شمار می‌روند.

شرکت پخش و پالایش فراورده‌های نفتی از یک سو تنها خریدار و از سوی
 دیگر تنها فروشنده محصولات نفتی است و خرید و فروش این کالا را در
 انحصار خود دارد. انحصارگر، قیمت‌گذار است و خریداران در بازار انحصاری،
 قیمت‌پذیرند.

(۱۵۲ | ۱) الف) اگر قیمت کالایی در حال کاهش باشد می‌گوییم به دلیل
 وجود مازاد عرضه (یعنی فزونی عرضه بر تقاضا) قیمت به سمت قیمت تعادلی
 پیش می‌رود.

ب) با توجه به نمودار قیمت ۱۰۰۰ ریال قیمت تعادلی است. در سطوح قیمت کم‌تر از
 قیمت تعادلی (یعنی قیمت ۷۵۰ ریال) در بازار با کمبود عرضه مواجه می‌شویم.
 کیلوگرم $۷۵ - ۴۵ = ۳۰ =$ کمبود عرضه

(۱۵۳ | ۲) الف) علاوه بر افزایش درآمد، هدف از برخی مالیات‌ها کاهش
 رفتارهای نامناسب است.

ب) در کشورهایی که سازوکار مالیات بر ارزش افزوده برقرار است، کسب و کارها،
 منبع مالیات را از فروش خودشان جمع‌آوری کرده و آن را از طریق خرید از
 دیگر کسب و کارها، پرداخت می‌کنند.

(۱۵۴ | ۲) انعقاد قرارداد غیررسمی گات ← ۲۳ کشور اروپایی

کنفرانس پولی و مالی سازمان ملل (برتن وودز) ← ایالات متحده
 پیمان تجارت آزاد معروف به نفتا ← آمریکا و کانادا و مکزیک

(۱۵۵ | ۳) برای به دست آوردن تولید ناخالص داخلی باید کل کالاها و
 خدماتی که تولید شده را با هم جمع کنیم:

نکته: (بیمه جزء خدمات است و در خدمات کل محاسبه شده است در نتیجه
 نیازی به محاسبه دوباره آن نیست.)

ارزش خدمات + ارزش پوشاک و مواد غذایی = تولید ناخالص داخلی
 ارزش ماشین‌آلات +

درسنامه

اشتغال و بیکاری

کل جمعیت کشور به دو دسته «پایین‌تر از ۱۵ سال» و «۱۵ سال و بالاتر» تقسیم می‌شود که جمعیت «۱۵ سال و بالاتر» شامل جمعیت «غیرفعال» و «فعال» است و جمعیت «غیرفعال» شامل: دانش‌جویان، دانش‌آموزان، زنان خانه‌دار و بازنشستگان است که دنبال کار نمی‌گردند. همچنین جمعیت «فعال» به دو بخش «بیکار» و «شاغل» تقسیم می‌شود که بخش «بیکار» دنبال کار می‌گردد ولی پیدا نمی‌کند.

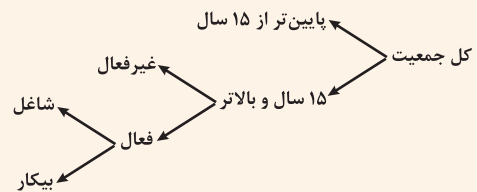
شاغل: کسانی که در ازای کاری که انجام می‌دهند دستمزد یا حقوق می‌گیرند. (این شغل می‌تواند تمام‌وقت یا پاره‌وقت باشد).
بیکار: کسی است که بالاتر از ۱۵ سال دارد و در جست‌وجوی کار است اما کاری برای خود پیدا نمی‌کند.

در نتیجه دانش‌آموز، دانشجو، بازنشسته، خانه‌دار و افرادی که دنبال کار نمی‌گردند، بیکار محسوب نمی‌شوند.

جمعیت فعال: افرادی که مشغول به کارند یا دنبال کار هستند.

تعداد افراد بیکار + تعداد افراد شاغل = جمعیت فعال جامعه
جمعیت غیرفعال: افرادی که در سن کار (بالای ۱۵ سال) قرار دارند ولی شاغل یا بیکار نیستند. (مانند دانشجویان و دانش‌آموزان بالای ۱۵ سال)

$$100 \times \frac{\text{جمعیت بیکار ۱۵ ساله و بیشتر}}{\text{جمعیت فعال ۱۵ ساله و بیشتر}} = \text{نرخ بیکاری}$$

دوره ۱۵۹ / ۴: اقدامات مذهبی و ملی مانند تأسیس دارالفنون،

تحریم تنباکو و لغو قرارداد رژی و بیانیه‌هایی در حمایت از تولید ملی
دوره پهلوی: دولت با هدف ایجاد توسعه در کشور به اجرای طرح‌های عمرانی
متعدد پرداخت.

دوره ۱۶۰ / ۱: الف) سهام دو نوع قیمت دارد؛ قیمت اولیه و ثانویه. به قیمت

اولیه‌ای که شرکت برای بار اول می‌فروشد قیمت اسمی می‌گویند. قیمت اولیه
در روی هر ورقه سهم توسط شرکت پذیرهنویسی مشخص می‌شود.

ب) برای خرید هوشمندانه باید مراقب باشیم که نقش اجتماعی خود را در
میدان اقتصاد فراموش نکنیم.

گاج

موفقیت با یک تیک!

مداد آزمون گاج

برای خرید آنلاین و اطلاع از آخرین عناوین منتشر شده به ما مراجعه کنید

گاج مارکت
gajmarket.com
فروشگاه آنلاین

با گاجه مارکت زود، تند، خرید...

بزرگترین فروشگاه خرید آنلاین لوازم دانش آموزی

gajmarket.com